

Od 1. nov. dalje naročnina mesečno 80 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Uredništvo: Kopitarjeva ul. 6/III. Tel. 40-01 do 40-05

SLOVENE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Ook. rač. Ljubljana št. 10.650 za naročnino in št. 10.849 za inserate. Uprava: Kopitarjeva ulica 6. Tel. 40-01 do 40-05. Podruž. Maribor, Celje, Ptuj, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Trbovlja

Francija v veliki stiski

Ko sta si nasprotna evropska tabora napovedala vojno, ni bilo veliko ljudi, ki bi bili slutili, kako hitro se bo razširila na vse strani zemeljske oble, še manj pa so si mogli predstavljati, kakšna žudna, od due do dne spreminjajoča se usoda bo zadela to ali ono državo, da ne govorimo o popolnoma negotovem koncu tega največjega spora med narodi sveta. Zelo poučen je v tem pogledu zgled Francije, ki ne bo ostal osamljen.

Ko so bile pred desetimi meseci zaradi nemarnosti političnih režimov, ki so bolj mislili na koristi vladajočih strank in s njimi stoječih velenarskih klik, francoske armade poražene, ker so bili sloji, ki so jih sestavljali že zdavnaj pred vojsko od zgoraj zapeljani in demoralizirani, ni Francozom ostalo nič drugega, kakor da so se popolnoma vdali, pri čemer tudi ni bil brez vsake krivde njihov zaveznik, ki na vojno ni bil tehnično tako pripravljen, kakor bi bil moral biti. Sreča, da se je v tem trenutku našel mož, čigar veliki ugled je preprečil, da ne bi porazu na bojem polju sledila državljanska vojska med elementi reda in pristaši revolucije, ki jo je režim tako imenovane ljudske fronte že dobrih deset let hote ali nehotje pripravljati. Maršalu Petainu je uspelo, da je z Nemčijo in Italijo sklenil premirje, ki je rešilo čast francoskega naroda, enotnost francoskega ozemlja in francoske kolonije. Z vojnim brodomjem, tako da Franciji ostane možnost, da svojo nesrečo v bodočnosti spremeni v srečo, ker premirje pušča vsa njena teritorialna in druga vprašanja neodločena. Seveda je Francija morala sprejeti tudi težke obveze, od katerih jo najbolj obremenjuje začasna zasedba njenih severnih predelov in nujno pomanjkanje, ki ga mora prenašati prebivalstvo nezasedenega ozemlja. Modri politiki maršala Petaina se je tudi posrečilo odstraniti nevarnost, da bi se država razcepila v dva nasprotna dela bodisi zaradi Lavalove politike, bodisi zaradi prizadevanj generala de Gaulle, ki je skušal kolonije odvrniti od vlade v Vichyju in jih postaviti v službo angleške vojne fronte. Da bi mogla Francija priti zaradi razvoja vojnih dogodkov po svojem porazu v novo stisko oziroma v nevarnost nepričakovanih zapletkov na področju mednarodne diplomacije in vojnih namenov obeh taborov, tega si pa nihče ni mislil.

Položaj na vzhodnem prostoru Sredozemskega morja, kakor se je razvil po dogodkih na severnem afriškem bojišču in na grškoalbanski meji, ki so poklicali na pozornost Nemčijo, kjer njene armade čakajo na povelje, kdaj naj udarijo na Solun, sili Anglijo, če bo eventualnemu udaru Nemčije biti kos, da se trdnje usidra na tleh Male Azije, da ne bi morda nemški sunek v bodočnosti meril v borbi z Anglijo na Malo Azijo in potem čez Sirijo in druge arabske dežele proti Suezu po kopnem. Zaradi tega si Anglija že več časa prizadeva, da bi Siriji, ki je francoska mandatska dežela, prišla v bolj zanesljive roke. To bi bila Turčija, ki je v gotovi meri zaveznica Anglije, ali pa kakšna arabska država, ki bi se osnovala iz Sirije, Iraka, Palestine in Transjordanije. Za Anglijo bi bilo to tem večjega pomena, ker bi bili potem vsi petrolejski vrelci na tem območju, ki so last njenega kapitala, še bolj varni pred tujimi posegi. Zaradi Sirije je bilo med Francijo in Anglijo že ob koncu minule svetovne vojne, ko se je snoval versajski mir, ki je Sirijo dodelil Franciji ne kot kolonijo, ampak samo kot mandat, pa tudi pozneje za dobe najpristranejšega zavezništva, neprestano trenje, ker so se Francozi čutili prizadete predvsem zaradi tega, ker je Anglija bogato petrolejsko ozemlje Mossula dodelila Iraku, ne pa Franciji. Zato je razumljivo, da se je vlada v Vichyju danes čutila tem bolj prizadeta, ko se je razširil glas, da je minister Eden v Ankari s Turčijo obravnaval vprašanje Sirije.

Sicer so iz Londona to takoj zanikali, toda to zanikanje v Vichyju ni imelo zaželenega učinka, ker so takoj nato v Siriji izbruhnili nemiri, začetni od transjordankega emirja Abdullah, ki je največji prijatelj Angležev v arabskem svetu in se smatra za bodočega kralja arabske veldževine, katero Anglija objublja, da paralizira veliki ugled in propagando Ibn Sauda, kralja arabskega polotoka, ki gre za tem, da bi vpliv Anglije v arabskih deželah sploh izločil. Akcija transjordankega emirja se smatra v Vichyju za tako nevarno, da je tamonjni francoski visoki komisar Dentz proglasil pripravljenost vseh francoskih sil, tembolj, ker so po nekaterih krajih že očitno po tujem podpihovanju nastali nemiri, češ da visoki komisar namerava rekvirirati žito za Francijo, Francozom prijazni del pa hudo napada Anglijo ne samo v tisku, ampak tudi v radiu, ter jo dolži, da hoče zaneti generalni štrajk.

Medtem ko se odnošaji med Francijo in njeno bivšo zaveznico Anglijo čedalje bolj poslabšujejo zaradi vprašanja Sirije, so se poostrieli tudi zaradi tega, ker Angleži ustavljajo in plenijo ladje, ki preko Atlantskega morja prihajajo v Francijo. Zdi se, da vzrok tega postopanja ni v prvi vrsti v tem, ker se Anglija boji, da ne bi transporti za Francijo vsaj deloma prišli prav tudi Nemčiji, ampak v čim dalje ožjem gospodarskem sodelovanju vlade v Vichyju z Nemčijo, na katerem zlasti dela podpredsednik francoske vlade admiral Darlan. Seveda je oboje med seboj v zvezi. Zaradi potreb strategije pravijo Angleži, da se ne morejo ozirati na veliko gospodarsko stisko, v kateri se nahaja Francija, medtem ko jim v Franciji očitajo brezglavoški način vojskovanja in namero, da pritiskajo na Francoze oziroma na vlado v Vichyju, da bi zavzela nasproti Nemčiji bolj ostro stališče, česar ta seveda ne more. Amerika, ki skuša v tem vprašanju posredovati, da bi francosko prebivalstvo preveč ne trpelo, se pa mora zaradi svojega, od dne do dne bolj tesnega in solidarnega zavezništva z Anglijo ozirati na potrebe in cilje vojske, ki naj bi se po namerah Washingtona končala z zmago Anglije.

Tako vidimo, da se nesrečna Francija nahaja med klavirno in nakovalom in da bi jo mogel nadaljnji razvoj vojne primorati tudi na zunanje političnem področju do politike, ki je ravno nasprotna oni, s katero je šla v svetovno vojno. Stvari seveda še niso tako daleč dozele in še ne vemo, ali sploh bodo, čeprav je tak razvoj več ali manj verjeten. K temu pride še, da je maršal Petain, ko se je dne odločil, da na posredovanje Tokia odstavi Siamu gotove indokitske predele, zato da bi ta francoska kolonija ne bila potegnjena v dozevajoči vojni konflikt v Vzhodni Aziji, razdražil tako Anglijo, kakor Ameriko, ker si je Japonska s tem priborila tak položaj v Indokini in Siamu,

Ameriške priprave

Ameriški časopisi poročajo o ameriških pripravah za »ekspedicijsko armado« Tihomorska napetost dobiva vedno bolj jasne oblike

Washington, 11. marca. AP. Časopisi objavljajo pod senzacionalnimi naslovi novice, da je bilo v neki vladni listini, ki je bila predložena parlamentu ob priliki debate o proračunu, govora o »pripravah za ameriško ekspedicijsko armado«, to je za skupino vojske, ki bi se uporabila izven meja ameriške države. Listi sprašujejo, kaj naj to pomeni in če je Amerika res že tako daleč, da pripravlja ekspedicijsko armado. Listi potem spravljajo v zvezo tudi zahtevo ameriškega mornariškega ministra, da mu morajo nemudoma zgraditi neko posebno pristanišče, kjer bo mogel shranjevati »čolne za izkrcavanje«, ki da jih ima ameriška mornarica že veliko število.

Vladna listina, ki jo listi navajajo, ni nič drugega, kakor poročilo, ki ga je parlamentarnemu finančnemu odboru predložil državni podtajnik Walsh in v kateri zahteva, da se mu da na razpolago neko zavarovano pristanišče za »čolne za izkrcavanje«, ki da bi prišli v postev za primer kakšne ekspedicijske armade, ki bi šla izven ameriškega ozemlja. Walsh ne navaja nobene imena za takšno pristanišče, toda listi so le izvedeli, da je bilo za to izbrano pristanišče Norfolk, kjer se nahaja že veliko število teh čolnov in jih prihaja skoraj vsak dan več.

Časopisni sodruidniki so se obrnili na nekega mornariškega strokovnjaka, ki jim je na njihovo vprašanje odgovoril, da mornarica takšne »čolne«
pač potrebuje. Če jih bo kdaj rabila ali ne, je drugo vprašanje. Imeti jih mora, da je pripravljena za vsak primer, kajti bodočnost je negotova.

Listi iz tega sklepajo, da pripravlja ameriška vlada že ekspedicijsko armado, ki bi jo morda uporabila kje na Tihem morju, ali pa bi jo dala na razpolago Angliji obenem z vsemi tehničnimi pripravami za izkrcanje kje na kakšnem bojišču.

Ameriško tihomorsko brodogve pripravljeno

Bern, 11. marca. Švicarski radio objavlja poročilo »Neue Zürcher Zeitung«
iz San Francisc, da je ameriško tihomorsko brodogve v polni pripravljenosti in bo kmalu odplulo iz svojih matičnih pristanišč. Ameriške vojne ladje znajo po nekem tajnem dogovoru med Anglijo, Ameriko in Avstralijo prevzeti nadzorstvo nad angleškimi tihomorskimi posestvi, tako da bi angleška admiraliteta mogla svoje tihomorsko brodogve poklicati v Sredozemlje in okrog angleških otokov za borbo, ki jo bo moralo brodogve na teh področjih izvesti.

Ameriko razburja potovanje Macuoke v Evropo

Isti list poroča nadalje, da je potovanje japonskega zunanjega ministra Macuoke v Evropo z Združenih državah severne Amerike vzbudilo vtis, da gre za posvetovalja, ki jim bo sledil istočasni nastop trojne zveze na evropskem in na azijskem, odnosno tihomorskem področju na angleški imperij. V tem trenutku bi morala Amerika prevzeti sama nadzorstvo nad Tihim morjem.

Zakon o pomoči Angliji - sprejet

Washington, 11. marca. AP. Poslaniška zbornica je danes popoldne sprejela zakonski predlog o ameriški pomoči demokratičnim državam z vsemi spremembami, ki jih je predlagal senat. Zakonski predlog je bil že proti večeru predložen predsedniku Rooseveltu v podpis, nakar postane polnovečerni.

Člani kongresa so bili danes popoldne pri predsedniku Rooseveltu, ki jim je dejal, da bo že te dni dovolil, da odide v Anglijo celo brodogve malih napadalnih čolnov, imenovanih »komarjci«, ki so zgrajeni nalašč za preganjanje podmornic, katerim so zelo nevarni. Prav tako je predsednik povedal članom kongresa, da bodo odposlane takoj tudi večje količine slanine in sira, najbrž tudi žita v Anglijo. Roosevelt je senatorju Glassu potrdil, da namerava takoj zahtevati od kongresa sedem milijard dolarjev kredita za izvedbo vsestranske pomoči Angliji. Za upravo tega ogromnega denarja bo sestavljen poseben odbor, v katerem bodo sodelovali vsi poveljniki vseh vrst oboroženih sil.

Roosevelt zahteva 550 milijard kreditov za pomoč Angliji

Washington, 11. marca. AP. Najbrž bo Roosevelt že neozaj podpisal zakon o neomejeni pomoči demokratičnim državam, ki so se uprle napadu. Ker predsednik Združenih držav severne Amerike želi, da bi Amerika hitro začela izvajati pomoč Angliji in njenim zaveznikom in da bi ta pomoč bila kar najbolj izdatna, je danes popoldne sklical v Beli hiši konferenco tistih mož, ki bodo v kongresu upravljali s denarjem, ki je namenjen za nabavo orožja za Ameriko in za napadene demokratične države. Na poutenih mestih

pravijo, da bo Roosevelt predložil kongresu zahtevo, da mu takoj dovolj kredit 7 milijard dolarjev (okrog 550 milijard dinarjev), da bi mogel izvesti načrt o pomoči angleškemu imperiju in zaveznikom.

Tako 75 rušilcev v Anglijo

Washington, 11. marca. Reuter: Dobro poučeni krogi izjavljajo, da bo Roosevelt po podpisu zakona o pomoči Angliji objavil dogovor, po katerem izroča Amerika Angliji 75 rušilcev in da te rušilce takoj odpošljejo. (AA.)

Mornariški minister Knox

Newyork, 11. marca. DNB. Ameriški mornariški minister Knox je govoril v New Orleansu in je po poročilu UP izjavil, da je po sprejetju zakona o pomoči Angliji potrebno, da vsak Američan podpre ta zakon. Poudaril je, da predstavlja novi zakon prvi tvorni korak za zaježenje miru za Ameriko, če je sploh še mogoče ohraniti mir in varnost Amerike. Nadalje je poudaril potrebo, da se morata ameriška mornarica in letalstvo tako povečati, da bosta najmočnejši na svetu. Toda, je dodal, potrebna je tudi velika in močna suhozemska vojska. Nazadnje je Knox izrazil svoje posebno prepričanje, da stopajo Združene države zelo hudim časom naproti in da je položaj zelo kritičen. (AA.)

Halifax pri Hullu

Washington, 11. marca. Zunanji minister Cordell Hull večeraj sprejel angleškega veleposlanika lorda Halifaxa in se z njim posvetoval o dovozu ameriškega blaga v nezasedeno Francijo. Halifax je ob tej priliki izjavil, da Anglija nima namena puščati parnike z živili in nezasedene dele Francije. Ob koncu tega posveta je angleški veleposlanik izjavil, da je razlika med zasedenimi in nezasedenimi kraji, toda samo vprašanje pošiljanja blaga pa je dejansko isto. (AA.)

Madžarska napoved:

»Neodložljiva vojna z Združenimi državami Severne Amerike...«

Budimpešta, 11. marca. m. »Uj Nemzedek«
poroča iz Milana, da bo izvajanje Rooseveltovega zakona o pomoči Angliji izvajalo v praksi »neodložljivo vojno«
z Združenimi državami. Razen tega list »Corriere della Sera«
piše, da se že zdaj lahko ugotovi, da se nahajata nemška vojna mornarica in nemško letalstvo v polni pripravljenosti in da samo čakata na zapoved svojih poveljstev za izvršitev napada. Omenjeni italijanski list ugotavlja s tem v zvezi, da je bil napad na Coventry samo malenkost proti temu, kar bo nemško letalstvo zdaj pokazalo. Prav tako bo tudi nemška podmorniška vojna neizprosna. V nemških pristanisčih in v pristaniščih, ki jih je Nemčija zasegla ob Atlantskem morju, je že mogoče opaziti številne nemške podmornice, pripravljene, da odplujejo na odprto morje.

Macuoka na poti v Evropo

Razlaga v Tokiu: »V zvezi s sklepi Amerike...«

Tokio, 11. marca. Tass. Japonski zunanji minister Macuoka je odpotoval na obisk v Nemčijo in Italijo. Japonska službena agencija pravi, da prihaja Macuoka v Evropo na povabilo nemškega zunanjega ministra Ribbentropa. Macuoka bo potoval skozi Mandžurijo, Sibirijo in Sovjetsko zvezo. Pred svojim odhodom je sprejel časnikarje in jim izjavil, da hoče »osebno čestitati nemškim in italijanskim državljanom, da so omogočili sklenitev trojne zveze med Nemčijo, Italijo in Japonsko ter pridobili še druge države, da so pristopile v to skupnost. Po obisku pri Hitlerju bo Macuoka potoval v Italijo, kamor upa priti proti koncu meseca marca ali v začetku aprila. Državniki trojne zveze se mislijo pri tej priložnosti posvetovati o vseh vprašanjih, ki tičejo njihove skupne politike v evropskem in azijskem življenjskem prostoru v zvezi z najnovejšimi odločitvami Amerike, ki po mnenju japonskih državljanov odkrito stopa v angleški tabor, s čimer je nevtiralnost Tihega morja ogrožena.

Berlin, 11. marca. Nemški službeni urad poroča ob priliki obiska japonskega zunanjega ministra Macuoke v Nemčiji: Vsa Nemčija pristrano pozdravlja zastopnika zavezniške velesile. Ta obisk bo vsemu svetu pokazal, kako živahno je diplomatsko delovanje velesil trojne zveze. Trojna zveza se je pokazala kot sredstvo za izvajanje veličastnega diplomatskega dela med Nemčijo, Italijo in Japonsko. Prihod Macuoka je dokaz, da traja diplomatska ofenziva trojne zveze brez odhoda dalje. Nobenega dvoma ni, tako zaključuje uradno obvestilo, da bodo posvetovanja med državniki trojne zveze rodila odlične uspehe.

Rim, 11. marca. Rimski radio poroča ob priliki potovanja japonskega zunanjega ministra Macuoke v Nemčijo in Italijo, da je to dogodek

Italijanske opazke k odločitvi Amerike

Rim, 11. marca. AA. Stefani: »Messaggero«
objavlja uvodni članek v katerem piše o tem, da je bil sprejet zakon o pomoči za Anglijo. Potem, ko je list opozoril na postopno vmešavanje Amerike v sedanji spopad v smislu, ki je sovražen za os, pravi list, da to ni presenetljivo niti Rima niti Berlina, ker se je pričakovalo, da bo Roosevelt dosegel to željo vkljub opoziciji.

»Messaggero«
piše, da se bo vojna mogoče razširila, podaljšala in zapletla. Noben ameriški nagib ne opravičuje Rooseveltovega postopanja in ne gre za posebno ameriško korist, ki bi bila v nevarnosti. Toda vse to nikakor ne spreminja stvarnega položaja, ki ga je mogoče razložiti takole: Moralno vojskovanje Severne Amerike, ki se opira na vse tehnične in finančne sile, gre v korist angleškemu cesarstvu. Anglija se je osvobodila finančnih skrbi, ki so v zvezi z vojno. Te finančne skrbi so že hudo pritiskale na ljudstvo in mora občutno olajšati delo v vojni industriji v tovarnah, ki jih dnevno ruši nemško letalstvo. To je ugodna posledica prekinitve ameriške nevtiralnosti z ameriške strani. Vendar pa se mora zastaviti vprašanje, kdaj bo vse to uresničeno. Na drugi strani pa ni mogoče odrekati, da sličen poseg ne vsebuje tudi nečesan ugodnega za os. Kajti posledice so te-le: Mobilizacija in hitrejša in pospešenejša izvedba skladnega političnega, gospodarskega in strateškega mehanizma trozveze tako v zemljepisnem kakor tudi v političnem smislu in to bo neposredno povzročilo nove skrbi Washingtonu. Pomoč Severne Amerike pa je treba na drugi strani osvetliti tudi z možnostmi osi, da zbere ves svoj pomorski letalski zbor, da dezorganizira in neposredno prepreči dovoz novih ameriških sredstev, kajti Anglija bo zlasti skušala uvoziti orožje in živež od onstran morja.

Nato podčrtava list, da ima os v sedanjem vojnem stanju vse možnosti za zboljšanje v korist osi in da tehnična pomoč, ki jo naj Severna Amerika nudi Angliji, ne bo mogla spremeniti te možnosti v korist angleškemu cesarstvu.

Nemški general k sklepu Amerike, da pomaga Angliji

Berlin, 11. marca. AA. DNB: Vojaški strokovnjak DNB-a general Geise-Horstensau obravnava v svojem tedenskem pregledu o dogodkih na bojišču tudi vprašanje ameriške pomoči Angliji. General pravi o tem:

V Ameriki je bil sprejet zakon o pomoči za Anglijo. Zaradi tega bo v Angliji oživilo upanje v ameriško pomoč. Toda nemško podmorniško udejstvovanje bo v primeru povečanih ameriških dobav znalo zvariti močno verigo pred vsemi vrati, ki vodijo v Anglijo. Uspešno udejstvovanje nemških pomorskih sil, ki je bilo v zadnjem tednu zopet na delu, dokazuje, da to ni jalova grožnja v nadaljevanju razdiralne borbe, ki naj zatre življenjske prometne zveze Anglije.

»Opomin Ameriki«

Rim, 11. marca. Stefani. Listi objavljajo pod velikimi naslovi poročilo o bližajočem se obisku japonskega zunanjega ministra v Italiji in poudarjajo politični pomen tega dejstva. Časopisi posebno poudarjajo, da prihaja ta obisk v zgodovinskem trenutku Evrope in Azije. Giornale d'Italia piše, da je trojni pakt, h kateremu bodo pristopile tudi druge države, odstranil razdaljo med dvema celinama, ker državi osi kakor tudi Japonska težijo za istim ciljem in se bore proti istemu anglosaškemu imperializmu. Ni potrebno navajati razna ugičanja o predmetih, o katerih bodo razpravljali pri teh razgovorih, katere bo v Evropi imel Macuoka s šefi držav osi. Lahko se pa trdi, da bodo razgovori potekali o predmetih politike trojnega pakta.

»Tribuna«
pravi, da prihaja Macuoka v Evropo tik po izglasovanju zakona o posojanju orožja Angliji. Razgovori med voditelji držav trojnega pakta naj spominjajo Ameriko na to, da je nemogoče posegati na zahod, ne da bi bilo pri tem potrebno posegati tudi na vzhod. Rooseveltov internacionalizem, ki je odkril njegove napadalne namene, se v celoti potrdil sklenitev trojnega pakta, s katerim so se zmešali načrti anglosaških držav tako na zahodu kakor na vzhodu. Včeraj je govorila Amerika, v kratkem pa bo spregovorila tudi Japonska svojo besedo. (AA.)

Moskva, 11. marca. Tass. Četrto zasedanje vrhovnega sveta Sovjetske Unije je sklicano za 1. april.

Zemunska vremenska napoved. Prevladovanje oblačnosti v zahodni polovici, delno oblačno v vzhodni. Tu pa tam plove. Temperatura brez posebne spremembe.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno na zahodu in delna oblačnost na vzhodni polovici. Ponekod dež. Toplota brez spremembe.

Amerika zaseže vse premoženje Evropejcev naloženo v Ameriki

Washington, 11. marca. Švicarska T. G. poroča: Ameriški gospodarski in finančni krogi izjavljajo, da bo te dni vlada Združenih držav Severne Amerike razglasila splošno zaporo vsega evropskega premoženja v Ameriki. To je v krogih evropskih finančnih krogov delovalo kakor največja senzacija, ker je s tem pod zaporo ne le tisto premoženje Evropejcev, ki je v Ameriki, temveč se to nanaša seveda tudi na delnice donosnih ameriških podjetij, ki so shranjene v kaki evropski nevtralni državi. Te delnice so zdaj pod zaporo. Po vojni bo ameriška vlada drugim premoženje vrnila, sovražnim državljanom pa zadržala. Iz tega je razvidna vsa važnost te zapore.

tako Anglijo kakor Ameriko, ker si je Japonska v tem delu sveta.

Politični zapiski

Borba ali kapitulacija v zgodovini

V listu »Selo«, glavnem organu zveze zemljoradnikov, beremo v članku z naslovom »Borba ali kapitulacija v zgodovini« tudi te misli: »Kaj je borba za svojo narodno in državno svobodo ter neodvisnost, ve naš narod zelo dobro, ker je njegova zgodovina polna samih primerov borbe za te ideale. Kaj je kapitulacija, tega naš narod ne ve iz svojih zgodovinskih izkušenj, marveč je prevzel to besedo ter se naučil njenega pomena iz primerov drugih narodov. Ta beseda je romanskega porekla ter je razširjena v italijanskem, romunskem in pozneje tudi v francoskem jeziku. Ta izraz uporabljajo kot poseben vojaški pojem, ki pomeni predajo vojne in državne sile na milost in nemilost sovražniku... S kapitulacijo se zgubi vse: vojaka, ozemlje, čast, vsa politična in materialna edredstva za obnovo države. Sovražnik vse to postavi v svojo službo. Narod mora potem z vsemi svojimi močmi služiti sovražniku, ki jih uporablja za ojačevanje euženjskih verig. S tem se zgubi moralna pravica v primeru zmage pravice in svobode biti soudeležen pri odločevanju in urejanju povojnih razmer, o narodni usodi dotičnega naroda odločajo drugi. Ker je Srbija rešila svojo vojsko in nosilce državne organizacije, je obdržala svojo državo tudi takrat, ko je zgubila zemljo. To je bil edinstven primer države brez zemlje, ki so se pozneje po njej ravnale mnoge druge države. Edini tak primer nam kaže samo Prusija v zgodovini nemškega naroda. Pod Napoleonom je bila premagana in okrnjena, druge nemške države pa so kapitulirale in se uvrstile in Napoleonom žistem protektoratov. S tem je obdržala nemško čast in zastavo nemške svobode, ki ji je pozneje dala moralno pravico in moč, da je zedinila celo Nemčijo pod svojim vodstvom, da je dala značaj in smer njeni državni politiki in celj bodočnosti. Kakor Srbi tudi Turki niso nikdar kapitulirali. S sabljo so dobivali novo zemljo in samo s sabljo so jo zopet zgubljali.«

»Delo« o omejitvi polit. svobodščin

»Delo«, list dr. Lazarja Markoviča, piše: »Vprašanje omejitve političnih svobodščin v izjemnih časih, zlasti pa v vojnem času, je važno vprašanje državne politike. Vsako omejevanje je težko in zelo neugodno za narod, ki vodi politiko na širokih temeljih, ki ima svobodno javno mnenje ter mnogo političnih skupin in strank z deljenim mnenjem in s posebnim gledanjem. Javno mnenje prenaša to žrtv in državljani se prilagajajo izjemnim razmeram v prepričanju, da s tem izpolnjujejo svojo dolžnost do države. Zelo težko je povedati, kje je meja tem omejitvam. Stvarnost nalaga veliko disciplino, veliko poštenost in samoodpoved vseh državljanov, javnega mnenja, zlasti pa poedincev, politikov ter političnih ljudi. Težko jim je, ker ne morejo javno ocenjevati ter morda kritizirati postopke državne vlade in lahko je razumeti, da je ta nevolja in nezgoda, ki jo imajo državljani, mnogo manjša od nevarnosti, ki bi nastopila za državo, če bi se pustilo vsakemu človeku govoriti kar hoče, pisati kar hoče, drzati v najbolj življive točke notranjega in zunanega položaja in da tako morda nehoti dela težave državni vladar ter opravljanju njenih poslov.« Naj bi ei morda zapisalo te besede globoko v srce ljubljanske »Jutro«, ki ob vsaki priložnosti poudarja pravico do kritike, na drugi strani pa svari svoje čitatelje pred nepotrebnimi klepetanjem, prenašanjem nepotrebnih novic in pred škodljivim javnim »modrovanjem«. Krona in vojaka eta nam najtrdnjše stebra našega zaupanja. Naj tema stebroma tudi: »Jutro« zaupa, pa mu ne bo treba tožiti po svobodi kritike.

Razrvanost zakonov

V belgrajski reviji »Naša snaga« smo brali te besede o razrvanosti zakonskega življenja: »Zelo česte krvave zakonske žaložbe, ki jih silno točno prikazuje današnje dnevno časopisje, so postale strahovita epidemija, ki neusmiljeno ruši in ogroža našo družinsko skupnost. Vedno bolj se kaže, da je današnja družina v svojih osnovah razrvana in da je njen glavni nositelj, zakon, začel zgubljati svojo moralno oporo. To vse vidijo, toda poklicani ničesar ne spregovore in človek dobiva vtis, da je moralna zaščita današnje družbe stvar, za katero se na žalost najmanj skrbi. Govorimo o civilizaciji, kulturi, gospodarstvu, politiki in ekonomiji; z velikim ognjem govorimo in se trudimo, kako bi rešili vsa ta vprašanja, toda ravnodušno opazujemo, kako se bo zdaj zrušil stolp, na katerem sloni cela zgradba naše družbe. Družina zgoreva v plamenih današnjega zločina... To je res plamen in vse večji ogenj, pred katerim stoji gasilci naše družbe prekritih rok, čeprav elišijo klic na pomoč. Pa tudi naše ubogo dnevno časopisje, ki polni svoje kolone z vsako vrstnim kriminalom in z njim zabava svoje čitatelje, nima časa in si prav nič ne prizadeva, da bi se zamislilo v vzroke razrvanosti današnjih zakonov, pa tudi ne graja tistih primerov, kjer je močna beseda javnega mnenja več kot potrebna.«

Sava Kosanović prijatelj

Glavni tajnik SDS Sava Kosanović je po povratku iz Belgrada naslovil na svoje politične prijatelje pismo, v katerem označuje pomen sporazuma ter nanizuje vse dogodke tekom 18 mesecev po sklenitvi sporazuma. S sporazumom so močnejše vključeni v državo Hrvati, ki so prevzeli odgovornost za njo v najtežjih časih. S tem sporazumom nam je ohranjen mir, ker so složni Srbi in Hrvati dovolj močni, da branijo svoj obstoj. Na koncu pravi, da danes ni čas za malenkostna politična obračunavanja, ker so dogodki v svetu mnogo večji in nevarnejši. Vse, kar ljubi državo in hoče ohraniti našo narodno neodvisnost, vse, kar je patriotski, mora biti složno. Danes ni čas za majhne strankarske prepirke, ker je važna le ena temeljna misel: za državo, za skupnost Srbov, Hrvatov in Slovencev, zbranih okoli dinastije.

Episkop Nikolaj o sv. Savi

V belgrajski »Politiki« smo čitali poročilo o prireditvi »Svečeničnega udruženja«, kjer je govoril episkop Nikolaj Velimirovič. Najprej je govoril o papežu Inocencu III., nato pa o Savi Nemanjiču, o katerem je rekel: »Ta mladi človek, Sava Nemanjič, je v resnici rešil Balkan pred klerikalizmom. To svoje poslanstvo je izpolnil tako, da je naredil iz erškega naroda zid proti klerikalizmu, to je, ustanovil je srbsko narodno cerkev. Temu primeru se sledili tudi mnogi drugi, med njimi tudi Bolgari in Rusi. To delo sv. Sava je imenujem največji zmagi. To delo, ki nosi naziv narodne cerkve, so sprejeli in ocvrtili v svoji hiši tudi mnogi drugi narodi.«

Nova hrvatska tedinika

V Splitu je začel izhajati tedinik »Dalmatinska Hrvatska«. List je polslužbeno glasilo HSS. Po prenehanju »Hrvatskega dnevnika« namreč HSS ni imela v Splitu svojega tiska, ker spilitika »Nova doba« ni njen list. V Bjelovaru je začel izhajati tedinik »Bjelovarski list«, ki prav tako zagovarja politiko HSS.

General Weygand nazaj v Afriko

»Popoln sporazum s Petainom glede obrambe Afrike«

Vichy, 11. marca. OFI. General Weygand, ki je bil na poročanju pri maršalu Petainu in pri predsedniku vlade admiralu Darlanu, je z letalom odpotoval nazaj v Alžirijo, kjer je vrhovni poveljnik francoskih oboroženih sil vse severne in srednje Afrike. O njegovem bivanju v Franciji je bilo objavljeno uradno sporočilo, ki pravi, da se je pri razgovorih generala Weyganda z maršalom Petainom in admiralom Darlanom pokazala med osrednjo vlado v Vichyju ter generalnim delegatom francoske vlade v Afriki generalom Weygandom popolna soglasnost v nazarjih glede vseh vprašanj, ki se

tičejo obrambe francoskih posesti v Afriki. Letošnja, ko je bil general Weygand v Vichyju, se je nahajal na področju tudi generalni guverner Alžirije admiral Abrial, ki je poročal o raznih zadevah svoje dežele.

Vichy, 11. marca. Havas. Uradni list je danes objavil zakon, po katerem se zakon z dne 10. septembra 1940 o izgubi državljanstva tistih Francozov, ki bi zapustili francosko ozemlje na drugi strani oceana, razširi se tudi na vse tiste Francoze, ki so po 1. decembru l. l. brez dovoljenja vlade prešli na sovražnikovo ozemlje. (aa)

Vladarji in vlade v izgnanstvu

Švicarski dnevnik »Journal de Geneve« objavlja pod gornjim naslovom članek, v katerem navaja med drugim:

Pred kratkim je na neki seji angleške spodnje zbornice državni podtajnik v zunanjem ministru Butlery izjavil, da živi v Londonu »prava mala Evropa«. Dejansko je v Londonu sedaj šest inozemskih vlad, ki so menile, da morajo približati v London, dalje so v Londonu trije »komiteji« — odbori, organizaciji de Gaulleovih svobodnih Francozov pa je priznan isti položaj, kakor vsem ostalim ustanovam, ki so v Londonu v izgnanstvu. Angleška vlada je sama mnogo razmišljala o tem, kakšen naj bo položaj vseh teh tujecev in je morala zato tudi izdati posebne predpise. Tako je vlada pred kratkim objavila »Allied Forces Act«, ki določa, da imajo vse tuje vlade popolnoma suverene pravice nad vsemi svojimi državljani, ki živijo v angleškem imperiju, prav tako pa lahko izvajajo suverene pravice nad vsemi svojimi kolonijami in ostalimi posesti, ki niso pod sovražno upravo.

V Londonu so sedaj v izgnanstvu tele vlade: nizozemska, norveška, belgijska, poljska, češko-slovaška in luksemburška. Vse te vlade uživajo pravice eksteritorialnosti in jih zato angleška vlada priznava za zakonite. Ker je angleška vlada to storila, se je tudi že obvezala, da v slučaju izida vojne v svojem smislu mora priznati samo te vlade v Belgiji, Nizozemski, itd. Odbore ali komiteje imajo v Londonu Romuni, Avstrijci in Danci. Te komiteje pa Anglija samo prenaša, toda z njimi ne postopa tako, kakor z ostalimi vladami v izgnanstvu. To postopanje s temi odbori je značilno. Anglija je sicer prekinila diplomatske zveze z Romunijo in z Dansko jih ne more več imeti. Vendar pa je njeno stališče do Romunije in Danske še vedno tako, da tem londonskim odborom ne priznava značaja zakonitosti in tudi ne pravice odločati o usodi narodnega ozemlja in slično. Še zanimiveje pa je, da Anglija ne priznava vseh pravic tako imenovanemu avstrijskemu odboru, dasi je v Londonu knez Starhemberg in so tam tudi nekateri člani bivše Schuschniggove vlade in je tam več bivših socialističnih ministrov in nekaj članov avstrijskega plemstva. Knez Starhemberg celo ne služi v kakšni posebni svoji ednici, ampak

je letalski častnik v — de Gaulleovem letalstvu in je vpisan tedaj v vojsko tako imenovanih »svobodnih Francozov«.

Luksemburška in belgijska vlada štejeta samo nekaj članov bivše domače vlade in njuna državna poglavarja nista v Londonu. Velika vojvodinja luksemburška Charlota je v Ameriki, belgijski kralj Leopold pa je ostal v Bruslju. Toda nizozemska vlada ima v Londonu vsa svoja ministarstva in kraljica Viljemina sama je tudi v Londonu. Tudi poljska vlada šteje vsa ministarstva in poljski predsednik republike tudi živi v Londonu. Tudi norveška vlada je vsa v Angliji in norveški kralj živi tudi v Veliki Britaniji. Belgijci imajo v Londonu samo nekaj ministrov. Ministra Spaak in Pierlot sta le s težavo prišla iz Francije. Cez Španijo sta potovala z največjimi težavami in sicer tako, da so ju zabili v zaboje in nato 24 ur vozili čez Španijo v tovornem avtomobilu na Portugalsko.

Te oblasti vse uživajo gostoljubje v Angliji, toda Anglija ima od njih tudi mnogo koristi. Belgijska vlada dovoljuje Angliji izrabljanje belgijskega Konga. Norvežani so pripeljali s seboj mnogo trgovskega brodogoj, Poljaki pa so imeli še nekaj divizij dobre vojske, ki je zmogla zbežati še v Anglijo. Prav tako je poljska vlada prinesla s seboj še mnogo zlata iz narodne banke v Varšavi. Nizozemska vlada pa je imela v Nizozemski Indiji še precej svojih vojnih ladij, ki bodo lepo prišle v korist Angliji.

Nikdo ne ve točno, koliko je prav za prav spravljal svojih ljudi skupaj vodja »svobodnih Francozov« general de Gaulle. Toda v Afriki so njegovi vojniki že imeli pomembne uspehe. Med njimi je zlasti več zelo dobrih kolonialnih oddelkov. Angleži sodelujejo z generalom de Gaulleom, toda niso mu priznali nobenih pravic, ki bi lahko bile enake kakšni novi samostojni francoski vladi in njenim predpiscam. Anglija torej posredno priznava Petainovo vlado, dasi nima z njo nobenih diplomatskih zvez. To stanje je sicer zelo neredno, trajalo pa bo najbrž do konca vojne. Anglija torej ne mara prekiniti popolnoma z vlado v Vichyju, ker ve, da je ogromna večina prebivalstva resnično na strani maršala Petaina.

Kardinal Schulte umrl

Bern, 11. marca. Švicarski radio poroča: Kardinal Jožef Schulte, nadškof v Kölnu v Nemčiji, je v starosti 60 let umrl. Kardinal Schulte je v zgodovini nemških katoličanov igral veliko, vodilno vlogo in se je njegovo ime imenovalo vsakokrat, kadar je šlo za kakšne velike reforme, pri katerih je katoliške cerkve ali sama vodilno nastopila ali pa morala dvigniti svoj glas v imenu vere in morale. Kardinal Schulte je v Nemčiji užival velik ugled in odhaja z njim v večnost ena največjih osebnosti katoliške Nemčije polpretekle dobe in sodobnosti.

Varčevanje z živili na Madžarskem

Budimpešta, 11. marca. MTI: Vlada je odredila nove omejitve glede prehrane, pri čemer ostanejo vse prejšnje omejitve v veljavi. Po novih omejitvah bodo vsi restavrantni mogli postreči samo z dvema vrstama juh, z dvema vrstama rib ali pa pečenk s prilago. Obrok mesa je določen na največ 150 gr, kruha pa na največ 60 gr. Sadje, kolači in sir niso omejeni. Prepovedana je tudi preobila uporaba masti pri zabeli krompirja in sočivja. Kdor bo kršil te predpise, bo strogo kaznovan. (AA.)

Turški parlament sklican

Ankara, 11. marca. Anatolska agencija poroča: Včeraj se je sestala turška velika narodna skupščina, prvič po zimskih počitnicah. Na včerajšnji seji se je začela debata o raznih vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Danes popoldne se sestane na sejo parlamentarna skupina republikanske stranke. Zelo verjetno je, da bosta zunanji minister in predsednik turške vlade drug za drugim poročala o notranje-političnih vprašanjih in o splošnem položaju Turčije v zvezi z zunanjepolitimi vprašanji. Izvedelo se je, da predsednik vlade ne bo govoril na seji narodne skupščine. (aa)

Sovjeti zaprli in oplenili katoliško ameriško cerkev v Moskvi

Washington, 11. marca. A. P. Ameriško poslanstvo v Moskvi je odločno protestiralo pri sovjetski vladi zaradi tega, ker je bila nedavno katoliška ameriška cerkev v Moskvi zopet popolnoma oplenjena. Ta cerkev je bila v zadnjih desetih letih že petkrat popolnoma oplenjena. Njen župnik Brown, ki je ameriški državljan, je bil vržen iz cerkve, cerkev pa zaprta.

Nemško stališče glede prehrane Francije

Berlin, 11. marca. DNB: »Nemška diplomatska in politična korespondenca« objavlja članek, v katerem obravnava stališče angleške vlade v vprašanju oskrbe Belgije in drugih zasedenih pokrajin. Članek opozarja, da je angleški veleposlanik v Washingtonu na ponovno vprašanje o stališču angleške vlade do Hooverjevega načrta o dovozu živeža prebivalstvu Belgije izjavil, da Anglija ne more dopustiti, da bi se slabila njena zopora s propuščanjem čezmorskih življenjskih potrebščin za države, ki jih je zasedel vojni nasprotnik Anglije. Članek pravi, da je tak sklep angleške vlade neverjetna kršitev mednarodnega prava, čigar najosnovnejša načela zahtevajo, da se ljudem v zasedenih pokrajinah zagotovi vsaj obstanek. Tako stališče Anglije dokazuje, da je angleški vladi popolnoma vseeno, kakšna je usoda teh ljudi. Pri tem bi v Angliji vsaj morali vedeti, da prepoved uvoza življenjskih potrebščin

Za slovensko medicinsko fakulteto

Belgrad, 11. marca. m. Davi so dopotovali v Belgrad rektor ljubljanske univerze dr. Slavič in vseučiliška profesorja dr. Lavrič in dr. Lušicki, ki so zlasti v zadevi medicinske fakultete posredovali pri prosvetnem ministru g. dr. Kreku. Gospoda rektorja je sprejel tudi g. predsednik dr. Kulovec, ki mu je obljubil vso pomoč za izpolnitev medicinske fakultete v Ljubljani.

Velikonočne počitnice

Belgrad, 11. marca. m. Prosvetni minister g. dr. Krek je odredil, da bodo letošnje velikonočne počitnice trajale od 10. do 22. aprila vključno.

Osebnosti

Belgrad, 11. marca. m. S kraljevim ukazom sta premeščena po službeni potrebi za inspektorja 3/2. ministrstva za gozdove in rudnike Alojzij Štrancar, dosedaj višji svetnik banske uprave v Ljubljani; za višjega svetnika banske uprave 4/1. inž. Ante Ružič iz ministrstva za gozdove in rudnike.

Belgrad, 11. marca. m. Z odlokom prosvetnega ministra sta premeščena po službeni potrebi učitelj Jožef in Angela Serajnik z Dovjega v Crenjevec.

Belgrad, 11. marca. m. Z odlokom prometnega ministra so upokojeni pri ravnateljstvu drž. žel. v Ljubljani Anton Perc, skladiščnik, Franc Dolinšek, nadzornik premika, Franc Roškar, vlakovodja 9. skupine in Jožef Pečovnik, vlakovodja 9. skup.

Belgrajske novice

Belgrad, 11. marca. m. Gospod predsednik dr. Kulovec je imel tudi tekom današnjega dne več političnih sestankov in razgovorov, v katerih je z merodajnimi činitelji razpravljal o vseh važnih političnih in gospodarskih vprašanjih. Nadalje je bil splošno opažen razgovor, katerega je imel z dr. Mačkrom. V zadevi prehrane prebivalstva v Sloveniji se je dr. Kulovec razgovarjal tudi z ministrom za prehrano g. dr. Protičem.

Belgrad, 11. marca. m. Na predlog pravosodnega ministra je ministrski svet predpisal uredbi o spremembah in dopolnitvah uredb pravosodnega ministrstva. S to uredbo se pri pravosodnem ministru ustanovi mesto pomočnika, ki ga dosedaj ni bilo.

Belgrad, 11. marca. AA. Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je obvestilo carinski oddelek, da za slamo, ki se rabi za zaščito pred mrazom in toploto v vagonih pri izvozu jajc, ni treba posebnega dovoljenja za izvoz, če njena količina ne presega običajne tolerance 300 kg na vagon.

Belgrad, 11. marca. m. Nocoj priredi radio Belgrad in prosvetni odsek Jugorasa »Bratstvo« koncert za delavce. Na koncertu bo govoril tudi predsednik vlade g. Dragiša Cvetković. V programu, ki ga bodo izvajali, je tudi Vilharjeva pesem »Po jezeru«.

Belgrad, 11. marca. m. Danes so se vrnili v Belgrad finančni minister dr. Šutej, poštni minister dr. Torbar in minister dr. Smoljan.

Belgrad, 11. marca. m. Celjski župan g. dr. Voriš, ki je včeraj dopotoval v Belgrad, je danes posredoval v raznih zadevah celjske občine v več ministrstvih. Sprejet je bil tudi pri g. predsedniku dr. Kulovec in pri gradbenem ministru g. Vuloviču.

Brezžična zveza z dalmatinskimi otoki

Večina dalmatinskih otokov ima telegrafsko zvezo z dalmatinsko obalo po kablji, ki so položeni v morje. To velja zlasti za otoke severne Dalmacije. V zadnjem času pa so se pokazale pri telegrafskih zvezah po kablju tako hude motnje, da je telegrafska zveza skoraj nemogoča. Kabli so namreč že skoraj popolnoma prepereli in bi jih bilo treba obnoviti. Obnova kablov bi zahtevala seveda velike izdatke, prav tako pa bi trajala precej časa. Zaradi velikega pomanjkanja vseh gumijastih izdelkov bi bilo pa sedaj sploh vprašanje, ali bi se dale nabaviti zadostne količine primerne morskog kablo. Zato se je direktorja pošte v Splitu odločila, da bo uredila radiotelegrafsko zvezo z otoki severne Dalmacije. Vsi otoki bodo dobili v kratkem radiotelegrafsko zvezo s Šibenikom, prvi pa bo dobil zvezo otok Silb.

Drobne novice

Moskva, 11. marca. Tass. Predsednik sveta komisarijev Voznesenskij je imenovan za predsednika gospodarskega sveta, Šaburov pa za podpredsednika.

Praga, 11. marca. DNB. Objavljeni so bili statistični podatki o gibanju prebivalstva na Češkem in na Moravskem. Iz teh podatkov se vidi med drugim, da je bilo število rojstev v prvih devet mesecih leta 1940 za 15 odstotkov večje, kakor pa v isti dobi v letu 1939. Tudi število porok se je znatno povečalo. (AA.)

Zemljevid k napetostim na Tihem morja

Boji na vseh frontah oživel

Nemci bombardirali Portsmouth, Angleži Köln :: V Albaniji grška ofenziva v sredini, italijanski napadi na obeh krilih :: V Afriki pa nadaljnji razvoj angleške ofenzive v Abesiniji

V Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 11. marca. Stefani: Poročilo št. 277 glavnega stana italijanske oborožene sile o operacijah v Grčiji se glasi:

V odseku 9. armade izvidniško delovanje. V odseku 11. armade topniško streljanje in krajevni nastopi pehote.

Grška poročila

Atene, 11. marca. Atenska agencija: Grški generalni štab je objavil naslednje vojno poročilo št. 135:

Naše čete so po daljših hudih bojih zasedle močno utrjene in od sovražnika hrabro branjene postojanke. Od nedelje dalje je italijanska vojska razširila obseg svojih napadov. Bilo je nekaj zelo hudih napadov, ki pa niso bili uspešni in so nasprotniku prizadeli le velike izgube. Napad, ki so ga Italijani izvedli s pomočjo tankov, je bil odbit, en tank je bil uničen. Ujeli smo 300 vojakov in uplenili mnogo vojnega blaga. Naša letala so z uspehom sodelovala in so bombardirala sovražne postojanke ter jih v nizkem poletu obstreljevala s strojnimi. Vsa letala so se vrnila ne poškodovana.

Vladni tolmač je časnikarjem razodel, da so najhujši boji še vedno pri Tepeleniju, kjer so Grki s svojim napadalnim sunkom zavzeli važne 1800 m visoke postojanke. Pri tej priložnosti so zajeli vojaški plen, o katerem je včeraj poročalo vojno poročilo. V teh bojih je bil uničen 7. bataljon znane italijanske divizije »Giulia«. Skoraj vsi vojaki so padli; le malo jih je bilo ujetih. Italijanski protinapadi so zelo hudi na severu pri Ohridskem jezeru in na jugu ob obali.

Angleška poročila

Atene 11. marca. Atenska agencija poroča: Angleški bombniki so včeraj srdito napadali sovražne postojanke pri Tepeleniju. Po bombardiranju Busija severovzhodno od Tepelenija so angleška letala v nizkem poletu obstreljevala sovražne kolone na cesti proti Berat. Vsa letala so se vrnila na svoje vzletišče.

V Afriki

Nemška poročila

Berlin, 11. marca. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Velike eksdriple nemških letal so napadle otok Malto. Posebno srdito so bili napadi na pristanišče La Valetto in na letališče. Bombe srednjega in velikega kalibra so zanele velike požare. V Severni Afriki so nemška letala bombardirala zbirajoče se britanske čete in kolone motornih vozil. Napad je bil zelo uspešen. Uničili smo več oklepnih in drugih borbenih vozil. mnogo smo jih pa poškodovali.

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 11. marca. Stefani: Uradno poročilo glavnega štaba italijanskih oboroženih sil št. 277 o operacijah v Afriki se glasi:

Malta: Naša letala so obsula z bombami pomorsko oporišče La Valetto na Malti. Letala nemškega letalskega zbora so, letajo zelo nizko nad nekimi oporišči na Malti, hudo poškodovale dve veliki vodni letali.

V Severni Afriki: Odbili smo nov sovražnikov napad na Džarabub. Nemška letala so izvršila napad iz nizke višine in razgnala več tankov in drugih sovražnikovih mehaniziranih vozil v Cirenaiki. Naša lovska letala so zbila neko letalo znamke Blenheim.

Krščanska vzgojeslovka

Letos je minulo sto let, kar je v Zenevi izšla knjiga, ki je na področju vzgoje pomenila najmanj toliko, kakor dela Pestalozzija in Rousseauja. — To je namreč »Postopna vzgoja« — »Education progressive« —, ki jo je napisala Pestalozzijeva sorojkinja Albertina Necker de Saussure. To delo je treba omeniti zato, ker je bilo po krivici zatemanjeno v stoletjih racionalistične prosvete, predvsem po Rousseauju, ki pa daleč ne dosega te vzgojne pisateljice. Sedanje stoletje je tudi Albertino Necker postavilo na mesto, ki ji gre. V nasprotju z Rousseaujem, ki ga je Albertina Necker zelo cenila, zagovarja kot temelj npravnstvene vzgoje krščanstvo, kar je bilo v tistih letih nekaj redkega. Albertina Necker se odločno obrača proti racionalizmu, ki po večini vzgaja mrzle, samoljubne in sebične duše, ki niso zmogne navduševati se za katehere koli ideale. Racionalizem vzgaja samo logično zaključevanje in spomin, zanemarljivo čustva in domišljivo, ki je ogromnega pozitivnega pomena, če je pod vodstvom npravnstvenih vrednot in privezanosti nanje. V tem smislu Albertina Necker visoko povzdiguje tudi estetsko čustvovanje in stoji v tem oziru na enem najodličnejših mest med pedagogi. Dobro tudi pravi, da so zmote na pedagoškem polju bolj negativne kakor pozitivne, namreč v tem, kar vzgojitelj opušča, ne pa v tem, kar poudarja, to je v enostranosti pedagoга. Racionalistična vzgoja ima za zlo posledico tudi to, da ne krepi volje k dobremu, ampak jo usmerja rajši k temu, kar je sebično v ne-socialnem pomenu. Zelo poudarja ta pedago-ginja postopno in vsestransko razvijanje naravnih čednosti, odločno pa poudarja, da morajo izvirati in se okrepljati edinole na verski podlagi.

V Vzhodni Afriki: Na severni fronti živahno delovanje patrol. Naša letala so v zelo nizkem poletu napadla velik oddelek angleških mehaniziranih vozil in jih okoli 30 zadela in zažgala. Sovražnikova letala, ki so se skušala približati nekemu našemu letalskemu oporišču, smo napadli z lovcem in jih poglani v beg. En bombnik vrste »Blenheim« smo sestrelili. (AA)

Napad na Malto

Nekje v Italiji, 11. marca. Stefani: Italijanska in nemška letala so ponoči izvedla nove akcije proti pomorskim in letalskim oporiščem na Malti. Letala so izvršila napade kljub srditemu topniškemu ognju. (AA)

Spominske svečanosti za italijanskim generalom

Rim, 11. marca. Stefani: 30. dan po junaški smrti generala Tellera, poveljnika 10. armade, ki je padel na bojišču v Cirenaiki, je bila opravljena spominska služba božja, ki so se je udeležili visoki vojaški dostojanstveniki. Italijanski seznam izgub za februar —

Italijanske izgube v februarju

Rim, 11. marca. Stefani: Italijanski vojaški list navaja za mesec februar sledeče izgube: Grško bojišče: padlih 2386, ranjenih 4841, pogrešanih 5590. Albancev je padlo 14, ujetih je bilo 42.

Severna Afrika: padlih 68, ranjenih 28, pogrešanih 12.230.

Vzhodna Afrika: padlih 127, ranjenih 530, pogrešanih 126.

Mornarica: padlih 35, ranjenih 20, pogrešanih 142.

Letalstvo: padlih 37, pogrešanih 165, ranjenih 87.

Angleška poročila

Kairo, 11. marca. Reuter: Poročilo vrhovnega poveljstva angleške vzhodne armade se glasi:

Abesinija: Angleške imperialne čete so zasedle Afodu in sedaj prodirajo proti Asosa. Sovražnik je zapustil na bojišču 4 topove in mnogo vojnega materiala. Vzhodno od tega bojišča so abesinski četniki zavzeli mesto Dambacha in preganjajo sedaj sovražne čete proti Debra Marcos. Uplenili so 2 topova in velike množice vojnega materiala.

Somalijska: Napredovanje iz Somalije v notranjost Abesinije se razvija zelo zadovoljivo. Pobrali smo več sto novih ujetnikov, med njimi enega brigadnega generala, nadalje upravnega komisarja in osebe obeh štabov.

Na drugih bojiščih nič novega.

Letalsko poveljstvo vzhodne angleške armade poroča od svoje strani: Bombniki, ki so delovali nekoliko višje v italijanski vzhodni Afriki, so napadli vojaške delavnice v Decamere blizu mesta Teclesan ter železniško progo pri Babi Mantelu. Pri Kerenu našo letalstvo uspešno sodeluje s suhozemskimi silami. Napadalo je sovražne postojanke in topniške baterije. Most na cesti med Kerenom in Asmaro je bil bombardiran in zadet, južno od Asmaro pa je bilo uničeno bencinsko skladišče. Pri Asosa so naši bombniki uničili dve sovražni bombni letali na tleh.

Južnoafriška letala so izvedla silen napad na Harar v Abesiniji. Bombe so zadele več topniških baterij kakor tudi protiletalske postojanke. Piloti pripovedujejo, da so domačini kraja Callafo mahalili proti njim z belimi zastavami.

Vsa angleška letala so se vrnila.

Sovražna letala so bombardirala Port Said. Toda bombe niso prizadele nobene škode in človeških žrtev ni.

V Abesiniji

Kartum, 11. marca. Reuter: Italijanske čete se iz pokrajine Burijske sedaj umikajo v smeri proti Addis Abebi. Za njimi prodirajo angleške čete, ki so sedaj vsega 300 km oddaljene od Addis Abebe. Sedaj prehajajo angleške čete v gorate predel. V krajevnih bitkah so angleške čete zaplenile precej sovražnega vojnega gradiva in je imel sovražnik velike izgube. (AA)

Angleško brodovje odplulo iz Gibraltarja

Bern, 11. marca. m. Iz Alicante poročajo, da je davi odplula angleška sredozemska mornarica polnoštevilno v spremstvu dveh transportnih ladij iz Gibraltarja proti vzhodu. Dve uri pozneje pa je izplula iz Gibraltarja še ena angleška ladijska spremeljava s 16 trgovskimi ladjami. Opazili so, da je sredozemska eskadra odplula v bojnem redu.

Kaj odstopi Francija Tajski Vsebinske sporazuma na konferenci v Tokiu

Tokio, 11. marca. DNB: V skupnem uradnem poročilu, ki so ga podpisali zastopniki Japonske, Francije in Tajai po sklenjenem miru, ki je bil dosežen na posredovanje Japonske, so določili nove meje med Tajem in francosko Indokino. Uradno poročilo pravi, da odstopa francoska Indokina Tajai okrožje Paklaj in pokrajino zahodno in severozahodno ter jugozahodno od Kambodže, ker so ti deli že poprej pripadali Tajai. Toda vse te pokrajine bodo demilitarizirane. Otoki ob ustju reke Mekong in Kong, ki so bili doslej del suverenosti Tajai, prehajajo pod skupno upravo francoske Indokine in Tajai. S svoje strani pa Japonska poročuje, da je nedotakljivost določenih meja, Francija in Tajai s svoje strani izjavljata, da sta sklenili spoštovati koristi in zavzemati korektno stališče do Japonske. (AA)

Danes popoldne bodo v uradnem stanovanju predsednika japonske vlade kneza Konoje slovesno podpisali mirovno pogodbo med Siamom in francosko Indokino.

Tokio, 11. marca. DNB: Informacijski odsek japonske vlade je izdal poročilo ob končanju pogajanj za sklenitev miru med francosko Indokino in Siamom. Ta pogajanja so se začela 7. februarja

Na zahodu

Napadi na Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 11. marca. DNB: Nemško vrhovno poveljstvo poroča o operacijah na suhozemskem bojišču:

Sovražnikova letala so preteklo noč napadla neko mesto v zahodni Nemčiji. Vrgla so več bomb, vendar niso prizadejala nikakršne škode važnim vojaškim objektom. Poročila so le nekaj stanovanjskih hiš. Nevarno je poškodovana tudi neka bolnišnica. Nekaj civilistov je ubitih, drugi pa so ranjeni.

Berlin, 11. marca. DNB: V pretekli noči sta bili nad zahodno Nemčijo sestreljeni dve angleški letali. Močno protiletalsko streljanje nemškega protiletalskega topništva je prepre-

Napadi na Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 11. marca. AA. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Včeraj so nemška letala izvedla uspešne napade na Anglijo. Po nemških letalskih napadih preteklo noč na luko in na pristaniške naprave v Portsmouthu so nastali hudi požari. Napad je trajal več ur. Bombe so razdejale pristaniške naprave in važne objekte. V bližini angleške jugovzhodne obale in pri bristolskem prillivu so nemška letala napadla več trgovinskih ladij. Zadelo so nekaj ladij, dve trgovinski ladiji sta pa nevarno poškodovani. Pri napadu na letališče Howking smo razdejali letalske lope in nekatera stranska poslopja. Tudi smo uničili več letal na tleh.

Angleške izgube na morju

Berlin, 11. marca. DNB. Pred kratkim je angleška admiraliteta objavila podatke o angleških izgubah na morju. Po teh podatkih so Angleži do sedaj izgubili 41 rušilcev. Toda to poročilo prav nič ne govori o dveh rušilcih, ki sta bila potopljena dne 7. marca. Tako je bilo po tem poročilu do sedaj potopljenih 41 angleških rušilcev. (AA)

Angleška poročila

London, 11. marca. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Glavni cilj sovražnih letalskih napadov je bil v pretekli noči namenjen nekemu mestu na južni obali Anglije (pristanišče Portsmouth). Napad je trajal 6 polnih ur, torej nekaj čez polnoč. Žažigalne bombe so povzročile številne požare. Rušilne bombe pa so razdejale nekaj zgradb. Na splošno pa škoda ni velika. Skupno število človeških žrtev ni veliko, dasi je bilo nekaj oseb ubitih. Tudi na druge predele države je bilo vrženih nekaj bomb. Včeraj popoldne sta bila sestreljena dva sovražna bombnika, ponoči pa tudi dva.

Pri ponočnem napadu na Portsmouth je bilo sestreljenih 5 nemških letal. Admiraliteta pa poroča, da je neka vojna ladja nad Severnim morjem sestrelila en bombnik.

V noči od ponedeljka na torek je bilo sestreljenih 7 sovražnih letal, in sicer 4 v področju Portsmoutha, 2 pa od angleških bombnikov, ki so se vračali s svojega poleta v Nemčijo nad nizozemskim morjem.

Angleški letalski minister o razvoju angleškega letalstva

London, 11. marca. Reuter. V spodnjem domu je ob priliki obravnave letalskega poročila imel letalski minister Sinclair daljši govor, v katerem je v začetku naštel nekaj imen najnovejših angleških bombnih in lovskih letal, ki stopajo sedaj v službo. Omenil je lovce vrste »Boe«, ki so zgrajeni za polete na velike razdalje in za preganjanja daljnoletečih nemških bombnikov. Ista vrsta je uspo-

čilo sovražnim letalom vreči bombe na vojaške cilje. Vendar pa se jim je posrečilo zažigalne bombe z močnimi učinki sredstvi in z močnim eksplozivnim učinkom vreči brez določenega cilja in so tako bile zadete naprave, ki nimajo nobenega pomena za vojne namene. Ubilih je bilo nekaj civilnih oseb, več hiš pa je bilo porušeno. Med drugim je bil porušeno tudi neki muzej. (AA)

Angleška poročila

London, 11. marca. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Včeraj so naša bombna letala napravila bombni napad na sovražna pristanišča in letališča na evropski obali Rokava. Nastali so veliki požari, katerih sij se je videl z angleške obale. Sovražno letalstvo ni navezalo boja, pač pa je delovalo protiletalsko topništvo. En lovec se ni vrnil.

Ponoči so druge skupine bombnikov napadle več važnih vojaških in industrijskih ciljev v zahodnem delu Nemčije. Posebne skupine so bombardirale pristanišča na francoski in belgijski obali. Podrobnosti o tem poletu bodo še objavljene.

London, 11. marca. Reuter. Skupine naših bombnikov so ponoči bombardirale Köln, kjer so bombe zadele veliki Hohenzollernski most in večja industrijska področja. Izbruhnili so veliki požari. Druga letala so napadla Cherbourg in Calais v Franciji, kjer so bombe v pristaniščih povzročile požare in eksplozije. Skupina izvidniških in lovskih letal je napravila polet nad severno Francijo, kjer je bombardirala številna letališča. Tri angleška letala se s teh poletov niso vrnila.

sobljena za nočne love in je težko oborožena, a izredno hitra. Novi so težki bombniki vrste »Halifax«. V službo so prišli najnovejši »Spittfire« in »Hurricane«, ki so mnogo bolj oboroženi in hitrejši od starih. Stroji novega »flawker-Tornado« so dvakrat tako močni kakor pri starih, tudi oborožitev je mnogo težja, toda njihova hitrost znaša še vedno nad 700 km na uro. Čisto nova letala velike napadalne moči so vrste »Whirlwind«. Najnovejši modeli ofenzivnih bombnikov vrste »Hamptden-Wellington-Whitleys« so prav za prav čisto novi stroji, čeprav so ime še obdržali staro. Najtežji bombniki, ki pridejo v službo, nosijo imena »Manchester-Stirling-Halifax«, ki so že pokazali svojo udarno in lovsko moč obenem. Novi modeli so dvakrat večji od starih, še enkrat tako hitri in nosijo s seboj trikrat več streliva. Minister je dejal, da ima prepričanje, da bo angleška tehnična in moralna premoč ostala nedotaknjena, razen če ima Nemčija nekaj čisto novega, česar do sedaj v zraku še ni pokazala.

Nato je minister naštel nekaj večjih dejanj angleškega letalstva. V zadnjih 10 mesecih so angleški lovci uničili najmanj 4250 nemških in 1100 italijanskih letal, pri čemer je angleško letalstvo utrpelo samo 1800 izgub. Angleški bombniki so 280 krat napadli sovražna letališča, 300 krat sovražne ladjedelnice, 470 krat železnice in kolodvore, 650 krat industrijske cilje. Obalno letalstvo ima za seboj 30 milijonov km poletov.

Minister je govoril o naraščajoči moči letalstva in o vežbanju letalskega osebja, ki da je prekosilo vsa pričakovanja. Povsodi, po Kanadi, Novi Zelandiji, Južni Afriki in Avstraliji vežbajo pilote. Tudi v Burmi in Indiji so začeli s pilotskimi šolami, ki jih obiskuje 130.000 fantov. V te šole sprejemajo samo fante med 16. in 18. letom. Angleško letalstvo je sedaj v svojem največjem razmahu in mirno čaka nalog, ki so pred njim.

Minister je nato dejal, da nemški propagandni minister trdi, da bo ameriška pomoč Angliji prišla prepozno. Toda jaz vam lahko rečem, da bo ta ogromna ameriška letalska moč, ki predstavlja najfinjši proizvod ameriškega duha, prišla pravočasno.

Glede preganjanja nočnih bombnikov Sinclair še vedno ni optimističen in je treba biti pripravljen še na mnogo hujše nočne napade kakor doslej. Vendar pa tudi angleška obramba napreduje, kakor napreduje tudi napadalnost našega letalstva. Z sedaj smo pokazali, da bomo tudi od nočnih bombnikov zahtevali naraščajoče število žrtev.

Na koncu je minister omenil, da se je do sedaj angleško letalstvo moralo boriti proti dvema letalstvom. Uničilo je najmanj polovico italijanskih letal prve vrste, prav gotovo pa je uničilo mnogo več kakor polovico letal prve vrste, s katerimi je Nemčija stopila v vojno. Moč angleškega letalstva je danes mnogo, mnogo večja, kakor pa je bila v začetku bitke za Anglijo v avgustu lanskega leta. Ne delamo si nobenih utvar glede bodočih bojev. Premagati nasprotnika ne bo lahko, toda premagati ga moremo, moramo, hočemo in bomo.

Smrt bolgarskega znanstvenika

Sofija, 11. marca. Snoči o polnoči je umrl za kapjo bivši poslanec Stojan Omarčevski. Pokojnik se je rodil v Novi Zagori. Na sofijskem vseučilišču je končal filozofijo in pravo, potem pa je postal gimnazijski profesor. Še kot mlad profesor je stopil v kmetijsko (zemljedelsko) stranko. Prvič je postal poslanec leta 1913. In odtlej je bil neprestano poslanec razen ene same poslanske periode. Maja 1920 je postal prosvetni minister v vladi Aleksandra Stamboljiskega. Na tem mestu je ostal do 9. junija 1923, ko je prevrat strmoglavil Stamboljiskovo vladu. Kot prosvetni minister je Stojan Omarčevski izvedel mnogo reform v bolgarski ljudski prosveti. Ena izmed njegovih najdrzejših reform je bil poskus za poenostavitev bolgarskega pravopisa, poskus, ki se po strmoglavljenju vlade Stamboljiskega ni uresničil. Kot prosvetni minister je pokojnik izdelal popolno besedilo zakona o bolgarski narodni prosveti, za njegovega ministrovanja so pa ustanovili v Sofiji umetniško in glasbeno akademijo. Na sofijskem vseučilišču pa odprli nove fakultete — medicinsko, veterinarsko, agronomsko in bogoslovno. V Varni je Omarčevski ustanovil trgovsko akademijo, sofijsko Opero, dotlej zasebno, pa poddrževal. Pokojnik je napisal mnogo znanstvenih del in je bil urednik več listov in časopisov.

Gospodarstvo

Zborovanje ljubljanskih trgovcev

V ponedeljek zvečer je bila v veliki dvorani Trgovske zbornice 60. redna glavna skupščina Zdrženja trgovcev v Ljubljani, katere se je udeležilo lepo število članstva.

Predsednikovo poročilo

Skupščino je vodil predsednik g. Viktor Meden, ki je uvodno pozdravil navzočega zastopnika mestne občine ljubljanske komisarija g. dr. Mihelčiča, zastopnika Trgovinskoindustrijske zbornice g. Albina Smrkolja in dr. Ivana Plessa, zastopnika Društva industrijcev in veletrgovcev gg. Zdenka Kneza in Jerneja Jeleniča, predsednika Trgovskega društva Merkur g. dr. Frana Windischerja in zastopnika Pomočnega zbora gosp. Alojzija Sitarja. Iz predsedniškega poročila posnemamo, da je treba upoštevati trgovski stan, ki je za vsako državo in narod vir dohodkov, stebel velikega napredka in velik podpornik vseh socialnih in kulturnih organizacij ter ustanov. Preteklo leto za trgovino ni bilo ugodno, saj so se povečale skrbi, vendar pa tudi nevesni časi niso upognili stanu in mu odvzeli optimizma. Zdrženje ni opustilo nobene prilike, da ne bi zastavilo svojega dela in intervencije povsod, kjer je smatralo za potrebno, da zaščiti trgovske interese. G. Meden se je nato zahvalil vsem, ki so pomagali združenju pri njegovem delu in mu sli na roko. Svoj govor je končal g. Meden z ugotovitvijo, da bodimo zadovoljni in srečni, ker lahko živimo v naši lepi domovini dostojno in v miru. V lastni hiši imamo še krov nad glavo, živeža dovolj in kar je glavno, svobodo. Zato nič malodušja in zabavljanja, temveč vztrajnost in hrabrost. Resni časi nas opozarjajo na tesno povezanost in zaupanje v naše državno vodstvo, ki je znalo našo državo obvarovati najhujšega. Z ovacijami Nj. Vel. kralju Petru II. je zaključil svoj govor, kar so poslušalci navdušeno aplavdirali.

Pozdravi zastopnikov

V imenu ljubljanskega župana g. dr. Jure Adlešiča je pozdravil zborovalce komisar g. dr. Mihelčič, želeč nadaljnje sodelovanje med obrtno oblastjo in združenjem, kot je bilo doslej. V imenu Zbornice za trgovino in industrijo je govoril njen podpredsednik g. Albin Smrkolj, ki je orisal delo zbornice in vsa njena prizadevanja v korist trgovskega stanu. Za zvezo trgovskih združenj je govoril njen tajnik g. dr. Ivo Pustišek, ki je navedel številne akcije zveze za trgovske interese. Zlasti je poudaril najnovejši sestanek z vodstvom Prevoda, na katerem se je pokazalo, da obstaja obojestransko volja za najožje sodelovanje. Število zveznih odsekov se je lani povečalo za 4 na 8. V imenu pomočnega zbora je govoril njegov predsednik g. Alojzij Sitar, želeč tudi nadalje, da bi bili odnosi med trgovstvom in pomočniki dobri. Končno je zborovalce pozdravil še v imenu Društva industrijcev in veletrgovcev g. Jernej Jelenič.

Tajniško poročilo

Iz tajniškega poročila g. Alojzija Šmuka posnemamo, da so imeli največ opravka in skrbi one stroke, ki so bile prizadete zaradi predpisov uredbe o pobiranju draginje, kontrole zaloga blaga in cen. Zdrženje šteje sedaj 26 sekcij posameznih strok. Nešteto je bilo sej in strokovnih posredovanj, zlasti pa je veliko dela prizadela uredba o pobiranju draginje in uredba o kontroli cen. Številni predpisi so naraščali iz dneva v dan in danes je teh predpisov že nad 120, v katerih labirintu se je težko znajti.

Število članov združenja se je lani zmanjšalo za 38 na 1404. V evidenci pa ima združenje še 1200 nameščenecv in 1350 delavcev. Delo je naraslo tudi zaradi tega, ker so strokovne organizacije postale izvršilni organ za razne uveljavljene uredbe.

Glede težav s prehrano je omeniti, da jih je v mnogočemu kriva slaba letina, vendar pa je preko vseh pomislekov in pritožb treba ugotoviti, da je centralna organizacija za preskrbo prebivalstva »Prevode« med ostalimi sličnimi organizacijami v državi še najbolje uspevala, ker je znala ob pravem času stvar zagrabiti brez pretiranega birokratizma, ki smo ga navajeni doživljati v sličnih primerih.

Uredba o kontroli cen je do nedavna obsegala 94 predmetov, sedaj pa je razširjena na 121 predmetov, kar daje mnogo dela. Urejeno je bilo tudi v številnih strokah lanj vprašanje delovnega časa. Tako se delovni čas skrajša brez oblasti in pritiska nameščenjskih organizacij.

Ocena dohodkov po davčni upravi je znašala leta 1934 51 milij., za lansko leto pa 63 milijonov din, vendar se je davčnemu in reklamacijskemu odboru posrečilo znižati oceno za odmero davka za 8 milij. din. Zdrženje trgovcev se je brigalo tudi za občinske davščine ter je izrazilo svoje pomisleke proti novim davčinam.

Trgovski stan se zaveda, da bo po vseh negotovostih in nemirnih časih vendarle nastopil čas zadoščenja za one, ki žele upoštevati in pravilno gospodarstvo, pa tudi zadoščenje za trgovski stan.

Finance Zdrženja.

O računskem zaključku za 1940 je poročal blagajnik g. Bahovec Ivan. Iz poročila je razvidno, da so lani znašali dohodki združenja 0,67 milij. din in da je združenje imelo okoli 105.000 din prebitka. Imovina Zdrženja je narasla od 1,5 na 1,7 milij. din. Na predlog nadzorstvenega odbora, katerega je podal g. Čebin, je bila soglasno dana razrešnica upravi. Nato je bil sprejet tudi proračun za 1941, ki znaša v dohodkih in izdatkih 0,44 milij. din. Prispevki za Zdrženje bodo ostali v glavnem nespremenjeni. Potrebni se bo članarina znižala po sklepu uprave. Občni zbor je odobril tudi dotacijo zneska 50.000 din iz presečka za zavetišča za onemogle trgovce.

Za šolski odbor je poročal njegov predsednik g. Anton Verbič. G. Verbič je navedel vse podatke o šoli ter ugotovil, da sedaj obiskuje šolo v treh razredih s petimi paralelkami 247 učencev in učenk, v primeri z lanskim letom je število učencev ostalo nespremenjeno na 117, dočim je število učenk padlo. Iz statistike se nadalje vidi, da ima predpisano predizobrazbo komaj polovica učencev. Zaradi tega tudi učenci v veliki meri s težavo sledijo pouku, česar pa je seveda krivo tudi dejstvo, da je učni načrt zelo težak. Na šoli poučuje sedaj 11 učnih moči.

V imenu gospodarsko-redakcijskega odseka je govoril g. Zvonimir Lukič. Ta odsek je bil osnovan v letu 1940. v glavnem zaradi uveljavljanja uredbe o pobiranju draginje in brezvestne špekulacije. Odsek je zbral tudi ob enem z zvezo poseben obrambni sklad, s katerim se lahko financira obveščevalno delo.

O delu za zgodbo zavetišča za onemogle trgovce je govoril g. Anton Verbič. Zdrženje je doslej uspelo nabrati za skoraj pol milijona dinarjev prispevkov in računajo, da se bodo še zbrale potrebne vsote. Doslej sta bili kupljeni že dve parceli, lansko leto pa še ena nova na Kodeljevem, kjer bo najbrž nameščeno to zavetišče. Vrednost imovine, v ta namen zbrane, znaša že nad pol milijona dinarjev.

Socialno zavarovanje.

O prenosu Trgovskega Dobrodelnega društva »Pomoč« je poročal g. Bahovec. Lani je bila na izrednem obnem zboru tega društva sklenjena likvidacija, ker bi nameravana izvedba pravilnika o delovanju humanitarnih ustanov ovirala načrtano delo. Zdrženje trgovcev je prevzelo v svojo upravo vse posle in imovino. Delo društva je bilo zelo plodono, saj je bilo izplačanih za nad 1,1 milij. din posmrtnin. Društveno premoženje pa znaša okoli 150.000 din in je bi'lo še 450 članov.

Na predlog g. Kreka je bil izvoljen poseben odbor za odsek Pomoči za izplačevanje posmrtnin. Poleg tega je bilo izvoljeno tudi posebno nadzorstvo v ta namen. S tem je bil ustanovljen nov odsek združenja. Za novi odsek bodo na predlog g. Bahovec Ivana, kar je občni zbor odobril, naslednje dajatve: za vsakega umrlega člana 10 din, letna članarina pa bo znašala 50 din. Od obveznega zavarovanja za primer smrti bi bili izzeti le oni člani, ki vršijo trgovino po čl. 10/3 zakona o obrti, t. j. v malem obsegu. Če pa bi kdo od njih želel biti član, lahko tudi postane član odseka. Ta sklep pa mora potrditi nadzorstvena oblast. Z njim bo izvedeno obvezno zavarovanje za primer smrti.

G. Jenko Krek je poročal o naporih za starostno zavarovanje trgovcev, ki so doslej ostali brez uspešni. Pričakovali pa je, da se bo vprašanje realiziralo v najkrajšem času, saj se nahaja pri merodajnih mestih že predlog za pritegnitev k zavarovanju tudi svobodnih poklicev, odvetnikov, notarjev, zdravnikov, lekarnarjev in trgovcev. Zakon o obveznem zavarovanju svobodnih poklicev je že pripravljen in pričakujejo, da bo dobil zakonsko moč 1. aprila letos in se bo moralo to zavarovanje uvesti v teku leta. Prispevki bodo enaki onim za nameščence, dokler ne bo s posebno kalkulacijo ugotovljeno drugače za svobodne poklice. Ni pa še urejeno vprašanje bolniškega zavarovanja samostojnih trgovcev, čeprav se je uprava mnogo trudila za to.

Na predlog g. Medena je bilo soglasno sprejeto, da se izvoli za častnega člana Zdrženja veletrgovcev g. Andrej Sarabon, ki ima veliko zaslug za razvoj slovenske trgovine in ki je stalno podpiral stanovska prizadevanja ter stanovske socialne organizacije.

G. Ivan Železnikar je predlagal, naj se uvede akcija za poenostavljenje pri plačevanju uslužbenškega davka.

Po izčrpanju dnevnega reda je g. predsednik g. Viktor Meden zaključil uspešno zborovanje.

Uredba o državnem računovodstvu

Dne 10. t. m. je izšla v »Službenih novinah« uredba o državnem računovodstvu, o kateri smo že večkrat poročali. Nova uredba je nadomestila dosedanj že zelo zastareli zakon o državnem računovodstvu nekdanje kraljevine Srbije iz leta 1910, z vsemi njegovimi kasnejšimi spremembami in dopolnitvami, obenem pa je nadomestila tudi zakon o državnem računovodstvu iz julija 1934, ki sploh ni stopil v veljavo, saj je bilo njegovo uveljavljanje odlagano od leta do leta s finančnim zakonom.

Nova uredba obsega 255 členov, ki imajo naslednja poglavja: Uvodne odredbe. — Prvo poglavje (od čl. 1 do 64): Državni proračun: Uvodne odredbe. — Izdelava državnega proračuna. — Izvrševanje državnega proračuna. — Drugo poglavje (od čl. 65 do 112): Računska in blagajniška služba: A. Računovodska služba: Proračunska in izvenproračunska poslovanje. — Poslovanje v tekočih proračunih. — Poslovanje z depoziti. — Vodstvo podatkov o državnih imovini. — Polaganje računov vsega državnega gospodarstva. — Izvrševanje pomožne službe za naredbodajalce. — B. Blagajniška služba. — Tretje poglavje (od čl. 113 do 186): Pogodbe: Osnovne odredbe. — Pogoji. — Jamstvo (kavcije). — Javne licitacije. — Neposredne pogodbe. — Pisemne ponudbe. — Skupne odredbe. — Četrto poglavje (od čl. 187 do 213): Državna imovina. — Peto poglavje (od čl. 214 do 236): Samostojne državne ustanove. — Šesto poglavje (od čl. 237—246): Kontrolna služba. — Prehodne in zaključne odredbe (od čl. 247 do 255).

Nova uredba stopi v veljavo 1. aprila 1941 razen za nekatera določila kot n. pr. za prvo proračunsko dobo po novem zakonu, t. j. od 1. aprila 1941 do 31. decembra 1941 je mogoče izdelati in izvrševati državni proračun še na osnovi starih predpisov. To naj omogoči privreditev na nove predpise, kar bo veliko delo za vse državne organe in sploh one, ki imajo z državnim računovodstvom posla.

Tudi pogodbe, ki so bile sklenjene pred uveljavljanjem te uredbe, ostanejo še nadalje v veljavi, toda za njih spremembo veljajo že odredbe nove uredbe. Nadalje ostanejo v veljavi še predpisi zakona o administraciji vojske in morarice, v kolikor se nanašajo na preskrbo v mobilnem in vojnem stanju, uredba o izvedbi utrjevalnih del, uredba o izjemnih vojnih nabavah in uredba o nabavah letalskega in ostalega vojnega materiala. Prenehanje veljavnosti predpisov teh zakonov in uredb bo določil ministreki svet na predlog finančnega ministra v sporazumu z vojnimi ministrom.

Izpremembe pri TOI zbornici. — V smislu odloka ministra trgovine in industrije z dne 25. februarja 1941 je bil ukinjen komisariat pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter je komisar g. Avgust Tosti v ponedeljek dne 10. marca 1941 izročil posle novoimenovanemu predsedniku Trgovinsko-industrijske zbornice v Ljubljani g. Karlu Čedu. S tem dnem je prenehala poslovali Zbornica za trgovino, obrt in industrijo ter posluje kot pravni naslednik od 11. marca 1941 naprej Trgovinsko-industrijska zbornica, katere po nalogu ministrstva vrši tudi delokrog bodoče Obrtniške zbornice do dne, ko bo pričela samostojna Obrtniška zbornica posloovati.

Zdrženje trgovcev za okraj Ljubljana okolica obvešča članstvo Zdrženja, da bo 22. redna letna

Uvoz sladkorja

Dne 11. februarja je izšla uredba ministrskega sveta, po kateri je bil Pogod iz Zagreba oproščen plačila uvozne carine, poslovne davščine in cestnine za 12.000 ton sladkorja v kockah in sipi pod pogoji, katere predpiše minister financ. Ta sladkor je kupil Pogod v protektoratu in na slovaškem. Sladkor naj bi se porabil predvsem za preskrbo banovine Hrvatske s sladkorjem. Nakupna cena je bila razmeroma visoka.

Toda prišlo je drugače. Dne 10. t. m. je izšla uredba ministrskega sveta, po kateri se državna tvornica Belje oprošča skupnega davka na 1200 vagonov sladkorja v kockah in sipi, katerega bi tvornica izvozila iz inozemstva. To pomeni, da bo sedaj ta količina sladkorja namenjena preskrbi vse države in da bo tudi Slovenija lahko dobila od nje pripadajočo količino. To pomeni veliko olajšanje za naš sladkorni trg, ki shaja z normalnimi količinami sladkorja, v današnjih časih pa se pojavlja zbiranje zalog.

Kot smo že omenili, je bila nakupna cena tega sladkorja visoka in je zaradi tega sedaj finančni minister pooblaščen, da more znižati trošarino na ta uvoženi sladkor v taki izmeri, kolikor je potrebno, da se izenačijo cene uvoženega sladkorja s cenami sladkorja domače proizvodnje.

Ali bomo dobili dohodnino

Iz Belgrada poroča agencija »Jugoslovanski kurir«, da se na merodajnih mestih proučujejo spremembe davčnega sistema v državi. Ni izključeno, da se pri nas uvede dohodnina namesto drugih davčnih oblik. S tem zakonom o davku na dohodek bi bila pri nas davčna služba olajšana — pravijo dalje — in bi obdavčenje doseglo tudi one, ki so se mu doslej izognili. Razume se, da bodo potrebne za uvedbo dohodnine dolgotrajne študije. Če bi se tak zakon uveljavil, bi to ne predstavljalo radikalnega preokreta v naši davčni politiki. Kurir zaključuje svoja izvajanja takele: Če država želi, da nažene k plačevanju davkov ona, ki ga sploh ne plačajo in one, ki plačajo daleč manj kot bi morali, bo morala uvesti neke predpise, ki bodo popolnoma identični z načeli dohodnine, ker se bo samo na ta način dosegel želeni efekt.

Hranilne vloge Drž. hip. banke

Iz poslovnega poročila Drž. hip. banke za leto 1940 posnemamo, da so se lani hranilne vloge zmanjšale od 1.242,09 na 1.127,56 milij. din. Po podružnicah so se hranilne vloge razdelile takele: Belgrad 811,8 (857,3), Zagreb 56,3 (77,3), Ljubljana 33,1 (42,9), Novi Sad 48,8 (58,1), Niš 71,4 (72,5), Sarajevo 29,85 (37,4), Skopje 28,0 (30,8), Split 25,7 (38,44), Cetinje 4,74 (6,15), Zemun 9,47 (10,85) in Banja Luka 8,47 (10,37) milij. din.

Poleg tega ugotavlja banka, da se je mnogo vlog pretvorilo iz vlog na knjižice v vloge na tekoče račune izredno znaten.

Poslovno poročilo žal ne vsebuje razdelitve tujih sredstev banke po državi in razdelitve aktiv na vso državo, kot je to vsebovalo lanskeletno poročilo. Poročilo je priloženih mnogo grafikonov, ki bi lahko izšli v zmanjšani obliki in bi se na ta način prihranilo mnogo prostora.

Uvoz celulozne volne. V nedeljo je prispela v Belgrad posebna nemška delegacija in v ponedeljek so se začela med našimi industrijci in Nemci pogajanja o uvozu celulozne volne. Pogajanja teko pod vodstvom g. Vlade Liča, predsednika posvetovalnega odbora za tekstilno industrijo. Razgovori bodo v kratkem končani.

Nadalje je prehodno določilo tudi to, da se bodo izkazala, v osebnih izdatkih zvanja državnih uslužbencev in število mest v teh zvanjih po stvarni potrebi, koder ne bo izvršena sistemizacija mest in zvanj.

Kaj je državno računovodstvo

Po uvodnih določilih obsega državno računovodstvo: 1. izdelavo in izvršitev državnega proračuna; 2. polaganje računov o državnih izdatkih in dohodkih, o stanju državne imovine in o stanju, izdatkih in dohodkih državnih skladov kakor tudi poslovanje državnih blagajn; 3. sklepanje pogodb, ki imajo za državo za posledico izdatke ali dajo dohodek; 4. upravljanje in rokovanje z državno imovino in z imovino državnih skladov; 5. poslovanje samostojnih državnih ustanov in 6. kontrolo nad prednjimi deli.

Državno računovodstvo stoji pod vrhovno upravo in nadzorstvom ministra financ, v kolikor to v tej uredbi ni drugače določeno. Minister financ predpisuje in odobruje pravilnike in navodila kakor tudi knjige in obrazce za enotno vodenje poslov iz čl. 1 pri vseh ministrstvih in drugih državnih uradih, samostojnih državnih ustanovah in državnih skladih.

Vsi državni uradi in samostojne državne ustanove, ki upravljajo državno imovino ali imajo izdatke ali zbira dohodek v imenu države kakor tudi državni skladi morajo stalno obveščati ministra financ o teh poslih po navodilih in naredbah, ki jih izdaja.

Za vse državne uslužbence, katerim so poverjeni računski ali blagajniški posli tudi za vse rokovalce z državno imovino veljajo disciplinski predpisi, ki veljajo za uslužbence ministrstva financ.

Delo vseh organov, ki vrše službo drž. računovodstva, je podvrženo vrhovnemu nadzorstvu Glavne kontrole po odredbah zakona o glavni kontroli, v kolikor s to uredbo ni drugače določeno.

Vsi naredbodajalci, polagalci računov, rokovalci in vsi ostali državni organi, ki sodelujejo pri izvrševanju te uredbe, odgovarjajo po zakonu o glavni kontroli za škodo, katero bi napravili državi. Kot škoda za državo se smatrajo tudi vsi zneski, ki bi bili izplačani nasprotno predpisom 1. odst. čl. 50, ki določa, da se s proračunom angažirani izdatki ne smejo prekoračiti niti angažirati za nekaj drugega razen za ono, za kar so namenjeni.

Češkoslovaška banka, Zagreb. Glavnica 7,0, bilančna vsota 58,4, (57,3), bratodonos brez prenosa 4,2 (2,85), čisti dobiček brez prenosa 0,646 (0,58), s prenosom vred 0,75 (0,6) milij. din.

Take plinske maske dobiva ameriško prebivalstvo. Nove plinske maske imajo po dva filtra. V sredini je ventil za izdihavanje.

Borze

Dne 11. marca 1941.

Denar

Nemška marka 17.72—17.92

Ameriški dolar 55.—

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 14.603.867 din, na belgrajski borzi 8.530.000 din, od tega 134.038 in 309.785 mark, 23.794 draham, 116.404 švic. frankov in 1.088 dolarjev. — V efektih je bilo promet na belgrajski borzi 860.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London 1 funt 174.57—177.77
Newyork 100 dolarjev 4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov 1028.64—1038.64

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 100 mark 1772.00—1792.—
Solun 100 draham 37.50 den.

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt 215.90—219.10
Newyork 100 dolarjev 5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov 1271.10—1281.10

Zagreb — Zasebni kliring:

Solun 100 draham 37.50 den.

Belgrad — Zasebni kliring:

Solun 100 draham 37.15—37.85

Zürich, Belgrad 10, Pariz 6.80, London 17.075, New York 431, Bruselj 60, Milan 21.70, Madrid 37.50, Amsterdam 220, Berlin 172.50, Stockholm 102.575, Oslo 98.50, Kopenhagen 83.50, Sofija 4.25, Lizbona 17.255, Budimpešta 85, Atene 3.00, Carigrad 3.375, Bukarešta 2.00, Helsingfors 8.75, Buenos Aires 98.50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 477.—478

v Zagrebu 477.50 denar

v Belgradu 477.50—478

Ljubljana. Državni papirji: 7% invest. posojilo 100—101, agrarni 57—58, vojna škoda promptna 477—478, begluške obveznice 85—86, dalm. agrarni 80—81, 8% Blerovo posojilo 107—109, 7% Blerovo posojilo 102—104, 7% posojilo Drž. hip. banke 102—104, 7% stab. posojilo 97—99. — Delnice: Narodna banka 6.900—7.000, Trboveljska 385—395, Kranjska industrijska družba 142 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 100 den., agr. 56 den. voj. škoda prompt. 477.50 den., begl. obv. 85.50 bl., dalm. agr. 78.50—79.75, 6% sum. obv. 79 bl., 4% sev. agr. 56.50 den., 8% Bler. pos. 106 den., 7% Bler. pos. 101 den., 7% pos. Drž. hip. banke 101 den., 7% stab. pos. 97 den. Delnice: Priv. agr. banka 205 den., Trboveljska 390—392.50 (390).

Belgrad. Državni papirji voj. škoda 477.50—478 (477.50), begl. obv. 85 den. (85), dalm. agr. 79—80 (80), 6% sum. obv. 79.75 den., 4% sev. agr. 56.25 den. (56.50), 7% Bler. pos. 99.50—100.50 (100), Delnice: 6.775 den. (6800), Priv. agr. banka 209—211 (209, 211).

Zitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena.

Sombor. Oves, bač. srem. slav. 430—543. Ječmen: bač. okol. Sombor 570—575. — Tendence neizpremenjena. Promet majhen.

Hudo poškodovane hiše v Londonu podirajo do tal.

Dobrodelnost je treba preurediti in spopolniti

Sramotno beraštvo se mora odpraviti

Večkrat se je že nabiralo za »zimsko pomoč«. Koliko se bo neki nabralo? Brez dvoma znatna vsota. Gotovo pa ne toliko, da bi se vsaj za silo zadostilo vsem potrebam. Saj reveži morajo biti oskrbljeni ne samo za zimo, ampak za vse leto.

Kljub vsem zbirkam za zimsko pomoč prosjaki prav tako kakor prej pritiskajo na naša vrata. In ne samo pritiskajo, marveč tudi odpirajo jih, če se le odpreti dajo. Če jim rečemo: saj se vendar pobira po vsem mestu za zimsko pomoč, slišimo odgovor: Ne dobimo nič! — Poslušajte, kako vam tožijo.

»Nimam obleke; glejte, v takem mrazu, pa nimam suknje, samo tole lahko obleko.«

»Poglejte moje čevlje, vse preluknjane, vse mokro imam v njih!«

»Nimam nogavic, nimam spodnjih hlač, srajco samo tole.«

»Stanovanja ne morem plačati, jutri nas bodo ven vrgli, če ne plačam 150 din.«

»Obleko imam zastavljeno, jutri mi zapade, če je ne rešim, 80 din moram imeti.«

»Dv nimamo, oh, ko je vse tako drago! Zebe nas, jesti nimamo. Pa za sebe mi že ni, le otroci se mi smilijo, ko jim nimam kaj dati.«

»Mož je bolan, štiri otroke imam. Kako naj sama preživim otroke in moža?«

»Kavno sem prišel od vajakov. Nimam službe, nimam dela, nimam kaj v roke vzeti. Danes nisem še nič jedel.«

»Kje pa stanujete?« — »Nikjer.« — »A kje vendar spite?« — »V nekem blevu v Mostah. Pa nimam ničesar, s čimer bi se ogrnil.«

»Večjega reveža ni, kakor sem jaz! Usmilite se me! Posodite mi nekaj, saj bom vrnil.«

»Ko bi vi vedeli, v kakih stiski sem, se me gotovo usmilite. Noč in dan se mučim s skrbjo, kako se bomo preživeli.«

Take litanije mizerije lahko slišite vsak dan, če jih hočete poslušati, če niste trdno in skrbno zaprti.

Vprašanje je, ali je res, kar ti ljudje pripovedujejo — ali ni res? Ali lažejo ali govorijo resnico? Gotovo je, da nekateri lažejo. In menda je takih mnogo. Nekateri so pravi mojstri v lažeh in slepariji. A če lažejo in sleparijo, se mora tem lažem in tem sleparijam napraviti konec!

Gotovo je pa tudi, da je na teh tožbah mnogo resnice. Če pa je to resnica, potem je to sramota za družbo, sramota za našo kulturo, sramota za naše krščanstvo.

»Zakaj pa pridete tako daleč? Saj hodite mimo samih visokih palač, tam so ljudje, ki vam lahko pomagajo. In Ljubljana ima 80.000 prebivalcev! Vsi vam bi že lahko toliko pomagali, da bi imeli vse potrebno.« — »Oh, ko so povsod tako trdo zaprti!«

In človeku stopijo pred oči tiste visoke palače in krasne izložbe in kaj se vse! Kaj si ljudje vse privoščijo, da strežejo sebi! Kino, gledališče, ples, pijačo, jedajo, izlete, sport, maškeraado! In kakšno obleko, pa koliko! Dragocene kožuhe, fine kloubke, rokavice, svilene nogavice, galoše, snežke, gamaše, dokolenke, cigarete, ondulacija, puder, šminka, ženske hlače... in kakor se ta potrebna in nepotrebna roba vsa imenuje! Kako brezsrčne se nam vidijo ženske s cigareto v ustih — ko revne matere nimajo kruha in mleka za uboge otroke! Ta tukaj nima nihč napol poštenih čevljev, oni jih ima deset parov, če ne več! Ta nima spodnjih hlač v tej zimi, oni jih ima 20, če jih nima 30, 40 in tudi 50! Čemu toliko navlake, ko jih pet za vsakega poštenega človeka zadostuje! Pa s tremi se tudi izhaja. Da, če tri so preveč, če revež nima nič enih. Kako da mu ne postane ta navlaka težka, neznosna, če vidi reveže poleg sebe, ki nimajo niti ene najpotrebnejše obleke! Pa saj ga še poslušati noče, da bi mu revež potožil svoje gorje, da ga ne moti v njegovem uživanju. Kako silno manjka socialnega čula! Svet, kako si sebičen, trdosrčen, umazan!...

Pri vratih mi stoji vdova in bridko joka. Ne, to ni prisiljen jok, te solze in ti vzdihli prihajajo res iz trpečnega srca! Zena se mi v sree zasimili. »Zakaj pa tako jokate?« — »Povsod me pode ven, jaz pa nimam otrokom kaj jesti dati!«

Podó jo ven, da sami lahko nemoteno uživajo, da si napravljajo nepotrebne drage toalete, da si kupujejo larde in šemarijo ž njimi okoli, da si prirejajo ples — tudi letos, ko ves svet ječi v trpljenju in solzah! Brezsrčneži! In to se imenuje kultura! Tako pustiti poleg sebe ljudi trpeti, ko se sami kopljejo v izobilju, to je vnebovpijoč!

Kaj pa naše krščanstvo? Kaj pa pravi to? »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!« Zdi se vam pretirano, ko berete: Če imaš tri srajce, jih imaš preveč, ako tvoj bližnji nima ene; kajti v tem primeru moraš od treh dati bližnjemu vsaj eno! Kaj menite, da je Jezus govoril za šalo, »zavoljo lepšega«, ko je rekel: Kakor samega sebe!

Ali nam ne pove sv. Luka, kako je bilo v začetku krščanstva, ko je duh Kristusov šel v polni moči vladal med kristjani: »Ni ga bilo ubogega med njimi, kolikor je namreč bilo posestnikov zemljišč ali hiš, so jih prodajali in ceno za prodane stvari prinašali ter polagali k nogam apostolov. Delilo pa se je vsakemu, kakor je kdo česa potreboval.« (Apol. 4, 34—36.)

Da zdaj ni tako, marveč je polno uboštva, to priča, da naše krščanstvo ni polnokrvno, ni toplo, ni pristno. Zato nima moči, da bi svet preobrazilo. Sicer bi Jezusove besede vzeli bolj za resno. Bi ne imeli po deset in več parov čevljev, ko bližnjik nima enih; po deset, dvajset in več srajc, ko ima siromak samo eno. »Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, če se ljubite med seboj.« Ne po križu, ne po rožnem vencu, niti ne po sv. obhajilu, ampak po tem! Po ljubezni!

Vse hudo na svetu je od tega, ker ni ljubezni...

Mesina občina ljubljanske stori v socialnem oziru zelo veliko — vsa čast ji! — in tudi dobrodelne organizacije, Vincencije in Elizabetne družbe, Karitativna zveza, pridno pomagajo lajšati bedo. Pa še premalo. Koliko premalo! Toliko, kolikor manjka, da se zadosti vsem potrebam: da je vsak revež ali vsaka revna družina vsaj za silo oskrbljena. To je napačen račun: Toliko vam damo, kolikor smo spravili skupaj; če ni dosti, pa stradajte in zmrzujte! Ne tako, marveč: Koliko potrebujete? Toliko moramo spraviti skupaj! Ne revščina ali potreba se mora ravnati po darovih, ampak darovi se morajo ravnati po potrebi, po revščini! Ali ne ravnajo pri vsem drugem tako? Povsod se napravi proračun in kolikor zahteva proračun, toliko denarja se mora spraviti skupaj. Temu pravimo »kritičje«. Zakaj pa pri revežih ni treba kritja? Tam, kjer je kritje najbolj potrebno. Kajti najbolj potrebno je živeti. Siromaki ne smejo biti izročeni na milost in nemilost premožnim, da jim pomagajo ali ne pomagajo, kakor hočejo. — To je podobno, kakor če bi bili bolniki prepuščeni milosti ali nemilosti zdravih, če jim hočejo streči ali ne.

Vsa naša socialna, boljše: dobrodelna akcija in organizacija se mora torej v tem smislu preurediti in spopolniti. Pooblaščenca mesta in člani

dobrodelnih družb, ki revne družine itak obiskujejo, bi morali imeti natančen pregled vseh siromakov in kake potrebe imajo, česa in koliko jim manjka.

Zakaj? Zato, ker imajo reveži pravico živeti! In pravico imeti, kar potrebujejo. Ker jim družba, ki ima, dela vnebovpijočo krivico, če jim ne da, kar jim gre.

Ta denar se mora skupaj spraviti! Zakaj? Zato, ker je denarja, oziroma zemeljskih dobrin dosti, samo porazdeliti prav jih je treba! Ali naj tam leže, prhné in trohné, če jih pa reveži potrebujejo? Zadrževati jih jih, ko jih potrebujejo, je greh, je krivica in sramota za tiste, ki bi jih lahko dali, pa jih ne dajo. Reveži imajo pravico do podpore. Ne gole miloščine hočejo, ampak pravico! Kdor si sam ne more pomagati, temu je dolžna pomagati družba. — Lenuhe, potepuhe in sleparje pa nagnati, da bodo delali!

Da sedanji sicer tako napredni svet ne uvidi, da je to edino pravilno! In da tega že davno ni vpeljal! Kako denar od tistih, ki imajo, dobiti, to vprašanje je treba pač rešiti. Tako ali tako. Če se s prostovoljnimi darovi ne nabere dosti, se mora pa iztirjati. Zakaj pa revež siloma eksekvirajo edino kravico, če ne plača davka? Brezsrčni samogoltniži naj se pritisnejo, da dajo od svojega izobilja, kolikor je treba! Da, da, tu je treba res novega evropskega reda!

Če pa občine in zasebniki sami vsega ne zmorejo, je dolžnost države skrbeti za to. Saj naloga in poklic države je blagor državljanov. Najpotreb-

nejšim je treba najprej pomoči. Država, ki tega ne stori, ni v polnem pomenu kulturna država.

Ni dosti, boriti se zoper komunizem samo z besedami! Niti ne samo s policijo. Ali je mar čudno, ko reveži gledajo tako razkošnost, sami pa tolčejo tako revščino, če jih obhaja srd nad takim družabnim vredom? In si žele, da se ta nered prekucne? Čudno pa, da posedujoči nikjer in nikoli sami tega ne uvidijo in ne dajo radovoljno od sebe, kar bi lahko dali, dokler jim sila vsega ne iztrga iz rok!

Večkrat ste že pisali: Nikar revežem na roko dajati miloščine! A povejte, kako more kristjan siromaku, ki pred njim joka in mu slika svojo bedo, odreči vsak dar? Saj ga mora biti sram, da bi ga kar odslovil! Pojdi in pomagaj si sam, kakor veš in znaš! Ker pa prosjakov osebno ne moremo poznati, če so res potrebni ali nepotrebni, če resnično govorijo ali nas »farbajo«, naj zasebno dajanje miloščine res prenehaj! Rešite nas res nadežnega beračenja! Sramotno — za nas sramotno — beračenje naj se enkrat za vselej odpravi! Poskrbite na ta način, da bodo vsi reveži oskrbljeni!

In sicer po vseh občinah ali župnijah v celi Sloveniji! Le potem bomo kulturni ljudje in v resnici kristjani.

To so misli enega. Nemogoče pa ni, da se ta eden kaj moti. Zato prosim uredništvo, naj da v svojem listu priliko tudi drugim, da povedo o tem svoje mnenje. To vprašanje se mora rešiti! Seveda ne samo z besedami, marveč tudi dejansko.

Zmagova'ci v tekmah na Jahorini v Ljubljani

Ljubljana, 11. marca. Z dopoldanskim brzovlakom je prišla iz Sarajeva ekipa vojaških smučarjev I. planinske brigade, ki je odnesla prvo mesto pri vojaških smučarskih tekmah na Jahorini nad Sarajevom. Na postaji je sprejel zmagovalce komandant I. planinske brigade g. general Lukič s svojim adjutantom kapetanom I. razr. g. Čiričem ter s predstavniki ljubljanskega tiska. Z majhno zamudo prispel brzovlak, s katerega so veselo nasmejani izstopili zmagovalci pod vodstvom majorja g. Milovanoviča, poveljnika II. bataljona, ki je vodil ekipo na tekmovalje. Skupino so predstavljali 3 častniki: poročnika Crnobori Drago in Kranjc Emil, podporočnik Svigelj Josip; 3 podčastniki: narednika Brumec in Jazbec ter kaplar Pavlič ter 3 redovi: Pogačnik, Strukelj in Zupančič. To so torej predstavniki naših vrlih planincev, ki so priporili v zimskem sportu prvenstvo v armadi ter so bili v ponos svojemu komandantu, ki jih osebno veselo razpoložen in ponosen na svoje fante sprejel na postaji. V prisrčnem pogovoru

na ljubljanski postaji smo se informirali o podrobnostih teh tekmovalj. Tekme na Jahorini je vodil general Ceda Jovanovič. Na progi 30 km je zmagala patrca I. planinske brigade pod vodstvom poročnika Draga Crnobora, v kateri so bili še narednika Brumec in Jazbec ter kaplar Pavlič. Patrca je rabila za progo 3:22.35 ter je od 15 strelav, ki jih je med potoma oddala, bilo 10 zadetkov. — Kljub temu, da si je narednik Jazbec nekaj izvil nogo, je ta ekipa vendar zasledila prvo mesto. Pri prvenstvu na 18 km si je priporil prvenstvo kaplar Anton Pogačnik, ki je velja edlejš za prvaka naše vojske v tem sportu v času 1:05.15, tretje mesto podporočnik Svigelj (1:06.15), peto mesto pa kaplar Vincenc Pavlič (1:08.50). Pri tekmovalju stafet pa je dosegla prvo mesto tudi stafeta te planinske brigade v času 3:40.24. Tako vidimo, da so slovenski planinci rešili v celoti čast svoje planinske brigade ter prinesli dokaz zelo razvitega zimskega sporta med slovenskimi vojaki. Po takih zmagah je bil prihod te skupine v Ljubljani zelo prisrčno po-

zdravljen, zlasti še, ker je večina njih nastopila tudi v Cortini d'Ampezzo in Garmischu. Zastopniki ljubljanskega tiska so prisrčno čestitali tekmovalcem, ki so potem z osebnim vlakom odšli v Skofjo Loko med svoje vojaške edinice, ki so jih tako zmagovito predstavljali na Jahorini pred najboljšimi skupinami vse armade.

Obenem pa so ti fantje tudi dokazali, na kako visoki stopnji je sport med našimi vojaki ter s kakšno ljubeznijo ga znajo gojiti in pospeševati voditelji hrabre jugoslovanske vojske.

Socialno-zdravstvena akcija pri Kapeli v Slov. goricah

Tudi naša župnija je bila deležna velike socialno-zdravstvene akcije Higienskega zavoda v Ljubljani, ki je s sodelovanjem Društva prijateljev Slovenskih goric priredil na obeh šolah pri Kapeli in v Slatini-Radencih higiensko razstavo s predavanji zaščitne sestree agline gđ. Helene Mastnjakove, ki je vse dneve obiskovala matere, njih dojenčke in bolnike na njihovih zelo oddaljenih domovih ter jim dajala praktične nasvete o pravilni negi dojenčkov in bolnikov. Čeprav je bilo silno težavno hoditi po naših blatnih in mokrih stezah zaradi zelo slabih vremenskih prilik, čeprav je bila zaradi tega na večer gotovo že zelo izčrpana, je vendar še vsak večer živahno predavala o negi dojenčkov, o osebni higieni, o higieni žene, o tuberkulozi itd. s predvajanjem zdravstvenih filmov in skioptičnih slik.

Primerno svojim naporom je dosegla popoln uspeh, saj je bil razstaven prostor vedno nabito poln, tako, da so morali nekateri stati še zunaj na hodniku. Tudi ban. zdravnik g. dr. Jan Sedlaček je veliko pripomogel s svojimi strokovno dovršenimi predavanji k zaželenemu uspehu. A krona socialne akcije so bila bogata darila v perilu in drugih higienskih potrebščinah za dojenčke, ki jih je pripravila socialno čuteča podpredsednica Društva prijateljev Slov. goric, soproga g. podbana ga. Klara dr. Majcenova. Po razdelitvi daril je bil velikemu uspehu primeren zahvalni govor, v katerem se je govornik v imenu obdarvanih in v imenu obiskovalcev javno zahvalil Higienskemu zavodu v Ljubljani in Društvu prijateljev Slov. goric za velikopotezno akcijo. S posebnim poudarkom je izrazil iskreno zahvalo ge. Klari dr. Majcenovi, soprogi g. podbana, za njeno nesebično ljubezen do svojih rojakov. Zahvalil se je govornik tudi ban. zdravniku g. dr. Janu Sedlačku za predavanja, in zelo delavni gđ. Heleni Mastnjakovi, zaščitni sestri, za njeno samarijansko delo. Končno se je še gđ. voditeljica tečajja zahvalila v imenu prirediteljev vsem, ki so pomagali, da je tečaj tako lepo uspel. Zatem so obiskovalci odšli nad vse zadovoljni in polni hvalečnosti na svoje domove.

10 letnica mlekarske zadruge

Slovenji Gradec, 11. marca.

Mlekarska zadruga v Slovenjem Gradcu je obhajala v nedeljo, 9. t. m. desetletnico obstoja. Prireditelj je prav lepo uspela. V najtežjih okoliščinah je bila zadruga pred desetimi leti ustanovljena v obmejnem okolišu, kateri daleč naokoli ni imel podobne produktivne zadruge za vzgljed in v posnemanje. In celo ugledni činitelji naše sredine so takrat le bolj omaloževali ekomigniki z rameni, ko se je pred 10 leti začelo v slovenjegraškem okraju ustanavljati prvo produktivno združništvo.

Z željno voljo in vztrajnostjo se gospodom Lobeju, Apalu, župniku Kotniku in drugim ni samo posrečilo dvigniti mlekarstvo zadrugo do zavidljive višine (od začetnih 150 litrov mleka ob ustanovitvi se je danes dvignil dnevni donos mleka na 800 do 1000 litrov in oskrbuje zadruga ves severno-zapadni kot bivše Stajerske z mlekom in mlečnimi proizvodi), marveč je uspelo v teku 8 let vzrediti odlično živino in končno utvariti vsestransko uspešno blagovno kmetijsko zadrugo z nad 500 člani.

Na 10 letnico je dospel iz oddaljenega Kranja tudi nekdanji soustanovitelj oz. iniciator mlekarke zadruge kmet svetnik Wernig, ki se je spomnil žrtev in silnih težkoč ob ustanavljanju organizacije v takrat precej nezbujejenem obmejnem kotu. Domači župan dr. Picej in starotrški župnik Horvat sta izrazila tople želje za najboljši uspeh danes že nenadomestljive domače zadruge, okr. kmet ref. Stropnik pa je dal par čmernic za nadaljevanje uspevanja naših zadrug.

F. S. Finžgar:

Pod svobodnim soncem

Povest davnih dedov

Zgodbe te povesti davnih dedov se godijo v dobi, ko so prvi Slovenci prišli na breg Donave. Tedaj še niso poznali umetnosti vojskovanja, s katero je mogočni Bizanc osvojil velike dežele. Na meji bizantinske države so se ustavili Slovenci in se od časa do časa spuščali v neenak boj s sovražnikom.

Ob bregovih Donave je taboril slovenski starosta Svarun s svojim plemenom. Pri njem sta bila hči-edinka Ljubinica ter mladi Iztok, edina, ki sta ostala izmed devetorice otrok pri življenju. (5)

Svarun: »Vzemi tri najboljše tovariše ter pohiti na konjih za drugimi!«

Iztok: »Ne bom se vrnil prej, dokler ti ne prinesem poročila o Hilbudijevi vojski!«

Takoj nato je Iztok odjahal proti Donavi. Hitel je, da bi čim prej dospel k taborišču bizantinskega vojskovodje Hilbudija, ki je Slovenom prizadejal mnogo gorja, premagujoč jih in ropajoč jim ljudi in živino.

Droblne novice

Koledar

Sreda, 12. marca: Gregor I., Veliki; kronanje Pija XII.
Četrtek, 13. marca: Evfrazija, devica; Nicefor, škof; Rozina, vdova. Ščip ob 12.47. Herschel napoveduje sneg in dež.

Letopis

12. marca 1365. leta je bila ustanovljena univerza na Dunaju.
12. marca 1537. leta so Turki osvojili Kils; pri tej priliki je našel smrt njegov hrabri branitelj Peter Krušič. S Klisom je hitro padla cela južna Hrvatska (danes Dalmacija od Neretve) v turške roke, le Benečani so obdržali dalmatinska primorska mesta. Uskoki, ki so zadnja leta branili Klis, so se sedaj umaknili na sever v Senj, ki je tedaj padel pod poveljstvo ljubljanskega vojvode svetla in tvorilo nad osemdeset let mestno posadko.
12. marca 1910. leta je umrl na Turjaku Anton Medved. Rodil se je 5. maja 1869. leta v Kamniku, študiral tam in v Ljubljani ter bil posvečen v duhovnika. Medved je bil vodilni "irrik" Dom in svetla ob nastopu slovenske moderne (Zupančič, Cankar, Kette, Murn); po obliki je še tradicionalen, deloma tudi še po vsebini, v kolikor je prigradnja in refleksivna. Vendar je dal stari obliki z resno ritmiko in po bogastvu rime svoje pesmi v kiticah, s tehnično še neuporabljenim novim jezikovnim izrazom in epigramsko aforistiko svoj značaj. Vsebinsko se odlikuje po jedrati disonanci svoje lirike in po sarkazmu svoje satire posebno nad epigonskimi liriki, pri katerih se je v prvih letih učil. Medved se je bavil tudi z dramatikom (Viljem Ostrovhar, Kacijanar).
12. marca 1930. leta je sprejel nemški državni zbor Youngov načrt za plačevanje vojne odškodnine.
12. marca 1936. leta je sprejel francoski senat z veliko večino zakonski predlog za ratifikacijo francosko-sovjetske zvezne pogodbe.
12. marca 1940. leta je morala Finska po predoru Mannerheimove črte sprejeti ruske pogoje, s katerimi je morala odstopiti na jugu in severu dragocene predele svoje zemlje Sovjetom, prepustiti važno pomorsko oporišče Hangö ter nadzorstvo na Aalandskimi otoki.

Novi grobovi

+ V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspala gosposka Katinka Primožič roj. Veber, soproga šolskega upravitelja. Pogreb bo danes ob pol petih z Zal. kapelica sv. Andreja, k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

+ V Ljubljani je umrla gosposka Marija Seidl roj. Ferjančič. Pogreb bo v četrtek ob pol petih z Zal. kapelica sv. Marije, na pokopališču k Sv. Križu. Blag ji spomin! Zalujočim naše iskreno sožalje!

— Nagrade za lepak mladinskih dni podeljene. Kakor poroča fantovski glasilo »Kres« v svoji zadnji številki, je bilo sklenjeno na drugem Zveznem svetu, da se podeli I. nagrada za osnutek lepaka za mladinske dneve gospodu Jožetu Trpinu, II. nagrada gospodu Petru Kociančiču in III. nagrada Marijanu Bohincu. Osnutki lepakov bodo objavljeni.

— Proslava slovaškega državnega praznika. Ob priliki druge proslave slovaškega državnega praznika dne 14. marca bo v Belgradu slovesna sv. maša v cerkvi Kristusa Kralja v Kruski ulici ob 10 dopoldne. Vsi Slovaki in prijatelji slovaškega naroda se vabijo da se udeležijo sv. maše. Na slovaškem poslanstvu v Belgradu, Birčaninova ulica 28 bo na razpolago knjiga za vpisovanje čestitk.

— Ne nasadajte kupcem zlatnine, ki hodijo po deželi. Že z več krajev smo dobili poročila, da obiskujejo po vaseh neznani prekupevalci imoviteže družine in kmečke posestnike ter jih nagovarjajo, naj jim prodajo zlatnino, ki jo morda imajo. Posebno radi kupujejo taki prekupevalci stare celine, ki jih hranijo ljudje doma za razna priložnostna darila, kakor botrska darila itd., ali pa za okras pri narodnih nošah in raznih drugih obeskijih. Tudi stare zlate verižice, močne in težke, ki so ponos vsakega gospodarja, so jim dobrodošle. Prav tako masivne zlate ure in drugo težko zlato okrasje. Večinoma hranijo ljudje tako zlatnino na kmečkih domovih iz roda v rod in jo ne prodajajo, nimajo pa tudi denarja, da bi kupovali novo. Zato niti najmanj ne vedo, koliko so celine danes vredni, še manj pa, koliko je vredna njihova zlatnina. Prekupi, ki znajo vsi dobro pihati na dušo in ki so prevečani, kar se le da, vedo, da ne bodo dobili zlatnine na prodaj, če ne bodo ljudje prestrašili. Zato priporočujemo, da bo oblast vse zlato zasedla in da ga bodo morali ljudje oddati brez vsake odškodnine itd. Nastopajo kot pravi rešitelji, ki so se v zadnjem trenutku pripravili za dobro ceno odkupiti celine in zlatnino. Lahkoverni jim nasprotijo in prodajajo. Pri tem mislijo, da so napravili zelo dobro kupčijo, saj dobijo za zlato lepe denarce. V resnici je pa zlato najmanj dvakrat dražje, kakor ga plačujejo ti prekupi. Opozorjamo, da so vse te govorice, ki jih tresijo prevečani prekupi, popolnoma izmišljene in da zato prekupeum prav gotovo ni treba prodajati zlatnine. Če je že kdo v potrebi in mora prodati zlato, potem naj se obrne na eno izmed tisk, ki v našem listu večkrat inserirajo, da kupujejo zlato. Pri teh bo dobil ceno, ki ustreza resnični vrednosti zlata.

— Preureditev 300 m dolgega odseka na cesti pri Rimskih toplicah izločitirana. Pred nedavnim je bila na tehničnem oddelku banke uprave druga licitacija za preureditev državne ceste Selce—Sv. Marija—Rimske toplice. V pošte pride 300 m dolg odsek ceste, katerega preureditev je bila proračunana na 96.023 din. tavneno podjetje Oldo Belin iz Trbovelj je bilo na licitaciji voljno prevzeti to delo za 95.929 din. Upajmo, da bo pristojna oblast licitacijo potrdila.

— Dve pomembni licitaciji propadli. Pred nedavnim je bila že tretja licitacija za prvo etapo regulacijskih del na Cerkniškem jezeru. Gradbena dela so bila proračunana na 2 milijona 527.000 din. Ker se ni oglasil noben podjetnik, licitacija ni uspela. Prav tako ni bilo nobenega podjetnika pri licitaciji za dobavo granitnih kock in robnikov, potrebnih za tlačenje in kilometer dolge državne ceste skozi Tržič. Dobava granitnih kock in robnikov je bila proračunana na 906.000 din. Licitacije bodo seveda zopet razpisane, škoda je le, da

gremo že v pomlad, pa še ne vemo, ali bo kdo sploh ta dela prevzel, čeprav so bila prvič razpisana že lansko jesen, odnosno poletje.

— Velikonočne razglednice Slovenske straže bodo izšle za Sv. Jožefa in prosimo vse, ki se zanje zanimajo, zlasti aše trgovine po deželi, da jih naroče pisмено v pisarni Slovenske straže v Ljubljani na Poljanskem nasipu 12 ali v Mariboru na Aleksandrovi cesti 6.

— Iz Legije koroskih borcev. Jesenice, ki so znane po velikih obratih Kranjske in dr. družbe, so znane tudi po prav močnem društvenem življenju. Ena najmočnejših, pa tudi najkompaktnjših organizacij pa je brez dvoma krajevna organizacija Legije koroskih borcev. Preteklo nedeljo je bil v prostorih tovarnske restavracije peti redni občni zbor Legije, kateremu je prisostvovalo okrog 150 bivših borcev za našo severno mejo. Predsednik g. Lovro Humer je po toplem pozdravu zastopniku oblasti in glavnega odbora podal obširno poročilo. Nato pa je prečital poslanico centrale, katero je z zanimivim poročilom dopolnil zastopnik glav. odbora, tajnik g. Kristan. Tudi vsa ostala poročila, posebno poročilo društvenega blaginjskega g. Rudolfa Markija, so bila z odobravanjem sprejeta ter je bila dana upravi soglasna razrešnica. Pri slučajnostih se je razvila debata, v kateri so sodelovali številni člani in pa zastopnik glavnega odbora. Koroski borci hočejo do poslednje kaplje krvi braniti svojo domovino, kot so jo pred 22 leti, želijo pa da tudi naša mladina posnema njihove zglede, če bo za to podana potreba.

— Šmarnice za leto 1941 so izšle. Smisel in skrivnost trpljenja — Pire Andrej, je naslov novih šmarnic, ki jih je založila misijonska tiskarna v Grobljah-Domžale. So zelo priporočljive za sedanjost in čas ter prepletene z raznimi zanimivimi zgledmi.

— Gradnja železnice Cernomelj-Vrbovsko. Sekcija za gradnjo železnice je reducirala precejšen del svojega oseba za tri mesece. Ljudje se vprašujejo, kaj pa, če je to za zmeraj. Vse je pričakovano, da se bo spomladi pričelo z delom in da bodo ljudje dobili zaslužka in kruha, sedaj pa se širijo novice, da se z delom ne bo zlepa pričelo. Kaj naj storijo ubogi delavci in njihove družine? Dela na prosti je dosedaj izvršeno 30%, kredita pa je porabljenega menda že polovica. Vsi, ki gledajo delo na tej progi, so mnjenja, da bi se v teh dveh letih gradnje bilo lahko več naredilo. Tako je vse naokoli razkopano. Prav posebej pa je nerodno zaradi raznih stranskih potov na njive, ki so jih začeli graditi, pa so jih pustili nedokončane. Vse želi, da se z delom prične in da se več dela na terenu kot pa v pisarnah, ker tam je vse delo itak že zdavnaj dovršeno.

— Protituberkulozna liga na Jesenicah gradi na planini Uskovnici pod Triglavom zdravstveni dom za bolešno mladino, da ne zapade tuberkulozi. Stavbo hoče z odločno akcijo letos dokončati v spomin na polnoletnost Nj. Vel. kralja Petra II. PT Zveza je obljubila posojilo, liga pa je tudi poslala nabiralne pole za prispevke. Imena darovalcev bomo objavili. Kdor hitro da dvakrat da.

— Tovorni avto ga je podr. Včeraj zjutraj se je peljal na Dovjem občinski tajnik, 34letni Poničkar Janko, s kolesom v službo, ko ga je prehitel težak tovorni avtomobil in podr. Poničkar je z veliko silo odletel in se pri padcu hudo potolkel po glavi tako, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

— Dom Sv. Josipa i Sv. Mihaela za ubogo siročad, Hrv. Leskovac, prosí za kakršno koli podporo v denarju ali v materialu, da si bo mogel zgraditi nov dom za osirotele otroke. Sedanja

Za zvišanje prejemkov drž. nameščencem in upokojemcem

Akcijski odbor je poslal s podpisom 29 stanovskih organizacij nameščencem in upokojemcem, ki imajo svoje sedeže v Ljubljani, kraljevskemu namestništvu naslednji dopis:

»Akcijski odbor organizacij državnih in javnih nameščencem ter upokojemcem za dravsko banovino v Ljubljani proš najvišje zaslonbe v pravični borbi za dosego človeškemu dostojanstvu primerne življenja.

Državni in samoupravni nameščenci ter upokojemci in naše družine živimo zaradi velikanskega dviga cen najnujnejših življenjskih potrebščinam naravnost v bedi. Veak drug eloj je dosegel sorazmerno povišanje dohodkov, le mi, ki služimo državnim in samoupravnim oblastvom ali ki smo jim dali nekoč svoje najboljšje sile, imamo plače, ki so daleč pod eksistenčnim minimumom in veliko slabše od dohodkov katerega si bodi drugega delavnega sloja v državi. Zato nas tarejo pomanjkanje, dolгови in moreča skrb, kako bomo jutri nahranili in oblekli sebe in svoje družine. Niti za te izdatke že davno več ne zadostujejo naše mesečne plače. Da ne pretiravamo, je to javno ugotovil 17. febr. 1941 sam gospod ban dravske banovine v svojem ekspozeju pri proračunski razpravi banskega sveta v Ljubljani. V neomajnem zaupanju, da bo kraljevska namestništvo zastavilo ves svoj vpliv, da bo kraljevska vlada nemudoma pravično uravnala naše osebnostne in družinske prejemke v razmerju z naraslo dragotino, prosimo, da sprejmete zagotovilo naše globoke vdanosti.

Iste organizacije so poslale predsedniku in podpredsedniku kraljevske vlade, ministru financ ter ministru dr. Kulovcu in dr. Kreku spomenico naslednje vsebine:

»Pomanjkanje in dolgovi, ki ženejo državne in javne uslužbence ter upokojemce sprito nevdružne dragotne v bolezen in obup, na drugi strani pa odlaganje v ureditvijo njih dohodkov v razmerju do narasčajoče dragotne, silijo podpisane organizacije, da se danes vnovit obrnejo na Vas in Vas opozorijo

stavba je majhna in v tako slabem stanju, da je nevarnost, da se podre. Darove je pošiljati na Dom Sv. Josipa i Sv. Mihaela, Hrv. Leskovac.

Po državi

* Dva milijona za prosveto v Varaždinu. Tovarna Tivar v Varaždinu je na pobudo njenega glavnega delničarja in lastnika Stiasnija darovala dva milijona dinarjev za ustanovitev sklada za podpiranje prosvetnega dela izključno v Varaždinu in njegovi najbližji okolici. Vsako leto se bodo v gornji namen razdelile obresti od glavnice tega sklada.

* Izletniki iz Madžarske že prihajajo. V Split je te dni prišla prva skupina letošnjih turistov iz Budimpešte. Izletniki so se nastanili v parkhotelu Matkoviću in bodo ostali v Splitu dvajset dni. Za velikonočne praznike se bo pripeljala v Dalmacijo večja skupina madžarskih avtomobilistov. Ob tej priliki bodo madžarski avtomobilisti obiskali Trogir, kjer bodo odkrili spominsko ploščo ogrskemu kralju Beli IV. Letos bo namreč preteklo 700 let, odkar se je Bela IV. umaknil pred Tatari v Trogir. Če ne bo še nadaljnih mednarodnih komplikacij, pričakujejo, da bo letošnja turistična sezona v Dalmaciji živahna. Posebno pričakujejo dober obisk madžarskih turistov.

* Izvoz bavksita v Rusijo. V Split se je te dni pripeljal Aleksander Petrovič Antošin, ravnatelj oddelka za rude in mineralogijo pri sovjetskem poslanstvu v Belgradu. Sklenil je nakup večje množine bavksita in železnega silicija. Prvo partijo bavksita bodo odposlali te dni v sovjetsko Rusijo.

* Trideset volkov zastrupljenih. V okolici Kolašina je volčja nadlega zelo številna. Volkovi povzročajo ljudem veliko škodo, posebno med drobnico. Zadnjič čas se je okrog Kolašina klatilo veliko krdele volkov, katere je vodila stara volkulja. Lovci so se večkrat spravili nad volkove, pa so se vedno vračali brez plena domov. Končno je lovec Radović sklenil, da bo volkovom nastil strupa. Ko je bil nedavno visok sneg, je nametel poleg potoka nastavljen meso. Strup je hitro deloval. Tedaj pa so sestradani volkovi planili na zastrupljene volkove in jih trgali ter žrl. Drugi dan so videli ljudje ves sneg daleč na okrog okrvavljen, od volkov pa so ostali le še repi, katerih so našli trideset.

* Volčja nevarnost v Hercegovini. V zadnjem času zahajajo sestradani volkovi v vasi Nevesinskega okraja in napadajo drobnico. Škoda, ki jo pri tem trpe siromašni kmetje je zelo velika. Tako so pred kratkim vdrl volkovi v stajo kmeta Rista Sešljice v Brataču in mu poklali 20 ovac.

* Epidemija tifusa v Vojvodini. Iz Novega Sada poročajo, da se je v občini Srbobran pojavila epidemija tifusa, za katerim je zbolelo več sto oseb. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da se epidemija zatre. Prepovedani so med drugim vsi sejmi.

* Eksplozija stare granate. V zimskem pristanisku v Novem Sadu se je te dni zgodila huda nesreča. Delavci, ki so kopali zemljo, so našli staro granato, ki je tam ostala najbrže še od svetovne vojske. Granata je eksplodirala in hudo ranila tri delavce, katere so prenesli v bolnišnico, kjer pa nimajo dosti upanja, da bi jih ohranili pri življenju.

Odkup tobaka v Hercegovini končan

Pa vseh tobačnih uradih zahodne Hercegovine je 32 komisij odkupovalo tobak od sadilcev. Vsaka komisija je morala odkupiti po 4500 kg tobaka. V zahodni Hercegovini so trije tobačni okraji, v katerih je pet tobačnih uradov in stoer v Mostarju, Širokem Brijegu, Ljubuškem, Stocu in v Čaplini. Ti trije okraji, ki spadajo pod banovino Hrvatsko, so dali okrog 880 vagonov tobaka. V Ljubuškem so plačevali tobak po 29 dinarjev, v Širokem Brijegu po 28, v Čaplini po 26, v Mostarju pa po 25 dinarjev. Vso letino tobaka cenijo na okrog 230 milijonov dinarjev, od te vsote pa so blagajne tobačnih uradov odtegovale posojila, naplačila in davke. Teh odbitkov je bilo okrog 40 milijonov dinarjev, tako da so dobili sadilci tobaka okrog 190 milijonov dinarjev. Preteklo leto so plačevali sadilcem tobak po 25 dinarjev, letos pa povprečno po 26 do 27 din. Preteklo leto je dobil sadilec za kilogram tobaka 15 do 17 kg koruske, letos pa komaj 7 kg. Lanskoltni odkup tobaka je bil najboljši v zadnjih 15 letih, letošnji odkup pa je gotovo najslabši v teh letih, če primerjamo vrednost tobaka z vrednostjo koruske. Znano pa je, da hercegovinski kmet sadi tobak zaradi koruske.

Ljubljana, 12. marca

Gledališče

Drama. Sreda, 12. marca: »Brez tretjega«. Proslava 40 letnice umetniškega dela režiserja Hinka Nučiča in gostovanje Vike Podgorske, članov zagrebške Drame. — Četrtek, 13. marca: »Brez tretjega«. Red Premierski. Gostovanje Hinka Nučiča in Vike Podgorske. — Petek, 14. marca: »Brez tretjega«. Red B. Gostovanje Hinka Nučiča in Vike Podgorske. — Sobota, 15. marca: »Zaprta vrata«. Izven.

Opera. Sreda, 12. marca: »Sabska kraljica«. Gostovanje Josipa Gostiča, tenorista zagrebške Opere. — Četrtek, 13. marca: »Hlapec Jernej«. Red Četrtek. — Petek, 14. marca: »Zaprta vrata«. — Sobota, 15. marca: »Hlapec Jernej«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Radio Ljubljana

Sreda, 12. marca: 7 Jutranji gozdar — 7.05 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Nekaj lahke orkestr. glasbe (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Sramel »Stirje fantje« — 14 Poročila — 17.30 Balalajke in mandoline (plošče) — 18 Za pravni preporod naroda (prelat J. Kalan) — 18.20 Pevske vaje: Pojte z nami (vodi prof. L. Kramolc) — 19 Napovedi in poročila — 19.25 Nac. ura: Vojaska oddaja — 19.55 Uvod v prenos — 20 Prenos iz opernelga gledališča: v 1. odmoru: Glasbeno predavanje (V. Ukmar), v 2. odmoru: Napovedi in poročila.

Drugi programi

Sreda, 12. marca: Belgrad: 20 Opera. — Zagreb: 20.30 Ork. koncert. — Praga: 21.30 Operetna glasba. — Sofija: 20 Weberjeve skladbe. — Bern: 20.30 Ork. in zbor. — Bukarešta: 22 Lahka glasba. — Solten: 20.50 Švicarska glasba. — Seedecke postaje: 20 Simf. koncert.

Belgrajska kratkovalov. postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini — YUF (19.69 m): 0.30 Poročila v slovenščini za Južno Ameriko — YUG (19.79 m): 8.30 Poročila v slovenščini za Severno Ameriko.

Prireditve in zabave

Zagrebska pianistka ga. Dora Gusičeva bo nastopila na akademiji v petek, dne 14. t. m. ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Poleg zagrebške umetnice bodo nastopili domači umetniki in sicer violinista Karlo Rupel in Leon Pfeifer, operna pevka Valerija Heybalova, solopesalca Moharjeva Erna in Pilato Boris, ter recitatorji Mira Danilova, Lipah Fran in Stane Sever, člani naše Drame. Nastopil bo tudi godalni orkester naše Glasbene akademije pod vodstvom dr. Danila Švare.

Opozorjamo na koncert pevskega društva Krakovo-Trnovo, ki bo v soboto ob 20 v Trnovem. Zbor bo nastopil pod vodstvom konservatorista Jožeta Hanca. Vstopnice v Knjižarni Glasbene Matice.

Predavanja

Trnovsko prosvetno društvo vabi drevi ob 8 na 12. prosvetni večer z zanimivim predavanjem g. Ludovika Puša z naslovom: Naš kmet in naša nar. pesem. Pred in po predavanju bo pel kvintet FO narodne pesmi. Predavanje bo v trnovskem prosvetnem domu.

Prosvetno društvo Ljubljana—Sv. Peter priredi v sredo, 12. t. m. ob 20 za vse odseke skioptično predavanje o pasijonskih igrah v Oberamergau-u. Predaval bo g. ravnatelj Zor.

Podružnica SVD Šiška. V četrtek, 13. t. m. ob pol osmih zvečer bo predaval v deski ljudski šoli v Sp. Šiški g. inž. Levstik Josip, mestni kmet. referent, o gnojenju vrto, od česar je odvisen letni pridelek.

Po znani in neznani srednjeveški Ljubljani nas bo popeljal v svojem predavanju na Ljudski univerzi (Krekov trg. Mala dvorana Filharmonije) danes ob 20 univ. prof. g. dr. Milko Kos. Vstopnine ni.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademikar ima jutri ob 7 zjutraj sv. mašo, zvečer ob pol 8 pa redni sestanek v frančiškanski kapeli. Točno!

Poizvedovanja

Ključ od kovčega sem izgubil v ponedeljek od Vodovodne do Poljanske ceste. Pošten najditelj naj ga odda v upravi Slovenca.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

zastavite za pravično ureditev naših dohodkov ves svoj vpliv.

Ako bi bila ureditev našega položaja z rednimi davčnimi in finančnimi viri nemogoča, naj pristopi država k izrednim meram, eventualno tudi k oddaji premoženja, da se s tem ustavi naraščanje dragotne in utrdi vrednost denarja.

Banu dravske banovine je poslal sledeči dopis:

»Akcijski odbor državnih in javnih nameščencem ter upokojemcem za dravsko banovino v Ljubljani je na svoji seji dne 4. marca 1941 sklenil, da se Vam iskreno zahvali za tehne besede, ki ste z nji-mi pravično predložili javnosti naš obupni gmojni položaj. S priznanjem našega patriotizma, discipline in skrajne poštrevnosti ste dali naši borbi, da se povišajo naši osebni in družinski dohodki v razmerju s podražitvijo življenjskih potrebščin, neprecenljivo moralno podporo. Le to bi si dovolili pripomniti, da so se Vaše besede nanašale le na aktivne nameščence, da pa so v enakem položaju tudi naši upokojemci. Odstopke tistih aktivnih in upokojemskih državnih in javnih nameščencem, ki so njih dohodki pod eksistenčnim minimumom, bi ob upoštevanju le teh pokazal še poraznejše število, saj bi gotovo presegel 95%.

Prepričani smo, da bo Vaš poudarek, da je takojšnja pomoč neodložljiva, vendarle izval poklicane činitele, da ne bodo več odlazali z rešitvijo tega prevažnega socialnega vprašanja. Prosimo Vas, veleposlušani gospod ban, da tudi v bodoče podpirate naše podpore in nenehoma apelirate na kraljevo vlado, naj to nevdržno stanje brez odloga odpravi in nam omogoči človeškemu dostojanstvu primarno življenje. Le tako bomo rešeni morečih skrb, ki nam jih povzročajo obupno pomanjkanje in razkoljevanje, in bomo epet sposobni v polni meri izvrševati svoje poklicne dolžnosti.

Ministru financ in ministru za prehrano je pa poslal naslednjo brzojavko:

»Akcijski odbor organizacij državnih in samoupravnih uslužbenecv in upokojemcev v Ljubljani, v katerem sodeluje 29 stanovskih organizacij, ugotavlja, da uvedba uradniške aprovizacije ne more urediti položaja državnih nameščencem in upokojemcev in je zato proti zakonitosti uredbe o uradniški aprovizaciji. Rešitev vprašanja vidimo le v fiksiranju cen in zvišanju prejemkov.

LJUBLJANA

Graditev brvi čez Ljubljano

Po vseh stavbah v Ljubljani so že začeli zopet zidati z delom in vse kaže, da se je začela prava gradbena sezona. Tudi graditev brvi čez Grubarjev prekop v podaljšku Strelške ulice lepo napreduje. Že jeseni so zabetonirali železobetonski lok, ki bo nosil vso mostno konstrukcijo. Sedaj pa dozidavajo stranske stene in obzidja ob opornikih. V kratkem bo graditev toliko napredovala, da bodo že mogli začeti z betoniranjem cestne železobetonske plošče, nakar bodo najbolj zamudna gradbena dela pri graditvi tega mostu končana. Prebivalstvo ob Hradskega cesti in Podgorovčani že težko čakajo na to prometno zvezo, ki jim bo zelo skrajšala pot do središča mesta.

Dr. B. Savinšek

Gajeva ulica 2/a zaradi vpoklica na ordinairo

Za tri strele 1 leto robije

Ljubljana, 11. marca.

V prav nenavadnem kazenskem primeru se je danes sestal veliki kazenski senat pod predsedstvom s. o. s. g. Ivana Kralja. Državni tožilec gosp. Branko Goslar je obtožil 24 letnega, v Velikem Gabru na Dolenjskem rojenega samskega knjižničarja Antona Rodiča zločina po čl. 1. točka 7. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, ker je 16. januarja letos ponoči po prihodu zagrebškega potniškega vlaka skušal na glavnem kolodvoru ustreliti policijskega stražnika Josipa Zorca. Za zločin usmrtitve oblatvenega organa določa omenjeni zakon smrtno kazen ali pa dosmrtno robijo, samo za poskus usmrtitve pa robijo do 20 let. Ozadje razprave je tvoril prizor na glavnem kolodvoru, ko je Rodič oddal 3 strele.

Tone Rodič je zapisan v kazenskih registrih kot potepuh in drzen vlomilec, ki je bil zaradi večjih vlovov lani 9. avgusta pred okroglim sodiščem v Novem mestu obsojen na 9 mesecev strogega zapor. Novomeško sodišče je tudi odločilo, da ima Rodič biti po prestani kazni oddan v prisilno delavnico za nedoločen čas. Rodič je po razpravi hudo zbolel. Bil je oddan v bolnišnico v Kandiji, od koder je 12. avgusta, torej kmalu po sodbi, pobežal.

Po posreženem begu se je Rodič klatil okrog in 16. januarja ponoči prišel v Ljubljano. »Črnc« se je pripeljal od Litije naprej v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru pri izhodu je vratar Bizjak Rodiča zadržal za zahtevo, da mora doplačati vožnjo od Litije do Ljubljane. Vrata je zahteval 33,50 din doplačila. Rodič je imel samo 3 kovače. Prosil je, da gre na stranišče. Tam je ostal nekaj časa. Dobil je tam 4 din. Policijski stražnik ga je nato odpeljal v spremstvu vratarja v vratarjevo sobico. Tu je Rodiču padel revolver — lep browning na tla. Hitro se je sklonil in zagrabil za njega. Tudi stražnik se je priklonil. Naenkrat je počil strel. Stražnik je Rodiča prijel za roko. Počila sta še dva strela. Od zadaj za hrbtom je stražniku priskočil na pomoč vratar Bizjak.

Pred sodniki je Rodič priznal, da je streljal. Imel je pri sebi celo dva browninga, ki ju je baje kupil na severni meji in ju nameraval prodati v Ljubljani. Zanimal je, da bi bil imel namen stražnika ustreliti.

Veliki senat ni Rodiča obsodil zaradi zločina poskušane usmrtitve policijskega stražnika, marveč le zaradi prestopka javnega nasilja po § 127. kaz. zak., da je skušal stražnika pri njegovem poslovanju ovirati. Po tem paragrafu je bil Anton Rodič obsojen na 1 leto robije. Po prestani kazni bo Rodič odveden v Novo mesto, da odsedli svojo poprejšnjo kazen.

ŽIMO

IZ LASTNE PREDILNICE KUPITE NAJČEJŠE PRI ŽIMO. GOSPOSVETJE C. 1

I Gospode katehete ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol prosim za urnike — nadzornik za verouk.

I Društvo rokodelskih mojstrov v Ljubljani vabi svoje člane in prijatelje, da se udeležijo društvene sestanka v četrtek, 13. t. m. ob 8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ul. 12. Na sporedu je zanimivo in zelo poučno predavanje.

I Za kanalizacijo mesta je mestna občina razpisala manjša dopolnilna dela, ki bodo veljala do 200.000 din. Končana je kanalizacija Trnovega in tudi kanalizacija Tyrševe ceste, kar je mestno občino veljalo 2 milijona din. Tlakovanje Tyrševe ceste se torej lahko vsak dan prične. Pravkar je mestna občina oddala veliko kanalizacijo na Kongresni trg podaljšane Šubičeve ulice. Na kanalizacijo bo priključena vsa okolica Šubičeve ulice in severna stran Kongresnega trga, kjer se bo kanalizacija združila s kanalizacijo Wolfve ulice. V kratkem začne s temi deli, ki bodo veljala nad 400.000 din.

I V parkih se že budi pomlad. Povsod po deželi že nabirajo prve pomladanske cvetice. Iz zemlje so pogledali že zvončki, trobentice, teloh in druge znaničke prve pomladi. Tudi v ljubljanskih parkih je to cvetje že oznanilo pomlad in kmalu bo Ti-

voli zopet najbolj priljubljeno izprehajališče Ljubljančanov.

I V Ljubljani umrli od 28. februarja do 6. marca 1941. Ravnihar Terezija roj. Tavčar, 73 let, vdova žel. uslužb., Kamniška ulica 15; Kraker Uršula roj. Leskovec, 79 let, vdova poštnega poduradnika, Simončič Uršula roj. Mavrič, 80 let, vdova železničarja v p., Černetova ulica 6; Geiser Josip, 53 let, akviziter, Galjevičeva 12; Turnšek Stanislav, 9 mesecev, hči posestnice, Sv. Florijana ulica 13; Toplikar Ivan, 84 let, višji polje. nadzornik v p., Cesta 29. oktobra 9; Celar Jožef roj. Grašič, 70 let, vdova živiljarskega mojstra, Vidovdanska cesta 9; Abunar Jožef, 45 let, zasebnik, Tovarniška ul. 5; Jovan Janko, 62 let, veletrgovec, Resljeva cesta 16; Galjot Cecilija roj. Vidovič, 51 let, žena delavca in pletilja, Savlje 47; Sayer Helena roj. Petričič, 75 let, žena odvetnika, Resljeva cesta 15; Freyer Karla roj. Koptiva, 71 let, vdova poštnega nadkontrolorja, Mišičeva cesta 23; Gajšek Anton, 58 let, uradnik drž.

MARIBOR

Ravnatelj Jos. Trafenik 70 letnik

Maribor, 12. marca.

Danes obhaja 70 letnico svojega plodovitega življenja upokojeni ravnatelj Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru gospod Josip Trafenik.

Gospod jubilar se je rodil v učiteljski rodbini pri Sv. Florjanu ob Boču dne 12. marca 1871. Po dovršenih gimnazijskih študijah je vstopil v mariborsko bogoslovje, kjer je bil za mašnika posvečen dne 25. julija leta 1895. Kot kaplan je nato služboval v raznih krajih levantinske škofije. Zadnje njegovo duhovniško mesto je bilo mesto kornega dirigenta v mariborski stolnici. Na tem mestu je ostal do leta 1919, ko je kot ravnatelj stopil v službo pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru.

Ob njegovem vstopu v službo je ta zavod še bil skromen in je imel svoje poslovne prostore v Stolni ulici. Zavodu se je po nastopu novega ravnatelja kmalu poznalo, da je vodstvo prevzel moč dela in sposobnosti. Zavod je uvedel moderno poslovanje in njegov razmah je postal od leta do leta večji. Kmalu si je zavod kupil lasno poslopje v Gosposki ulici, kamor je tudi preselil svoje poslovne prostore. Porast in razmah Spodnještajerske ljudske posojilnice sta tako zvezana z imenom in delom ravnatelja Trafenika.

Gospod jubilar je v Mariboru popularna osebnost. Mnoge vezi ga vežejo z najrazličnejšimi stanov in mariborskega prebivalstva in marsikateri Mariborčan se z veseljem šteje med njegove prijatelje, ki mu bodo danes k lepemu jubileju izrekli svoje čestitke. Naš list se številnim čestitkam pridružuje in mu želi še mnogo veselih in zdravih let!

m Umrla je bivša posestnica in trgovka v Rošpohu pri Mariboru ga. Olga Posch. Pogreb blage pokojnice bo v petek ob 16 iz hiše žalosti v Rošpohu. Naj počiva v miru! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

m Banovina je proračun odobrila. Na bankski upravi so proračun mariborske mestne občine odobrili. Tolmačil ga je ravnatelj mestnega knjigovodstva g. Barle. Sedaj pa ga mora odobriti še finančno ministristvo v Beogradu, kamor je g. ravnatelj Barle že odpotoval, za njim pa odpotuje še župan dr. Juvan. Novi proračun bo stopil 1. aprila že v veljavo, trajal pa bo samo do konca 1. 1941.

m Rezervni častniki, ki še niso dobili uniforme, naj se javijo čim prej na mestnem vojaškem uradu.

m H. Nučičeva proslava v mariborskem gledališču bo v soboto. G. Hinko Nučič je ustanovitelj slovenskega gledališča v Mariboru. Zato je dolžnost vseh narodno-kulturno zavodnih Slovencev v Mariboru, da počaste slavje s svojim obiskom.

m Dekliški krožek Maribor I. Drevi ob 7 bo v Zadrugi gospodarski banki sestanek. Obvezen za članice in mladenke.

m Občni zbor Društva za varstvo deklet se vrši dne 17. marca ob 20 na Slomškovem trgu 12-1 z običajnim sporedom. Člani društva in prijatelji iskreno vabljeni.

m Mariborsko okrožje ZFO — tehnični odbor. Danes po telovadbi seja tehničnega odbora. Vsi in točno, ker so na dnevnem redu važne stvari. — Načelnik.

m Na Ljudski univerzi predava v petek 14. marca ob osmih zvečer primarij dr. Makso Grossman iz Zagreba o temi »Angina pectoris — bič današnje dobe«. Skioptične slike!

m Smrtna nesreča v železniškem trikotu. Včeraj je našel progovni čuvaj v železniškem trikotu ob Tržaški cesti na progi mrtvega, od vlaka pvoženega človeka. Kolesa so nesrečneža prerežala v pasu na dvoje ter je bil pri priči mrtve. Na lice mesta je prišla železniško-policijska komisija ter se je ugotovilo, da je mrtvec 34 letni trgovski potnik Zdravko Gobec, rodom iz Istre, živel pa je v Mariboru na Betnavski cesti. Peljal se je v ponedeljek zvečer s Koroskega z zadnjim vlakom v Maribor. Vlak je prispel na končno postajo s 60-minutno zamudo. Do Koroskega kolodvora je bil Gobec v kupeju, ko pa je vlak krenil naprej proti

žel. v p. Vošnjakova ulica 20; Klimanek Cecilija roj. Hrnčič, 53 let, vdova trgovca, Gledališka ul. 16.

I V ljubljanski bolnišnici umrli. Božič Irena, 1 leto, hči skladiščnika, Križevniška ul. 9; Krejč Marija, 66 let, zasebnica, Svetje 49; Brnjar Rafael, 6 mesecev, sin delavca, Rožni vrh 10, obč. Trebnje pri Novem mestu, Seme Matevž, 76 let, žel. uradnik v p., Ljubljanska ulica 13; Pasterk Marija roj. Resman, 50 let, žena žand. narednika v p., Rožna dolina, Cesta III-16, Požek Ana, 6 mesecev, hči cestarja, Adlešič 26 pri Črnomlju; Skrubej Anton, 61 let, posestnik, Konjski vrh 44, občina Luče; Struna Olga, 7 let, hči kočarja, Bojanji vrh 7, obč. Stična; Kos Franc Bojan, 41 let, trg. zastopnik, Židovska ulica 5; Kolnik Marija roj. Drešek, vdova Zganjar, 77 let, vdova posestnika, Orlova ulica 11; Kolnik Ludvik, 63 let, fotograf, Domobranska c. 5; Rižner Agata, 50 let, žena uradnika, Vrbovec 18, obč. Dobrova; Branc Jedert, 60 let, učiteljica, Gozd št. 34 pri Kranjski gori; Panjan Drago, 17 let, kleparski vajenec, Črnomelj 143; Kramar Marija roj. železnikar, vd. Modic, 76 let, zasebnica, Tesarska ulica 3; Jerko Zdenka, 4 leta, hči zidar delovodje Beogradska ulica 49; Studen Franc, 65 let, zasebnik, Vižmarje 193.

glavnemu kolodvoru, pa je šel iz kupeja na hodnik in je verjetno ob tej priliki prišlo do nesreče, da je padel med vagone in pod kolesa.

m Velika tatvina je bila izvršena v Jiršovcih. Alojzu Bezaku so tatovi iz zaklenjenega stanovanja iz omare odnesli 12.000 din gotovine. Tatvine sta osumljena dva mlajša moška, ki sta se kritični dan nahajala v bližini hiše.

Gledališče

Sreda, 12. marca, zaprto.

Ptuj

Vojaški razpored. Kakor običajno bo tudi letos vojaški razpored v Ptuj na sejmšču. Razpored bo v sredo, dne 13. III. 1941 od 7 do 12. Pozivamo vse vojaške obveznike, pristojne v mestno občino Ptuj, da se razporeda gotovo udeležijo. S seboj naj vsak obveznik prinese svojo vojaško »spravo«. Nadalje se morajo udeležiti razporeda tudi vsi lastniki konj in tovornih avtomobilov. Predsednik: dr. Remec.

Studene pri Sevnici

Z rezatvijo smo te dni otvorili sezono prvega pomladanskega dela v naših vinogradih. Vreme sicer ni preveč ugodno, a ljudje se kljub temu silijo z delom, ki bi moralo biti pravzaprav že v februarju opravljeno. Posledice letošnje izredno hude zime, ki je v drugi polovici januarja v obliki pravečih ledenih oklepov odela naše vinograde, se že poznajo. Trsje, ki je bilo že po lanskim zimnim prizadeto, je tekom letošnje popolnoma odmrlo. Po mnogih krajih bo treba skrbeti za nove nasade, če hočemo, da nam naši vinogradi, ki so edini donos našega kmeta, popolnoma ne propadejo.

Naš prehranjevalni odbor ima z moko velike težave. Načrt za razdelitev je ostal sicer neizpremenjen. Zmagal pa je socialni čut trgovcev, da so pri zadnji dobavi moke znižali ceno za celih 0,25 din pri kilogramu, s čimer je v sedanjih razmerah malemu človeku že precej pomagano. Trgovini, ki je dala pobudo za to hvalevredno akcijo, kateri so potem sledile še druge — so naši ubožni meščani zelo hvaležni.

Novo mesto

Občni zbor Olepševalnega in tujsko-prometnega društva v Novem mestu bo danes, v sredo, dne 12. marca ob pol 20 v sejni dvorani mestnega magistrata.

Novi svetnik v ministrstvu prosvete

Celje, 11. marca.

Kakor je »Slovenec« že poročal, je imenovan za svetnika odseka za vere v prosvetnem ministrstvu v našem mestu in tudi povsod drugod dobro znani in priljubljeni g. duhovni svetnik Lukman Franc.

Gotovo ni Celjana, ki g. svetnika ne bi poznal, saj si je s svojim dolgoletnim službovanjem in marljivim delovanjem v našem mestu pridobil pri vseh slojih največje simpatije. Skromnost, vedna pripravljenost pomagati bližnjemu, očetovska ljubezen do dijakov, delavnost in organizatorne sposobnosti so poleg mnogih drugih vrlin najlepša slika njegovega dela v Celju. Dasi zaposlen z dušebrižništvom — saj je bil vsa leta v celju rektor Marjine cerkve — in z versko vzgojo mladine kot katehet na meščanski šoli, je še vedno našel dovolj časa, da se je udeleževal tudi drugih. Pri Vincencijevi konferenci je deloval karitativno, kot poslovodja Slomškove tiskovne zadruge je pokazal svoje sposobnosti v združnem gospodarstvu, v mestnem svetu občine celjske pa je kot član prosvetnega odbora neutrudno delal pri irjenju prosvete. Pri vsem na ga je vodila velika zavest, da je naše gore list in je kot tak svojemu delu dajal še poseben pečat.

V svoji skromnosti je sicer vsa vidnejša priznanja vedno odklanjal, zato mu gotovo tudi tale članek ne bo po godu. Pa naj nam oprost!

Vsi njegovi nešteti znanci mu k novemu imenovanju prav iskreno čestitamo, pričrčani, da bo tudi na novem mestu v polni meri opravljal svoje poslanstvo kot duhovnik-prosvetitelj.

Zbor rezervnih častnikov

V Oficirskem domu v Celju so se zbrali v nedeljo dopoldne člani UROIR iz področja celjskega vojnega okrožja. Zbor je bil prepričevalen dokaz vzajemnosti naše aktivne vojske z rezervnimi oficirji. Občnega zbora sta se udeležila tudi poveljnika 39. pp. polkovnik Tomašević in celjskega vojnega okrožja polkovnik Caska. Članstvo je z vsem navdušenjem sprejelo vdanostno brzojavko, ki je bila odposlana Nj Vel. kralju Petru II. Z občnega zbora so bili poslani še brzojavni pozdravi ministru vojske g. Pešiču in komisarju UROIR g. Milivoju Priču v Beograd. Po klenih besedah polkovnika g. Tomaševića so sledila poročila posameznih odbornikov.

c Proslava obletnice kronanja svetega očeta Pija XII. bo drevi ob 8 zvečer v telovadni dvorani Prosvetnega doma. Slavnostni govor bo imel direktor g. Bracko. Nastopile bodo tudi članice DK in člani FO ter pevsko društvo Celjski zvon.

c Ljudsko vseučilišče priredi v četrtek, dne 13. marca ob 8. zvečer predavanje o slovenskem učenjaku, prirodoslovcu in jezikoslovcu Ivanu Zigi Popoviciu, roj. 1705 v Arčlunu pri Voljniku. Predaval bo g. prof. Josip Wester.

Jesenice

Prosvetni večer priredi Krekovo prosvetno društvo v sredo, 12. marca ob 8 zvečer v veliki dvorani. Na sporedu je skioptično predavanje »Borba za mladino«. Predava salezijanec g. Luskar Alojz z Rakovnika. Sledil bo film »Don Bosko«. Pridrte v obilnem številu. Za šolsko mladino bo ponovitev sporeda v četrtek, 13. in v petek, 14. marca ob 4 popoldne.

Uradne ure pri mestni občini Jesenice bodo od 17. marca dalje od 7 do 12 in od 3 do 6.

Cerkven koncert bo priredil na tiho nedeljo naš cerkveni pevski zbor. Ljubitelji lepega nabožnega petja že danes vabimo.

Kranj

Telovadno akademijo priredita v soboto, dne 15. t. m. ob 8 v gledališki dvorani Ljudskega doma FO in DK. Spored je zelo pester. Naši fantje in dekleta bodo pokazali, kaj so delali pozimi. Zato naj ne bo nikogar, ki ne bi dal naši mladini priznanja s tem, da obišče akademijo!

Utopiti se je hotela, pa se je premislila. Včeraj opoldne se je zgodil na Savi razburljiv dogodek. Neka ženska je hotela izvršiti samomor in skočiti v Savo. Brodila je po vodi nekaj časa z namenom, da bi jo voda odnesla. Medtem so mimo-idoči ljudje poklicali rešilno postajo. Ko je rešilni avto prispel na breg Save in so hoteli reševalci potegniti žensko iz vode, niso več našli kandidatinje smrti, ker se je premislila in zbežala domov.

Kondor, znani karikaturni, ki je prejšnji teden razstavljal svoja dela v Ljubljani, je prišel v Kranj, kjer je odprl razstavo v mali dvorani Narodnega doma. Razstava je odprta dnevno od 9 do 19.

Ljutomer

Dr. Šaruga Rudolf

banov. zdravnik v Ljutomeru, Glavni trg 3
je otvoril privatno
zdravniško in zobozdravniško prakso

Požrtvovalno delo gasilske župe Šmarje pri Jelšah

Preteklo nedeljo je gasilska župa Šmarskega okraja polagala svoj letni obračun. Še pred 10. uro so napolnili dvorano gasilskega doma delegatje 26 gasilskih čet, kolikor jih je v okraju. Skupščina sta se udeležila tudi okrajni načelnik gosp. Törner in ravnatelj zdravilišča Rogaška Slatina g. Gračnar. Iz poročil župnih funkcionarjev je razvidno, da ima župa 26 gasilskih čet z 2068 člani in članicami, včetrši podporne člane in naraščaj. Vrednost gasilskega orodja, domov in gotovine se ceni na nad 2.000.000 din, dočim znašajo dolgovci vseh čet samo 29.000 din.

Kulturno prosvetni odseki pri četah so priredili v preteklem letu 21 predavanj in 41 gledaliških iger. Prireditelj gledaliških predstav ovirajo takse na vstopnice, katere morajo gasilske čete še vedno plačevati za svoje kulturne prireditve. Samarijanski odseki pri posameznih četah so priredili šest poldnevni predavanj o zaščiti pred napadi iz zraka. V Rogaški Slatini je pa nižji samarijanski tečaj. V teku letošnjega leta so predvideni še štirje taki tečaji za posamezna okrožja. V preteklem letu so samarijanski odseki izvršili 136 prevozov v razne bolnišnice. V 321 primerih pa se je nudila prva pomoč iz četne lekarne, katero poseduje vsaka četa.

Vseh naraščajnikov v župi je 210. Za referenta za mlade gasilce je bil izvoljen tov. Štefe, šolski upravitelj iz Pristave.

Pred zaključkom skupščine se je obširno razpravljalo o vežbanju obveznikov vojnih gasilskih čet in o izvedbi požarnih obrambnih načrtov na področju posameznih čet.

CELJE

c Na praznik Sv. Jožefa bodo v Celju vse trgovine zaprte. Združeni slovenski nameščenci so namreč vložili za to prošnjo na Združenje trgovcev za mesto Celje, ki je prošnji tudi ugodilo. Zvedeli so nadalje, da bodo trgovine na veliko soboto odprle le do 4 popoldne in ne do 5, kakor je bilo do sedaj v navadi.

c Šahovski turnir za prvenstvo Celja se bo pričel v petek. Rok prijave le. še do drevi. Do sedaj so se prijavili vsi najmočnejši igralci. Turnir bo v veliki vrtni dvorani hotela Evropa vsako sredo in petek od 20. do 24. Vodja turnirja bo g. Latinovič.

c Za zastopnika bolnega konjača se je predstavljal. Pri nekaterih gospodarjih, lastnikih psov, v brežinskem okraju se je zgledal 55 letni konjač in vdovec brez premoženja Znidarič Vinko iz Leskova pri Krškem. Predstavil se je kot pooblaščen zastopnik bolnega konjača iz Sevnice, ki je upravičen pobirati takso za pse. Na ta način se mu je posrečilo prevariti 13 oseb in inkasirati denar je seveda spravil v svoj lastni žep. Včeraj je okrožno sodišče v Celju razpravljalo o tem primeru in obsodilo Znidariča Vinka, ki je bil že večkrat predkaznovan, na dve leti robije.

c Moko, ovce in prašičke je kradel. V slovenjegraškem okraju so v zadnjih mesecih posamezniki večkrat opažali, da jim je iz shramb manjkala znatna količina moke, drugje zopet, da je čez noč izginila lepa ovčka ali rejen prašiček iz hleva. Nekega večera je Krenker Ferdo v Brdah zasačil v bližini svojega hleva 34 letnega delavca Horvata iz Smilavca pri Slovenjgradcu, ko je ravno mesaril ovco in se najbrž veselil dobre pečenke. Horvat je neljubo presenečen pustil načeto ovčko in zbežal, še isto noč pa je vdrl v stajo Pogorevčnika Valentina. Končno pa je padel v roke pravice in včeraj ga je okrožno sodišče v Celju obsodilo na 10 mesecev strogega zapor. Zagovarjal se je, da je bil brez dela in zaslužka in da je bil zato primoran s tatvino preživljati ženo in dva otroka.

c Gostilničarka Ušen in Majcen na svobodi. Požar pri Zagarjevih v Arji vasi eta bila osumljena gostilničarka Ušen in Majcen. Ušenovo so osumili, da je pregovorila klubovnega Majcena, da je zažgal Zagarjevo poslopje. Ker pa se je oblast prepirala, da je bil Majcen ob času požiga v Celju, so oba izpustili na svobodo. Oblast se trudi, da bi zločinsko požigalako družbo, ki vznemirja zlati celjsko okolico, kmalu dobila v svoje roke.

c Na begu čez mejo ustreljen. Iz obmeinih krajev je prišlo v Celje poročilo, da so obmeini organi ustrelili na begu čez mejo tovarniškega delavca Antona Volentaria Delavca se je dal speljati na led nekaterim tihotapcem, ki v svoji brezvestnosti spravljajo ljudi čez mejo in jim pri tem obetajo ne vem kakšne velikanske zaslužke. — Žrtve take brezvestnosti, ki je ni mogoče dovolj ožigosati, je postal Anton Volentari. Kdaj bodo ljudje spreviedli, da res časi niso takšni, da bi se kjerkoli brez dela cedilo mleko in med. Kdor ima pri nas dobro voljo in hoče delati, bo prav gotovo prišel do zaslužka.

Japonska pomorska pehoja v umetni megli napada kitajske postojanke v srednji kitajski provinci Santung.

KULTURNI OBZORNIK

Knjiga o Hrvatski banovini

Izšel je »Godišnjak Banske vlasti banovine Hrvatske 1939 — 26. VIII. — 1940« v folio formatu na XVI+350 straneh z mnogimi slikami. Za celostanski podobi kralja Petra II., kneza namestnika Pavla, dr. Mačka in predsednika Cvetkovića sledi uvodna beseda bana Šubišića, označujoča to publikacijo, ki naj prikazuje obratun v prvem letu banovine Hrvatske. Za banovo sliko je podan pregled organizacije banske oblasti, ki mu njeni odloki v prvem letu (str. 7—19). Posamezni sestavki seznajajo z napredkom in stanjem na posrednih področjih uprave, iz katerih naj navedemo glavne podatke. Najobsežnejši je opis kmečkega gospodarstva, prosvete, tehnične dela, socialne politike in narodnega zdravja.

Znanstvenih zavodov v banovini je 17, visokih šol je 5, narodna gledališča so 3; banovinskih gimnazij je 47, zasebnih 12, učiteljskih pa 11. Meščanskih šol je 77 javnih in 11 zasebnih, osnovnih šol je 2890. Posebna skrb je bila posvečena kmečki kulturi na vasi, pa tudi njenemu spoznavanju po šolah (pouk etnografije, navodila učiteljem za preučevanje ljudske kulture), širjenju pismenosti, podpiranju umetnosti (književne nagrade).

Posebno obširno je prikazano prizadevanje za dvig kmečkega gospodarstva in njegovo stanje po panogah (govodreje, ovčarstvo itd.); tabelarno je ponazorjena škoda, povzročena po toči, omenjeno je vse delo za izboljšanje kmečke omike. — Poglavlje o veterinarstvu podaja pregled živinskih bolezni, ustroja in dela ustanov te vrste. — Opis gozdarstva, ki ga spremlja karte in fotografije o gozdomanju, govori zlasti o skrbi za utrjevanje in smotrno razširitev gozdarstva panoge. — Rudarstvo označuje reorganizacija rudarskega delavskega varovanja, skrb za rudarsko šolstvo (šola v Varazdinu) in izobrazbo. Pregled rudnega bogastva

in poročilo o prizadevanju za njega izkoriščanje zaključuje to poglavje. — Industrija v banovini Hrvatski zaposluje 70.000 ljudi, obrtniških delavcev pa je 42.545. Posebej je obravnavana notranja in zunanja trgovina, denarstvo in turizem (avtomobilski karti). — Morda je najučinkovitejše poglavje o tehničnih delih, katerega polovico zavzema ilustracija gradbenih del. — Odstavek o socialni politiki vsebuje mnoge karte o gibanju prebivalstva v l. 1910—1931, izseljenstvu itd., poročilo o delavski zaščiti, izseljenstvu in mnogih ustanovah te vrste. — Meštrovica Matij z otrokom na posebni prilogi veže ta odstavek z naslednjim o ljudskem zdravju, ki obširno govori o zdravstveni in higijenski službi v banovini. — Na dveh straneh je govor o finančni službi, nato o banovinskih uslužbenih; zaključuje pa knjigo statistični pregled, razvrstitev okrajev, mest in občin.

Dobro opremljena, zajetna in skrbno sestavljena knjiga nudi že ob bežnem pregledu dober vpogled v današnje stanje banovine Hrvatske, v kolikor se zrcali v javnem delu, odvisnem od uprave. Nedvomno so bila prizadevanja banske oblasti in tistih, ki stoje za njo, iz vzrokov postanka Banovine krepka in je napredek v minullem letu v tem smislu povsod poudarjen. Delo vsebuje v razširjeni obliki del tega, kar prinašata o Slovincih »Spominski zbornik Slovenije« in »Statistični pregled Dravske banovine«, ki sta v svoji strnjeni obliki in razširjenem obsegu sad obračuna za desetletje. Pričujoča knjiga pa nosi pečat zagona od večerja in je po tem soditi njeno absolutno vrednost. Zanimiv je njen informativni pomen tudi za nas, ki le želimo, da bi se celotne razmere v banovini Hrvatski razvijale v skupno, odredljivo korist vseh, ki smo v mejah Jugoslavije.

—k.

Mariborsko gledališče:

Finžgar: Razvalina življenja

Za Finžgarjev življenjski jubilej je tudi mariborsko gledališče uprizorilo (8. februarja) eno izmed njegovih iger, in sicer najzrelejšo, najmanj romantično in najbolj realistično delo »Razvalina življenja«. Da dvigne slovesnost in poudari slavljenčev pomembnost v slovenskem življenju, je v gledališki veči med zastavljeni in rožami izpostavila upravo tudi Finžgarjevo sliko — kar pa je bilo malo lepo in okusno — pred uprizoritvijo pa je spregovoril o njem in njegovem delu dr. Ivan Dornik.

Igra je realistična in zato mora temu odgovarjati tudi režija. V celoti je treba reči, da je kakor večinoma v Mariboru bolj uspela v posameznostih kakor v celoti. Scena tak realistični igri, kot je Razvalina življenja, ni ustrezala, zlasti za drugo in tretje dejanje. Gorenjska »hiša« je bolj svojstvena in manj naša, kakor je bila postavljena na oder. Glede oseb je treba v celoti reči, da so bile premehe. Neka robatost, trma in klenost v Finžgarjevih ljudeh ni le literarna manira, temveč resničnost, predstavljena iz gorenjskega kmetištv. V uprizoritvi pa je vsem manjkalo neke koščenosti in kmečke robatosti — ki pa seveda ni surovost. Najbolj ali edina se je tej zahtevi pisateljevi približala Starčeva, ki je igrala rejenko Tono. Zlasti v prvem dejanju je bila na mestu, medtem ko je v svojih tragičnih trenutkih preveč mislila na odrski učinek in na gledalce kot nase. Pavleta Koviča žganjar Urh je bil lepa postava, samo Finžgarjev ni bil. Take, skoraj dobrodušne narave, bi se hči ne bila tako in ne bi uničila svoje življenjske sreče zaradi njegovih zahtev. Lenka, ki jo je igrala Elv. Kraljeva, ni bila vedno enako močna. Ker v njenem očetu ni bilo trdnosti, je ni bilo treba tudi ne pri njej, čeprav bi je v kmečkem in gorenjskem dekletu pričakovali veliko mero. Tudi svoje ljubezni do Ferjane ni toliko usodno pojmovala, da bi pretresala. Čisto nekmečki je bil Gorinski kmet Martin, medla postava, samo preoblečena v kmeta. Dobra sta bila Košič kot kmet in Zakrajškov kot potovka. Čudno se mi zdi, da uprizoritev kljub pretežno realistični usmerjenosti mariborskega igranja in režije ni bolj uspela. Morda je krivo pomanjkanje časa za študiranje in bodo to in čno sčasoma še izboljšali.

Posebej pa moram še reči, da je najbolj razočaral izgovor. V resnici je občinstvo — pri premieri je napolnilo gledališče do zadnjega — z velikim užitkom sprejemalo klenost Finžgarjeve govorice in uživalo ob nazornosti kmečkega jezika. V besedi igralcev pa je bilo ostro čutili, kako sta jim barva glasov in zlasti naglas, tuja, tako da je večini naravnost bolelo. Sploh bi bila pri izgovoru na našem odru večja pažnja na mestu. Smolej Viktor.

Gostovanje Manoševskega v Operi

Tenoriš g. Manoševski, ki je gostoval kot gost Ricardo v Verdijevem Plesu v maskah v soboto, je prav dobra odrska postava. Lep liričen glas, ki se vedno prihaja do veljave v nizkih in srednjih legah, izpodbija v preteklosti kvaliteten pevca. Višinski torej so pač slabši, glas se ne more razviti do potrebne polnozvočnosti in tistega barvnega bleśka, ki ga opazimo v nizkih legah. Zdi se mi pa, da bi to pomanjkljivost bilo mogoče vsaj omiliti in višine dokaj izboljšati lma pa gost smisel za muzikalno oblikovanje, le malo večje strnjivosti v emielu fraziranja smo pogrešali. Kajti prav Verdijeva široko oblikovane melodije ne dopuščajo prepogostega oddihalnega prekinjanja, temveč zahtevajo izpeljave v svoji zaključnosti. Kar se tehnične strani tiče, predstavlja poglavito oviro višinskim tonom pomanjkljivost v dihalni funkciji in v muskulaturnem naporu, ki ovira v nepravilnem zaetavku tona funkcijo pevškega organa. Poleg tega bi bilo treba zboljšati vokalizacijo. Kljub temu pa je pevec vso noč vzdržal neko kvaliteto v prednajanju, dasi bi si svede želeli boljše. Pač pa ga je na nekaterih mestih bolj dvignila igralska kultura. Predvsem je lepo izoblikoval psihološko profinjeno mešlo, ko mu vedeževalka napove smrt in to kar sledi. Na drugi strani pa se mu je zopet poznalo dolgoletno gledališko udejstvovanje: zašel je v teatralnost. Le malo verjetno je toliko vstajanje prebodečega človeka ob koncu zadnjega dejanja. Tu je bil pa muzikalno na višku, dočim je bil v drugem dejanju po tej strani šikšeji. V eploščem pa njegovega nastopa ni podcenjevali in če upoštevam, da je pri nas preobremenjen: edinega tenorista komaj zmogljiva, bi bilo prav umestno, da bi ga vodilo Narodnega gledališča pridobilo za nastope v Operi. Vsaj v nekaterih vlogah bi lahko razbremenil g. Francja.

Mnogode naj omenim še drugi nastop g. Mlejnec-Sibinovičev kot Micaele v nedeljski Car-

men. Bila je mnogo boljše predvsem v igri; tudi petje je zboljšala, dasi tudi topot niso bile višine še dobre, vendar je znatno popustil vibrato; intonacijo pa je bila čistejša. — Gdč. Karlovčeva je zelo vidno zboljšala igro. Scena v zadnjem dejanju je nudila najmočnejši in najprepričljivejši učinek do sedaj.

Razstava del v »Salonu Kos«

To pot razstavlja skromno zbirko podob znani in priljubljeni slikar M. Gaspari. O umetnosti tega slikarja se je pri nas po krivici premalo pisalo. Usodnost generacijske pripadnosti, ki je tega skromnega obiskovalca potisnila v vrvež gesel, izmov in programov, ki so šli preko njegove umetnosti — a jih dancs nič več ni, je zakrivila, da se tihi, boječi glas pastirke frule ni čul med fortisimom atonalne muzike moderne umetnosti. In vendar je M. Gasparijeva umetnost ostala. Sicer je tudi slikar sam mnogo grešil: čezmerna plodovitost, zmanjšani čut za avtoriteto, — kar je naposled tudi posledica odklonilnega etališča in neznanja oficijelne kritike — toda, da slikar ne bi v vsem svojem umetnostnem oblikovanju napravil nekaj dobrih slik, tega ne verjemem. Pričujoča zbirka nosi na sebi vse značilnosti Gasparijeve umetnosti: zaradi zmerne realizma z etnografijo, literarno zgodbo, naivno in okorno, kakor je nerodna hoja njegovih junakov, itd. Vendar moram poudariti, da so razstavljene podobe več ali manj le skice in da ne predstavljajo ravno najboljšega umetnostnega uspeha slikarjevega. Zdi se, da so pripravila za kakšno večjo kompozicijo v slogu »Kmečke evatbe«, ali pa so le barvni eksperimenti, ki zadnje čase slikarja izredno zanimajo. V okviru priletnega kmečkega občutja podob pa bi opozoril na idealiziranje obrazov, (posebno pri slikah z dekletom pred krajino), ki učinkuje na splošno nekako tako, kakor v narodno nošo oblečena imenita meščanska gospa. Barvno in formalno ugodno je »Dekle z avbo«. »Dedkova pomlad«, ki je značilna figura/na kompozicija Gasparijevega inventarja in pa sveža podoba »Steljo peljajo«.

Zanimiva podoba, ki je razstavljena na istem mestu ze F. Veselov »Prešeren«. Stari mojster se je naslonil na k. v. Goldsteinovo podobo pesnika, ter se na tak način izognil bogati, a žal brezupni problematiki ugotavljanja in sestavljanja »prave« podobe našega nesmrtnega pevca. Oglatost predloge je zamenjal Vesel z mehkejšo obdelavo obraza, ki pa se ne zdi pretirana do zadnjih možnosti in epoeobnost umetnika. Zato obraz izgubi čvrsto strukturo, ter je na več mestih ohlapen in razblinjen. Glavna vrednost portreta leži na barvi. Tu je Goldsteinovo udržano, malo razsežno barvno skalo nadomestila prava glorijska barva; virtuoznost Vesela je s tem dosegla popolno afirmacijo.

Med ostalimi novejšimi deli je potrebno omeniti malo plastiko Fr. Smerduja in plakete Stanke Dremlija. Oba nadarjena kiparja marljivo in z uspehom oblikujeta nam dosele malo poznani svet svojeke umetnostne panoge.

Nr. S. Mikuz.

Nušič: Sumljiva oseba v Celju

V sredo zvečer je uprizorilo mariborsko narodno gledališče »Sumljivo osebo«, tridejansko komedijo Branka Nušiča, brez dvoma enega najmarkantnejših predstavnikov sodobne srbske književnosti. Pričujoča komedija sega v začetke njegovega literarnega udejstvovanja in črpa svojo enov — kar je za Nušiča sploh značilno — iz krogov »boljše« erbske družbe. Delo je bogato na duhovitih domislicah in šaljivih zbadljivkah, ki imajo namen pokazati na nepravilnosti in nedostatke v srbskem javnem življenju. Izvedba sama je zaradi milicija, v katerega je avtor postavil dejanje, zelo problematična in terja tako od režiserja kot od posameznih igralcev dobro poznavanje karakternih potez, ki jih vsebuje individualnost srbskega človeka.

Predstava, ki so nam jo nudili Mariborčani, to zahtevno še podčrtuje, kajti le noše in skromna frazeologija, ki jo dopušča slovenski prevod, je dala najhjen dojem, da gre tu za delo, zajeto iz srbske družbe. V okviru teh okoliščin so se uveljavili g. Gorinšek (Klapetan), g. Zakrajškova (njegova žena), gdč. Rasbergerjeva (njuna hči), g. Košič (uradnik Zika) in ostali.

Niakov pa se ni mogoče izogniti dejstvu, da se mariborski gostje vse preradi — vede ali nevede — poslužujejo krajevnih dialektov na račun čiste slovenščine.

Fee.

Finžgarjev jubilej tudi med Srbi. V nedeljski »Pravici« je napisal dr. Milan Rakočević lep članek o Finžgarju ob priliki njegove 70letnice. Tudi »Politika« (Milovanović) se je spomnila tega jubileja slovenskega kulturnega delavca.

Sodobna slovenska književnost. Pod tem naslovom je izšel v »Zadružnem koledarju za leto 1941« (izdaja Zveza nabavljajnih zadrug drž. uslužbenecv

ŠPORT

Mladinski dnevi ZFO in ZDK v letu 1941

1. Dnevi naraščaja

28. junija — sobota:

Dopoldne: a) Tekme mladenk v plavanju (7—8), b) tekme mladenk v plavanju (8—9), c) tekme mladenk v telovadnem deseteroboju, d) tekme mladenk v odbojki, e) tekme članov v višjem oddelku (proste in redovne vaje ter lahka atletika in lahka atletika za dvanašterboj, f) tekme članov v lahkoatletskem deseteroboju I. del, g) tekme mladenk v odbojki.

Popoldne: a) Tekme vrt mladenk, b) tekme mladenk v odbojki, c) tekme mladenk v lahki atletiki, d) tekme članov v lahkoatletskem deseteroboju — II. del, e) tekme članov v lahkoatletskem peteroboju, f) tekme naraščajskih vrst, g) tekme mladenk v telovadbi, h) tekme mladenk v lahki atletiki, i) tekme mladenk v odbojki, j) tekme naraščaja, k) tekme mladenk v odbojki, l) tekme članov v višjem oddelku (orodje). Zvečer ob pol 21 akademija v Unionu.

Nedelja — 29. junija:

Dopoldne: a) Sv. maša na Stadionu, glavna skušnja, b) gojenke: vaje z obroči, c) naraščajniki: proste vaje, d) mladenke: vaje z žogami, e) mladenke: vaje s prapori, f) druge točke za nastop.

Popoldne: a) Gojenke: vaje z obroči, b) naraščajniki: proste vaje, c) mladenke: vaje na bradli, krogi, drog in skoki s prožno desko (miza, konj), d) mladenke: vaje z žogami, e) nastop mednarodne vrste na drugo in event, na konju in krogi, f) še nedoločena točka, g) finale 4x100 m za mladenke, h) še nedoločena točka, i) tek na 1000 m za mladenke, j) mladenke, vaje s prapori, k) zaključna scena: taborjenje mladenk ca 300. Naraščaj in gojenke iz cele Slovenije (neobvezno), mladenke in mladenke samo do 25 km izven Ljubljane.

DNEVI ČLANSTVA

3. julija — četrtek:

Popoldne: Desetero in dvanašterboj obvezne orodne vaje.

4. julija — petek:

Dopoldne: a) Člani: plavanje (Ilirija od 7 do 9), b) člani: odbojka, c) člani: lahka atletika, d) deseterboj seniorjev I. del (proste vaje, lahka atletika, obvezno orodje), e) tekme za predhodni prapor.

Popoldne: a) Člani: težka atletika (predtekme), b) člani: odbojka, c) deseterboj seniorjev II. del (poljubne orodne vaje), d) desetero in dvanašterboj telovadni (poljubne orodne vaje in poljubne proste vaje), e) člani: lahka atletika, semifinale, f) zvečer ob 21: člani: finale borbe v rokoborbi in dviganje uteži v Delavski zbornici.

5. julija — sobota, sv. Ciril in Metod:

Dopoldne: Ob 6. uri sv. maša za tekmovalce, a) članice: plavanje (od 7—9) Ilirija, b) članice: lahka atletika, c) članice: telovadne tekme, d) članice: odbojka, e) člani: odbojka, finale, f) člani: lahka atletika, finale, g) člani: nižji oddelek, h) člani: srednji oddelek. — Ob 10. uri: Prosvetno zborovanje.

Popoldne: ob 16. uri: a) glavna skušnja, b) mladenke: vaje s prapori, c) mladenke: vaje z žogami, d) člani, proste vaje, e) članice, proste vaje, f) druge točke za glavni nastop, g) zvečer ob 21: akademija na Stadionu ali ob slabem vremenu v Unionski dvorani.

Nedelja — 6. julija:

Dopoldne: a) Sprevod, b) sv. maša, c) zborovanje, d) razhod in kosilo.

Popoldne: a) Mladenke: vaje z žogami, b) mladenke: preskoki s prožno desko (miza, konj itd), c) mladenke: vaje s prapori, d) finale: štafeta 4x100 ali kaka druga štafeta (člani), e) članice: proste vaje, f) finale: tek na 1500 m (člani), g) člani: drog in event, konj ali krogi (zvorna vrsta), h) članice: dvozišinska bradlja in visoka greda, i) kaka druga točka, j) člani: proste vaje, k) zaključna scena, l) razdelitev daril zmagovalcem.

Po sklepu glavnega pripravljalnega odbora za mladinske dneve bo začel izhajati nov list: »Mladinski dnevnik« ter bodo odlašali v njem dobivali vsa potrebna navodila za priprave.

Športni drobci

Jugoslovanski igralci v namiznem tenisu Hekser, Dolinar in Harangozo pojejo na turnejo v Nemčijo, kjer bodo nastopili v raznih mestih, in sicer: 23. marca v Monakovem, 24. marca v Schweinfurtu, 25. marca v Drazdanih, 26. marca v Lipskem, 27. marca v Zerbstu in 29. marca v Berlinu.

Beccalijeva zmaga v New Yorku. Pri nekem mitingu v zaprti dvorani v New Yorku je prepričevalno zmagal italijanski olimpijski zmagovalac iz leta 1932 Luigi Beccali pri teku na pol milji (804 m) v času 2:02,3 napram manjšim nasprotnikom. Na ta način je prišel Beccali zopet do ene zmage, kajti v raznih tekmovalnih z ameriški »asie« se ni mogel uveljaviti. V teku na eno miljo je zmagal Mc Mitchell v času 4:07,4. S tem odličnim rezultatom je imenovali atlet izenačil Cunninghamov rekord za zaprte prostore.

Tri meddržavne dvojboje imajo pripravljene nemški telovadci za prvo polovico leta 1941. V prvi polovici leta 1941 imajo nemški orodni telovadci v programu tri velika mednarodna srečanja. Najprej se pomerijo z madžarsko reprezentanco, ki nastopi 30. marca v Stuttgartu in nastopi na povratku dne 3. aprila še na Dunaju. Dvojboj med Italijo in Nemčijo bo 11. maja v Italiji, meseca julija pa se pelje nemška telovadna reprezentanca v Helsinki, kjer se sreča s finsko izbrano vrsto.

Nov svetovni rekord v hrbtnem plavanju na 400 metrov je postavila danska plavalca Ragnhild Hveger, ki je preplavala omenjeno progo v času 5:38,2 min. S tem rezultatom je izboljšala prejšnji rekord Nizozemke van Eggelen za 3,2 sek. Dansko svetovno rekorderka je s tem svojim uspehom dosegla vsega skupaj 37 svetovnih rekordov.

Najboljši evrop. atleti v l. 1940

Lista najboljših evropskih lahkoatletov za leto 1940 izgleda takole:

200 m	Mellerowitz (Nemčija)	10,5
200 m	Mellerowitz (Nemčija)	21,2
400 m	Lanzi (Italija)	46,7
800 m	Harbig (Nemčija)	1:47,8
1000 m	Kälner (Svedska)	3:48,8
5000 m	Helleström (Svedska)	14:20,6
10.000 m	Syring (Nemčija)	30:06,6
110 m (zapreke)	Lindman (Svedska)	14,0
400 m (zapreke)	Storskrubb (Finska)	5,32
3000 m (zapreke)	Ollander (Svedska)	9:05,2
4 krat 100 m	Italija	40,6
4 krat 400 m	Nemčija	3:12,0
ekok v daljino	Maffei (Italija)	7,44
ekok v višino	Stai (Norveška)	2,00
Troskok	Rajasaari (Finska)	15,22
skok s palico	Lähdesmäki (Finska)	4,16
krogla	Trippel (Nemčija)	16,60
disk	Limpert (Nemčija)	51,81
kopje	Mikkola (Finska)	75,61
kladivo	Storch (Nemčija)	57,71
Petoboj	Glötzner (Nemčija)	3879
Desetboj	Glötzner (Nemčija)	6894

Spor v kolesarskih vrstah se pojasnjuje

Slovenska kolesarska zveza nas je naprosila, da objavimo dopis ministrstva za telesno vzgojo naroda, ki je bil naslovljen na bansko upravo v Ljubljani in katerega je razvidno, da je vrhovna kolesarska zveza v Belgradu in ne v Zagrebu. Dopis se glasi takole:

»Ker je ministrstvo obveščeno, da se bivši Jugoslovanski koturski savez v Zagrebu izdaja še zmerom kot vrhovni predstavnik kolesarskega športa v Jugoslaviji, je ministrstvu čast obvestiti bansko upravo v Ljubljani in jo opozoriti na to, da je g. minister za telesno vzgojo z rešenjem O. štev. 8435 z dne 3. febr. t. l. odobril pravila kolesarske zveze kraljevine Jugoslavije v Belgradu, ki sta jo sporazumno ustanovili srbska in slovenska kolesarska zveza. Glede na gornje je kolesarska zveza kraljevine Jugoslavije v Belgradu edini legalni in priznani vrhovni forum kolesarskega športa v državi. Po naredbi ministra načelnik: dr. Stijić, s. r.«

Več plavalnih tekem

Vsak šport se mora vršiti na svojem posebnem mprostoru. Za smučarske skkalce rabimo skakalnice v Beogradu, ureja prof. S. Bubič v Sarajevu) informativne članke o povojni slovenski liriki, epiki in dramatik, ki ga je napisal kritik France Vodnik.

kalnico, za vaje so potrebne posebne naprave, za plavanje moramo imeti zaprt bazen. Težko bo prirediti mednarodne plavalne tekme državi, ki še nima bazena za mednarodne tekme. Te in še druge težkoče so privedle do tega, da je mogla Nemčija v preteklem letu prirediti samo eno edino mednarodno plavalno tekmo. To je bila tekma proti Madžarski, katero so dobili s 23:21. Nadalje je nemška waterpolo ekipa sodelovala na turnirju treh držav v Budimpešti proti moštvom Madžarske in Italije. Isti dve prireditvi se bosta vršili tudi to leto. Sicer se niso termini končno določili, vendar lahko pričakujemo, da bo tekma Nemčija-Madžarska v juliju. Zelo je verjetno, da bodo to pot nastopile ženske ekipe obeh državnih reprezentanc. To tekmovalje bi se moralo vršiti prav za prav že lanskega leta, bilo pa je zaradi odpovedi Madžarske odloženo. Za tekmo prideta v pošte Dunaj ali Breslava.

To leto bo Nemčija začela tekmovalja z Italijo. V Berlinu govorijo o tem, da bo potovala v Italijo jako močna ekipa južnonemških plavalcev in waterpolo igralcev Ravno tako nameravajo prirediti več tekmovalj z Jugoslavijo. Kot prvo srečanje bi bilo tekmovalje dijakov obeh narodov v plavanju, morda bi se celo posrečilo pritegniti tudi izvrstne madžarske plavalce visokošole, tako bi potem nastalo tekmovalje treh narodov.

Vendar namerava Nemčija nadaljevati svoje mednarodne tekme. Spomladi se bo srečala madžarska plavalna ekipa z Nemčijo, kmalu nato se bo isto moštvo borilo proti ekipi Svedske, s katero se bo srečala v Nemčiji. Ravno tako pričakujejo, da se bodo pomnožili plavalni sestanki med Dansko in Nemčijo. V Nemčiji priznana in slavna plavalca Ragnhild Hveger bo to leto večkrat štartala v Nemčiji, nemški plavalci pa bodo verjetno gostovali nekočkrat v Danski.

Zanimiva je tudi vest, da se bo letos poskušal posekati svetovni rekord v kralju na 4 krat po 200 m. Ta poskus bo napravila Madžarska in kot nasprotniki si je v to svrho izbrala plavalno ekipo Nemčije. Po vsej priliki bo Nemčija za to izbrala svojo najmočnejšo ekipo in jo poslala v Madžarsko nekaj časa prej, da bo lahko trenirala na mestu, kje se bo vršila tekma. Če bodo vsi člani v najboljši formi, bi lahko poskus s pomočjo nemškega moštva uspel.

Gimnastično-plavalni tečaji

se bodo pričeli zopet v četrtek, 20. t. m. ob 20 v zimskem kopališču SK Ilirije na Gosposvetski cesti. Vršili se bodo dvakrat tedensko v ponedeljkih in četrčkih. Prijavnina znaša kljub zelo povišanim režijskim stroškom samo 120 din. Tečaji bodo trajali od 20. t. m. pa do 10. maja.

Vsi oni, ki so obiskovali te tečaje vedo kako koristne in ugodne so ure, ki so jih prebili v kopališču. Strokovno vodstvo tečajev in prijetno temperirana voda in prostor sta jamstvo, da boste od tečaja imeli mnogo užitka in koristi.

Ker je prostor v kopališču omejen, bodo prišli v prvi vrsti oni v pošte, ki se bodo prijavili prej.

Prijave se sprejemajo pri blagajni kavarne Evrope.

Razpis

tekem za srednješkolsko prvenstvo v slalomu, teku in skokih za leto 1941. V Planici v okviru »Mladinskih dnevo« SK Ilirije 15. in 16. marca t. l.

Odhod v Planico v soboto z jutranjim vlakom v spremstvu g. Merčuna, profesorja I. dr. ž. moške realne gimnazije. — V soboto teki, v nedeljo slalom in skoki na 25 m skakalnici. Skupno prenočišče brezplačno. Prijave naj odda vsaka šola skupno Dravski oblasti FS v Ljubljani, Vegova ulica 4. — Tekmovalci bodo dobivali po tekmah okrepila, vendar naj prinesejo hrano s seboj.

Prvo darilo je trino prehodni pokal, dar SK Ilirije. Osvoji ga gimnazija, katere moštvo zmaga v slalomu. Brani ga Srednja tehnična šola.

Prijavljati se pri svojih podružnicah FS. — Tekme naj bodo praznik smučarjev-srednješolcev! V soboto 15. t. m. za tekmovalce ne bo pouka.

ZDK

Telovadni odbor ZDK vabi članice ljubljanskih krožkov k telovadbi, ki je vsako sredo zvečer na učiteljsko po sledečem programu: od pol 8 do pol 9 gimnastika, od pol 9 do pol 10 odbojka. Pridite točno!

Vojaki z Južnega morja v deželi Sev. Ledenega morja

Angleška vojaška posadka na Islandiji je sestavljena iz Kanadcev in Avstralcev

Islandija je otok v Severnem Lednem morju, že onkraj polarnega kroga ter je s svojo lego nekakšna zadnja predstraža civilizacije na meji strahotnega kroga ter je s svojo lego nekakšna zadnja predstraža civilizacije na meji strahotnega kroga ter je s svojo lego nekakšna zadnja predstraža civilizacije na meji strahotnega kroga...

nite hiše, kamor so se potem vojaki lahko preselili še pred jesenjo, sicer zime ne bi bili mogli vzdržati. Tako so se angleški mladeniči na Islandskem kmalu udomačili, ljudje so jih radi poslušali in se smejali njihovim segavim norčijam. Kanadei jim prepevajo svoje severnjake pesmi iz Amerike, Avstraleci pa so bolj živahnega južnjakega značaja, otroci juga so pač, ki so docela drugačni kakor zaprti Islandci.

Umobolni umetniki

Večkrat naglašajo, da sta si genij in blaznost močno v sorodu. V Parizu so zdaj tri velike blazne priredile razstave umetniških del svojih bolnikov. In razstava kaže, da je v delih teh blaznikov toliko umetnin in toliko umetniških talentov, da se človek čudi. Razstavljene so čudovite pokrajine, ki so jih blazniki slikali z najpreprostejšimi sredstvi v najfinjših barvah. In z vsi fantazijo. Razstavljene so kipe in večji kipi, ki so narejeni iz vsakovrstnih snovi. Nekateri so svoje kipe zgneli kar iz kruha. Vkljub temu pa so vsi ti kipi v črtah in oblikah tako popolni, da se človek čudi. Pri vsem tem pa so ti umetniki delali brez vsakršnih modelov, zgolj po spominu ali domisljiji. Nekdo je s preprostim orodjem skoval krasno železno umetnino v čisti gotiki. Zenske so ustvarile krasne čipke po najčistih vzorcih. Na razstavi vidiš slike, akvarele in oljate, ki imajo prekrasne barve in najfinjšo razsvetlavo. Pariški ravnatelji in primariji tamkajšnjih blaznic na vso moč podpirajo to delovanje svojih bolnikov ter jih na vso moč navajajo k umetniškemu delovanju, s čimer bolnika odvrnejo, da bi se poglabljal v svojo bolezen. Ze marsikoga so tako ozdravili ter ga vrnili življenju.

Protiletalsko zavetišče za enega človeka

Letalski napadi na Anglijo so poleg razvalin tamkaj imeli tudi to posledico, da so varnostne naprave tamkaj vedno bolj izpopolnjene. V začetku sedanje vojne London ni imel dosti prostorov za letalsko zaščito. Londonske hiše so namreč po večini enonadstropne in brez kleti. Mislimo namreč tisti London, kjer stanuje ogromna večina prebivalstva. V središču Londona so kajpaj hiše velike, kar pa ne prihaja v poštev, ker so to po večini pisarne in trgovine. Londončani prebivajo v bolj majhnih hišah med vrtovi. Ker torej njihove hiše nimajo zanesljivih kleti, so začeli sprva graditi male hišice iz opeke in s pločevino pokrite, kamor naj bi se zatekli prebivalci med letalskim napadom. Toda te hišice so se izkazale nezadostne. Boljše so bile volnine in jame, ki so jih začeli kopati na bregovih Tem-

gova baterija, ker so Avstraleci tam topničarji. Tako so Kanadei na Islandiji novo leto obhajali že docela na islandsko-kanadski način: konfeti, whiskey, večja angleške omele in angleški puran. Islandci pa so dodali svoje posebnosti. Tako sta se združili dve kulturi, ki sta se doslej komaj od daleč poznali.

Toda življenje angleške posadke tam gori na divjem severu ni kala in zabava. Dasi je pozimi bolj mirno, je bilo vendar le treba vedno biti na preži ter pazorno razpošiljati patrole ob lepem ali vihnarjem vremenu. Te patrole so morale daleč ven na odprto razburkano morje, med ledene plošče, prežati za sovražnimi podmornicami in letali, zračni pa pridno delati nove utrdbe ter tako zavarovati otok, ki doslej kake trdnjave sploh ni poznal. Zdaj na spomlad utegnejo te nove utrdbe postati še važne.

Islandci nalogo angleške posadke dobro razumejo, saj so sami v svojem parlamentu izjavili, da se odrekaio danskega kralja. Vedo, da so s tem tudi zanje nastale dolžnosti: sprejeti so morali angleško vojaštvo, skrbeti za njihova bivališča, vsaj za nekaj časa, zraven pa pomagajo brez mrmranja pri utrjevalnih delih, ki jih angleška armada gradi na Islandiji.

ze, toda bilo jih je premalo. Pozneje pa so začeli izdelovati jeklene stolpiče, ki so podobni nekakemu potapljaškemu zvonu, ter jih postavljati po vrhovih. V teh jeklenih stolpih je prostora za družinice po 4 glave. Kjer je družina večja, je treba več teh stolpičev, ki so se Londončanom kmalu močno priljubili. Zdaj pa so začeli izdelovati tudi taka zavetišča, ki so le za enega človeka. To je navaden zaboj iz močnega jekla, ki je dva metra dolg ter 1 meter visok, ki pa so vanj vdelane močne mreže, skozi katere prihaja vanj zrak in skozi katere tudi lahko človek vidi, kaj se zunaj dogaja. Te zaboje postavljajo v prtiličja ter so tako močni, da nanje lahko zgrmi vsa hiša, ne da bi se tistemu, ki je v njih, kaj zgodilo. V zaboju je pripravljena blazina, na kateri človek lahko leži, v njem je tudi radijski aparat ter shrambica z okrepili. Tako v takem zaboju človek lahko preždi več ur, dokler ne mine napad ali pa dokler ga reševalci ne rešijo.

Grobovi so se odprli

Iz Bukarešte poročajo, da je pri vasi Catiasul blizu Buzaua južnovzhodno od Bukarešte bil sprožen velik zemeljski plaz, s katerim je zgrmelo v nižino 200 oravov zemlje. Plaz je poškodoval cerkev, župnišče, solo ter kakih 300 kmečkih hiš. Nekaj hiš pa je plaz docela zasul. Svoje imetje so kmetje komaj rešili. Na pokopališču se je odprlo več grobov, iz katerih je vrglo krste na površje.

Povodenj vzela 31 ljudi

Iz Lime v Peruju poročajo, da je prejšnji teden tam bil strahoten naliv, ker se je utrgal oblak. Zaradi tega so nastali velike povodnje. Po zadnjih poročilih je utonilo 31 ljudi, medtem ko jih je 98 hudo poškodovanih. Valovi so odnesli več sto hiš.

Novo mesto

Širši sestanek Fantovskega odseka bo v sredo, dne 12. marca ob osmih v mali dvorani Prosvetnega doma. Na sporedu je skriptično predavanje: Svetovna vojna v slikah. Govori g. Zukovec Franc, šolski nadzornik. Vljudno vabimo redne člane, člane starešine, pa tudi druge moše in fante, da se polnoštevilno udeležijo zanimivega večera.

Lepa nevesta pripoveduje, kako je našla LEPOTO IN SREČO

Še pred mesecem dni sem bila, neznatna in neprivlačna, pravi gospa G...

S 25 leti sem se začela bat, da bom obse-
dela. Mnogo sem hodila po plesih, a moški,
tako je kazalo, me niso opazili. Neka prija-
teljica, ki se je bila šele pred kratkim po-
ročila in ki je bila mlajša od mene, mi je
zaupno povedala: »Če hočeš, da se ti bodo
divili moški, moraš predvsem imeti svežo,
čisto kožo in lepo polt. Polakusi tale prese-
netljiv recept za lepoto...« In danes mi
Vlado pravi, da ga je prav moj sveži, de-
kliško sijajni izgled najprej privlačil.

Glejte, kako sem ravnala: vsako noč sem
uporabljala rožnato kremo Tokalon, hrano
za kožo. Ta krema vsebuje dragocen ekstrakt
kožnih celic, ki ga je iznašel neki dermato-
log svetovnega slovesa. Ta krema hrani in
lepša kožo, ko spite. Zjutraj sem uporabljala
belo, ne mastno kremo Tokalon. V nekaj
dneh je moja koža napravila svežo, čisto in
velurno gladko. Razširjene pore, zajedalci in
pege so hitro izginile.

Ali VAS moški smatrajo za privlačno, za-
peljivo? Če ne, potem še danes poskrbite, da
olepšate svojo kožo, da svoji polti daste no-
vega življenja in privlačnosti s kremo Toka-
lon za hrano kože. Ne zamenjajte kremo Toka-
lon z navadnim kremam za obraz, ki ne
vsebujejo nikakih življenjskih elementov za
hrano kože.

Mreže za postelje dobite najceneje
v Komenskega ulici št. 34
Izdelovanje posteljnih žičnih vložkov.

Črnomelj

V nedeljo, dne 10. t. m. je bil v Črnomlju
občni zbor protituberkulozne lige. Radi velike važ-
nosti tega adruštva za Belo Kraljino, kjer ljudje zelo
inklinirajo k jetiki zaradi pomanjkanja hrane in
snage, bi bil ta občni zbor zaslužil več pozornosti
in večje udeležbe, ki je bila v resnici zelo skrom-
na. Iz poročila odbora smo zvedeli, da je društvo
iz svojih skromnih sredstev podelilo v preteklem
letu podpor v skupnem znesku 1750 din. Iz tega
se je izplačalo samo za vožnjo ubogim bolnikom,
kateri nimajo sredstev, da bi se mogli peljati do
protituberkuloznega dispanzerja, 750 din. Ta šte-
vilka sama na sebi pove, kako bi bil potreben pro-
tituberkulozni dispanzer v Črnomlju.

Na levi: Posadka s potopljeno italijanske križarke »San Giorgio« koraka skozi razdejani Tobruk v ujetništvo. — Na desni: Bivši abesinski cesar Haile Selassije se pogovarja z angleškimi častniki

Lov na meteor

Prevel Pabič Stanko.

Izvršila se bo, zakaj gospod Prote je spre-
ten človek.
In če nista poročena, je najbolje, da se
poročita.
Tako so govorili in upali.
Toda niti Cet in Arkadija se nista ozirala
na to pusto radovednost, ki se ju je tikala.
Vrata sodnikove hiše so se nenadoma od-
prla in sodnik Prote se je pojavil na pragu.
Tokrat je bila služabnica Keta za njim. Slišala
je bila konjski peket na ulici in je prišla po-
gledat, kaj je.
Tako je Cet lahko ostal na konju. Obrnil
se je k sodniku z besedami:
»Gospod sodnik, jaz sem Cet Stanford iz
Bostona.«
»Zelo mi je drago, da sem vas spoznal.«
»A to je gospodična Arkadija Walker iz
Trentona, New versey.«
»Zelo sem počaščen, da vidim gospodično
Arkadijo Walker.«
In ko je sodnik premotril tučja, je obrnil
svojo pozornost na tujo.
Čeprav je bila Arkadija krasno dekle, nam
bo dopuščeno, da jo opišemo. Imela je štiri in
dvalet let, plave oči, črne lase, svež obraz, ne-
koliko ogorel od sonca, bele in pravilne zobe,
postavbo nekaj večjo od srednje, kretanje ple-
menito in svobodno. V amazonski obleki, ki je
imela, se je dražestno predajala kretinjam svo-
jega konja. Njene roke v rokavicah so se igrale
z uzo in dober opazovalec bi jo spoznal za
spretno jahalhko. Vsa njena osebnost je bila
prežeta z neko posebno ljubkostjo, ki je lastna
višjemu sloju v Ameriki, ki bi mu lahko rekli

aristokracija, če bi se ta beseda ujemala z de-
mokratičnimi načeli domoljubov Novega sveta.
Gospodična Arkadija, rodem iz New ver-
sey, je imela samo še daljne sorodnike. Svo-
bodna in premoženjsko neodvisna je živel po
svoji volji. Potovala je že več let, obiskala glav-
ne dežele Evrope in poznala Pariz, London,
Berlin, Dunaj in Rim. A o tem, kar je videla
na svojih potovanjih po tujih deželah, je mo-
gla govoriti s Francozi, Angleži, Nemci in Ita-
lijani v njihovem lastnem jeziku. Bila je iz-
obražena, za njeno dobro vzgojo se je trudil
njen stric, ki ga pa ni bilo več med živimi.
Razumela se je na vse posele, kar je tudi do-
kazala z opravljanjem svojega imetja.
Vse to, kar smo dejali o gospodični Arka-
diji, velja tudi za Ceta Stanforda. Tudi on je
bil svobodan in bogat, ljubil je potovanje in
je prepotoval ves vet. Pozimi je bil gost Starega
sveta in velikih prestolnic, kjer se je pogosto
srečaval s svojo pustolovno rojakino. Poleti se
je vračal v domovino, hodil v morskala kopa-
lišča, kjer so se zbirali bogati Američani. Tudi
tu sta se videla z gospodično Arkadijo.
Iste navade in načela sta po malem zbli-
žala ti dve mladi bitji, o katerih so ljudje go-
vorili, da sta kakor ustvarjena drug za drugega.
In res, oba željna potovanj, oba odločena,
da potueta tja, kjer se je odigraval kak do-
godek iz političnega ali vojnega življenja, kakaj
se ne bi vzljubila? Zato ni čuda, da sta se Cet
in Arkadija dogovorila, da se poročita, da se
ne bi nič spremenilo v njunih navadah. Tako
bi ne bila potem več dve ladiji, ampak samo
ena, boljše opremljena in urejena, da more pluti
po vseh morjih.
Ne, nikakla pravda ni bila privedla Ceta
in Arkadijo pred sodnika. Ko sta bila izpolnila
vse zakonite obveznosti pri pristojnih oblastih
v rodni mestih, sta se dogovorila, da se dne
12. marca ob desetih in sedem minut sestaneta,

da izvršita dejanje, ki je, kot pravijo nekateri,
najvažnejše v človeškem življenju.
Sodnik ju je po predstavljanju vprašal, kaj
ju je privedlo k njemu.
Povedala sta mu, da sta se prišla poročiti
— civilno — kakor je obvezano v Ameriki.
Prote se je poklonil in dejal:
»Na uslugo sem vama.«
Priklonila sta se.
»Kdaj hočeta, da vaju poročim?« je vpra-
šal sodnik.
»Takoj... če ste prosti,« je odgovoril go-
spod Stanford.
»Ker bova zapustila mesto takoj, ko bova
poročena,« je dodala Arkadija.
Gospod Prote je dejal nekaj vljudnih be-
sed in dodal:
»Na uslugo sem vama...«
Cet Stanford ga je zadržal z migom:
»Ali je nujno, da razjaševa?«
Sodnik se je zamislil.
»Ne ravno,« je odgovoril zatem, »lahko
vaju poročim tudi na konju ali stoji.«
Težko bi našli bolj vljudnega sodnika po
vsej Ameriki...
»Samo eno vprašanje,« je nadaljeval sod-
nik, »ali so bile izpolnjene vse formalnosti, ki
jih veleva zakon?«
»So,« je odgovoril Stanford in podal sod-
niku vse listine, izdane od pristojnih oblastev
v Bostonu in Trentonu.
Gospod Prote je vzel papirje, si nataknil
na nos zlate naočnike in pazljivo prečital oba
dokumenta, potrjena in opremljena z uradnim
pečatom.
»Listini sta v redu,« je dejal, »poročil
vaju bom.«
Ni se treba čuditi, da so se radovedneži
stiskali okoli zaročencev, kot priče poroke, iz-
vršene v prilikah, ki bi drugod izgledale malo
čudne. Toda mladeža para to ni motilo.

Tedaj je sodnik stopil na prag in dejal
glasno, da so ga vsi slišali:
»Gospod Cet Stanford, hočete, da se poro-
čite z gospodično Arkadijo Walker?«
»Hočem.«
»Gospodična Arkadija Walker, hočete, da
se poročite z gospodom Cetom Stanfordom?«
»Hočem.«
Sodnik se je nekoliko zbral in resen kot
fotograf, kadar reče: Ne premaknite se! dejal:
»V imenu zakona objavljam, da sta po-
ročena.«
Zaročenca sta si segla v roke, da potrdita
dejanje, ki sta ga izvršila. Nato sta podala
sodniku vsak po pet sto dolarjev.
»Za nagrado,« je rekel Stanford.
»Za siromake,« je dejala Arkadija.
Poklonila sta se sodniku, popustila uzde in
oddirjala proti predmestju Wilcox.
»Glej,« je vzkliknila Keta presenečena, da
je onemela od začudenja.
»Kaj je, Keta?« jo je vprašal sodnik.
Keta je spustila rob svojega predpasnika.
»Gospod sodnik, mislim, da sta ta dva člo-
veka norca.«
»Brezdvomno, Keta, brezdvomno,« je rekel
sodnik in vzel svojo krotko škropilnico. »Kaj
je to čudnega? Mar niso vsi, ki se ženijo, ne-
koliko norci?«

2. poglavje.
KI KOPELJE ČITATELJA V HIŠO DEANA
FORSITYTEA IN GA SEZNANI Z NJEGOVIM
NEČAKOM FRANCISOM GORDONOM IN NJE-
GOVO SLUŽABNICO MICO.
»Mica, Mica!...«
»Gospod?«
»Kaj je stricu Deanu?«
»Ne vem.«
»Mar je bolan?«
»Ne. Toda, če bo šlo tako daleč, bo gotovo
zbolel.«

Otroški kofček:

Carična Vesna

31.
Vesna je sedela kakor otrpla in ni mogla odvrniti pogleda od prekrasne deklice.
»Kaj delate tu v pozni uri?« jo je predramil Srdan, ki je stal pred njo.

32.
Vesna mu je jela pripovedovati svojo zgodbo. In končno zaupala, da je hotela rešiti Kresnico, pa jo je prihitel on. »Samo ne razumem, zakaj ste jo tako grdo odklonili,« je vprašala Vesna z resnim obrazom.

Prvovrstno moč

za nabavni oddelek večje industrije na Gorenskem se sprejme za čim prej. Dobro poznanje strojne, električne in speditorske stroke potrebno. Obvladanje slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, vsaj ene stenografije in perfektno strojepisje, večletna praksa pogoj. Lastnoročno pisane ponudbe, opremljene s priporočili in referencami, je poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Uspešnost-3583.

Mali oglasi

Službe

Istejo:

Kuharica

išče mesto pri majhni družini. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Kuharica« št. 3758.

Službe

Dobe:

Hlapca h konjem

sprejme Ravnikar, Linhartova 25.

Delovodjo

za kovinski obrat, in kovinostrojarja sprejmemo. »Unitas«, Šiška.

Mesarskega pomočnika

dobrega in poštenega, z nekaj prakse takoj sprejmemo. Fr. Jagodič, Karlova 5 — Ljubljana.

Mlad fant

ki bi opravljal vsa domača dela, se sprejme. Vprašati v gostilni Cinkole, Poljanska cesta 21.

Perfektno kuharico

sprejemam k družini brez otrok. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Samostojna« št. 3759.

Zanesljive poverjenike

za Ljubljano, Maribor, Celje in druge večje kraje dravske banovine — sprejme zavarovalnica »Sava«, Ljubljana, Sv. Petra 2.

Dijaki

Dve dijakini

sprejemam na stanovanje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3757.

Čitajte in širite

»Slovenec«!

Kupimo
VSAKOVRSNO
ZLATO
SREBRNO PLATINO
BRILJANTE
SMARAGDE SAFIRJE RUBINE
KISERE I.T.D. STARIŠKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TVRKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Prodamo

Sveža jajca in cvetje

vedno na zalogi po najnižjih cenah pri Baloh. Kolodvorska ulica št. 18. telefon 39 36.

Puh in perje

za trgovce razpošilja po najnižjih dnevnih cenah Wolkenstein Adolf, Sombor, dunavska banovina. Zahtevajte vzorce. (1)

Pohištvo

Pohištvo

za eno sobo, posebej kredenca in železna postelja, poceni naprodaj. Poizve se v upr. »Slov.« 3774.

Posestva

»REALITETA«

posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PRESERNOVI ULICI 54. Nasproti glavne pošte. Telefon 44 - 20.

Parcele

prodam v št. Vidu in v Vižmarjih. - Poizvedbe: Vižmarje 78, nasproti Mizarске zadruge. (p)

Parcele

prodam na Kodeljevem. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Lep teren« št. 3071.

Parcele

prodam v Šiški v bližini stare mlitnice. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Ugodni pogoji« št. 3072.

Posestvo

z živim in mrtvim inventarjem, 33 orolov — prodam. Slovenja vas 6, Ptuj.

Stanovanja

Istejo:

1000 din nagrade

dobi osoba, ki mi preskrbi štirisobno komfortno stanovanje v bližini sodišča, po možnosti za takojšnjo vselitev. - Ponudbe upravi »Slovenec« pod »Mirna stranka« št. 3652.

Sadje

Jabolka

štajerska, kanada in razne, kg 6, 9, 12 din -bruto - neto- franko postaja kupca povzjetem, razpošilja: Postržin, Maribor, Pobrežje 1.

Stroji

Stroj

z prevleko gumbov z blagom »Astor«, z vsem orodjem, za vse velikosti in oblike gumbov ter več tisoč gumbnih delov, novo, poceni prodaja: Ludvik Hrašič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra št. 13. Telefon št. 37-54.

STROJNO PODJETJE

ING. BORŠTNAR

LJUBLJANA, IV. JERNEJA ST. 16

IZDELUJE

VODNE

TURBINE

ZAGE, MLINE, TRANSMISIJE, DVIGALA ITD

Parni kotel

rabiljen, 36 m² kurilne površine, ležeci — prodaja mestna uprava v Ptuj, kjer se kotel lahko ogleda.

Kolesa

Še 40 koles

odličnih znamk — nudi po starih nizkih cenah dokler traja zaloga. Fr. Podobnik, Rudnik Ljubljana.

Razno

Gumbnice, gube, plise,

monogramne, entel, azur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Františkanska ulica

nasproti hotela Union

Vezanje perila, krasna predtiskana žen. roč. deli

Vsemogočnemu je dopadlo vzeti k sebi našo drago ženo in mamico, gospo

OLGO POSCH

bivšo trgovko in posestnico v Rošpohu

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, 14. marca ob 16 iz hiše žalosti v Rošpohu na farno pokopališče v Kamnici. Po želji pokojnice, vence hvaležno odklanjamo.

Rošpoh, Kamnica, Beograd, Slatina Radenci, 11. marca 1941.

Žalujoči ostali.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je po mukopolnem trpljenju poklical Vsemogočni našo dobro, zlato ženo, mamico, staro mamico in teto, gospo

Katinko Primožič roj. Veber

soprogo šolskega upravitelja

večkrat prevideno s tolažili sv. vere, dne 10. marca ob 18.30, v boljše življenje.

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 12. marca 1941 ob pol 4 popoldne z Zal. kapelice sv. Andreja, k Sv. Križu. Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 11. marca 1941.

Žalujoči: Josip, soprog; Lojze, učitelj, sin; Jožica por. Klarer, Silva, učiteljica, hčerki; Ivan Klarer, zet; Alma roj. Koštal, snaha; Vlasta, Jožica, vnukinja — in ostalo sorodstvo.

Naznanjamo žalostno vest, da nas je po dolgem in mučnem trpljenju za vedno zapustila naša zlata hčerka, mama, teta, gospa

Marija Seidl

roj. Ferjančič

K večnemu počitku jo spremimo v četrtek, 13. marca 1941 ob 16.30 z Zal. kapelice sv. Marije, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 12. marca 1941.

Žalujoči: Antonija Ferjančič, mati; Carlo in Rajko, sinova; Vida, snaha; bratje in sestre ter ostalo sorodstvo.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob nenadomestljivi izgubi našega iskreno ljubljenega, nezahvalnega očeta, tasta, starega očeta in strica, gospoda

Ivana Toplikarja

višjega kriminalnega nadzornika v p.

kakor za poklonjene vence in cvetje, se tem potom vsem najlepše in najudanejši zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo preč. gg. patru Jožetu Aljančiču in dr. Stanku Aljančiču za versko tolažilo; dalje g. dr. Igorju Tavčarju, zdravniku, za skrb in pomoč v bolezni, gđ. Mari Snojevi za vso požrtvovalnost. Kar najlepše se zahvaljujemo cenj. policijskem pevskemu zboru za prekrasno petje, za v srce segajoče žalostinke. Končno se zahvaljujemo prav prisrčno vsem, ki so našega blagega očeta spremili na njegovi zadnji poti. Vsem in vsakomur: Bog poplačaj!

Ljubljana, 12. marca 1941.

Žalujoče rodbine: Toplikar, Klemenčič, dr. Stopar.

Zahvala

Za številne dokaze iskrenega sočutja, izraženega bodisi pismeno ali osebno ob smrti našega nad vse ljubljenega soproga, očeta, starega očeta, brata, tasta in strica

Ivana Ostrožnika

posestnika in poslovodja v p.

izrekamo iskreno zahvalo preč. duhovščini, g. dr. Grumu, pevskemu društvu »Loški Glas« za v srce segajoče žalostinke, gasilski četi Loke, rudniški godbi za njeno spremstvo, »Posavje« konc. zadr. za poklonjen venec, g. Ranzingerju, ki je osebno nadzoroval polaganje druge krste v grob; vsem, ki so dragega pokojnika spremili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti.

Vsem ponovno prav prisrčna zahvala — Bog plačaj!

Loke, Ljubljana, dne 11. marca 1941.

Globoko žalujoči ostali.

Grazia Deledda:

Marianna Sirca

Sardinska povest.

III.

Do zore je hodil Simone proti gori Gonare. Njen vrh, v obliki piramide, se je ves moder dvigal proti nebu, medtem ko je že luna sipala na druge gore sivkasto barvo.

Simone je stopal gibčno, lahko; cev njegove puške, ki je gledala čez ramo, se je bleščala kot srebrn prstan.

Sedaj se mu je zdelo, da je velik, da sega do lune. Ze kot deček je sanjal o tem — takrat, ko je ves mrzličen in lačen čval čredo, ki je bila lastnina drugih. Čutil se je tako močnega, da bi lahko zagrabil vse in zmetal z enim samim prstom k svojim nogam na tla.

Postal je gospodar, kot je hrepenel v času hlapčevanja. Marianna, njegova nekdanja gospodinja, ga ljubi in mu je obljubila, da ga bo čakala. Kako se je zgodilo vse to? Komaj jo je zagledal tam gori, pred njeno pristavo, tam, kjer so nekoč hlapci z njim grdo ravnali in že so se obnovile vse njegove želje tistih dni: vse so bile poseobljene v njej. Dobiti njo, je pomenilo, dobiti vse reči, ki jih ima. Zato je ostal v gozdu, v njeni bližini, da je prežal na njo. Ko jo je zasledoval, je preudarjal, kako bi bilo najlažje priti do nje; hotel je živo in ne mrtve, imeti jo je hotel za vedno in ne le za trenutek.

A ni je napadel; padel je sam k njenim nogam. In sedaj je bil zadovoljen, da jo je dosegel kot sliko na dnu vodnjaka. Dosegel? Nenadoma se je ustavil, se okrenil in gledal v daljavo, proti temni goščavi Soteske.

In bolesten vzdih mu je širil prsa. Spočetkoma je hrepenel po ženski; pozneje se je kesal, da se je ni dotaknil. In občutil je v svoji

notranjosti divjo zver, ki se je mahoma prebudila, ga vsega stresla, da mu je srce močno utripalo. Krik lakote in bolečine je odmeval v njegovi notranjost; v ušesih je občutil šumenje, v očeh vročino krvi.

Vrgel se je na tla, se tiščal s prsi in trebuhom ob zemljo, da bi spodil divjo zver, ki ga je mučila. Hotel se je pramagati in rajši bi se bil ranil, kot da bi se vrnil k Marianni z grdo mislijo.

Ko je nemir minil, se je dvignil, a kljub temu, da je bil kar poten, se je še ves tresel. Stal je v travi in si z dlanjo gladil lase. Po prestelem divjem boju s samim seboj, se je še z utripajočim srcem začel znova pogovarjati z Marianno.

»Videla boš, Marianna, da ti ne bom napravil nič žalega. Ti ostani mirna; jaz pojdem, kamor me vleče usoda, kot mi Bog ukazuje. Na vsak način bom našel srečo, četudi bi moral iti tja, kjer se mavrica zgublja v zemljo.«

Zopet je nadaljeval svojo pot. Ni vedel, kje bi mogel najti srečo in kje naj jo išče. Sedaj je šel proti zavetišču, kjer je pustil svojega prijatelja. Tam, v brlogu, se je hotel zbrati in premišljevati.

Hodil je in hodil; kraje, ceste in steze je poznal kot dlan svoje roke. Še pred zoro je dospel do zavetišča, ki je bilo sredi brega gore Gonare, obrnjene proti dolini Olzal. Kraj je čudovito lep, a grozen; jama, ki ima dva vhoda; iz enega se pride do skalnatih stopnic, kamor se človek lahko skrije pred svojimi zasledovalci. Da je prišel Simone v brlog, se je moral sukati v labirintu skal, kamnov in gojav, ki so bile med divjimi drevesi. Med temnimi hrasti, ki jih je veter tisočih let krčevito zavil, so tu pa tam kule pečine kot demone glave; okoli jame se je stiskal gozd grobih, prtljavih dreves. Ko je dospel na vrh, je iz vdolbine v skali obviadal vso dolino.

S pogledom orla je skrbno premetril samoto, nato je vstopil v jamo. Zerjavica, pokrita s pepelom, kos svežega mesa v shrambi, mala vrveca,

zavezana na lestvico, vse to ga je opozarjalo, da je tovariš odsoten, a da se bo kmalu vrnil. Nekatera znamenja: ponočno grmčevje pred vodom v jamo, pepel, ki je dišal po masti, kosti, ki so ležale okoli, so Simonu pričala, da so bili na pojedini še drugi možje, ki so morda kovali zaroto. To ga je vznemirjalo. V tovariša je imel zaupanje kot v lastnega brata, ni pa zaupal njegovi lahkovernosti in preprostosti.

S puško v roki se je vrnil v vdolbino vrh pečine, kjer je počakal in poslušal. Videl je nebo, ki se je jasnilo; med grmi se je bleščalo zrcalo vdolbine, kjer se je zbirala izvirna voda, kot da bi se tam med vencem cvetočega sečja hotela odpočiti potem, ko je s silo pridrla iz skale nad jamo. Tako je delal tudi Simone, ki je počival, preden je šel po svoji poti in po svojih opravkih.

V vodi se je zrcalila luna; zdelo se je, da je vstopila v vdolbino, kamor jo je zvabila lastna svetloba.

In zdelo se je, da se svobodna luna, ki sameva nad spavajočo zemljo, v nebesni pustinji, igra z umirajočo nočjo; zdaj se je skrivala in zdaj zopet prikazala med listjem, se zrcalila v vodi ter se smehljala, veseleč se svoje svobode.

A tudi njo je vlekle neke neizogibne, svoji lastni usodi v naročje. Ko se je tega zavedla, je postala žalostna in mrzla in ugasnil je tudi njen smehljaj v vodi. Skušala je, da bi prišla med listje bukev, ki naj bi ji služilo za zavetje, a morala se je naglo umakniti. Sedaj se je oprljala vrha najvišjih izmed grmov; že vsa utrujena in blede je obtičala nekaj časa na njem. Nenadoma se je od veje zopet odtrgala in zdelo se je, da pada. Končno se je razsula, kot listi cvetic.

Tedaj je luna v srebrnem somraku zore vzdihnila, in v samotni se je zbudil dan. Dihanju vode med ločjem je odgovarjalo dihanje listja. Kot luna je tudi Simone občutil, da ga je premagala zasplost. Tudi on se je boril in Marianna je bila z njim ter ga poljubovala. Toda med skalami so

prežali sovražniki, zato ga ne sme premagati ne zasplost in ne zapeljati zaljubljenost.

Srebrnina zore je izginila in nebo se je pordečilo, nato pozlatilo in pomoderilo. Veter je udarjal z drevesi v nebo, po katerem so se sprehajali beli oblaki, jastrebi in sokoli; sonce se je dvigalo in odsevalo v vodi.

Tedaj se je Simone dvignil in zopet vstopil v jamo.

Prižgal je ogenj, nataknil meso na raženj ter ga položil na plamen. Nato se je slekel, vstopil pred vodo in se v njej ogledoval. Veter je umival noge, se je neprestano oziral in pozorno poslušal ropot, ki je prihajal iz daljave. V njegovih lepih očeh je odsevalo zeleenje okolice ter zlato sončne svetlobe. Na njegovem belem hrbtu, kjer so bili madeži debeli kot leča, se je premikala senca tresočega se sečja.

Simone si je dvignil in iskal z nogo dno vode, nato se je polagoma ves pogreznil vanjo. Mokro glavo, ki jo je naglo dvignil, je stresel, da so vodene iskre odletavale od las.

Postal je razigran in vesel ter se poln zaupanja oziral po naravi. Med ločjem so se zlate lilije blešketale kot plamenčki; med enim in drugim cvetom pa so valovale tanke niti pajkov. Na veji je žgolek slaviček in zdelo se je, da tudi studenčnica posnema njegovo gostolenje.

Upognjen nad vodo je Simone opazoval roke in prsa, kjer so se lesketale biserne kapljice; nato je otiral telo, da se je koža dobro osušila. In zopet se je pripognil ter skušal ujeti kakšno postrv, ki jo je prinesla tekoča voda.

»Da, Marianna, vzeti te bom! Marianna!« je nenadoma zaklical, da je odmevalo. »Marianna!« Glas, ki mu je odgovarjal, se mu je zdela bil miren, skrivnosten in da prihaja od daleč. Bil je glas Marianne.

Tedaj je klical tudi svoje lastno ime.

»Simone! Simone!« se mu je zdelo, da odgovarja Marianna.

LJUBLJANA

Graditev brvi čez Ljubljanico

Po vseh stavbah v Ljubljani so že začeli zopet zidari z delom in vse kaže, da se je začela že prava gradbena sezona. Tudi graditev brvi čez Grubarjev prekop v podaljšku Strelške ulice lepo napreduje. Za jeseni so zabetonirali železobetonski lok, ki bo nosil vsa mostno konstrukcijo. Sedaj pa dozidavajo stranske stene in obzidja ob opornikih. V kratkem bo graditev toliko napredoval, da bodo že mogli začeti z betoniranjem cestne železobetonske plošče, nakar bodo najbolj zamudna gradbena dela pri graditvi tega mostu končana. Prebivalstvo ob Hradeckega cesti in Podgolovčani že težko čakajo na to prometno zvezo, ki jim bo zelo skrajšala pot do središča mesta.

Dr. B. Savinšek

Gajeva ulica 2/a zaradi vpoklica ne ordinira

Za tri strele 1 leto robije

Ljubljana, 11. marca.

V prav nenavadnem kazenskem primeru se je danes sestal veliki kazenski senat pod predsedstvom s. o. s. g. Ivana Kralja. Državni tožilec gosp. Branko Goslar je obtožil 24 letnega, v Velikem Gabru na Dolenjskem rojenega samskega knjigoveškega pomočnika Antona Rodiča zločina po čl. 1. točka 7. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, ker je 16. januarja letos ponoči po prihodu zagrebškega potniškega vlaka skušal na glavnem kolodvoru usmrtiti policijskega stražnika Josipa Zorca. Za zločin usmrtitve obilneženega organa določa omenjeni zakon smrtno kazen ali pa dosmrtno robijo, samo za poskus usmrtitve pa robijo do 20 let. Ozadje razprave je tvoril prizor na glavnem kolodvoru, ko je Rodič oddal 3 strele.

Tone Rodič je zapisan v kazenskih registrih kot potepuh in drzen vlomilec, ki je bil zaradi večjih vlovov lani 9. avgusta pred okrožnim sodiščem v Novem mestu obsojen na 9 mesecev strogega zapor. Novomeško sodišče je tudi odločilo, da ima Rodič biti po prestani kazni oddan v prisilno delavnico za nedoloten čas. Rodič je po razpravi hudo zbolel. Bil je oddan v bolnišnico v Kandiji, od koder je 12. avgusta, torej kmalu po sodbi, pobežnil.

Po posrečenem begu se je Rodič klatil okrog in 16. januarja ponoči prišel v Ljubljano. »Črnci« *se je pripeljal od Litije naprej v Ljubljano. Na glavnem kolodvoru pri izhodu je vratar Bizjak Rodiča zadržal z zahtevo, da mora doplačati vožnjo od Litije do Ljubljane. Vratar je zahteval 33.50 din doplačila. Rodič je imel samo 3 kovače. Prosil je, da gre na stranišče. Tam je ostal nekaj časa. Dobil je tam 4 din. Policijski stražnik ga je nato odpeljal v spremstvu vratarja v vratarjevo sobico. Tu je Rodiču padel revolver — lep browning na tla. Hitro se je sklonil in zagrabil za njega. Tudi stražnik se je priklonil. Naenkrat je počil strel. Stražnik je Rodiča prijel za roko. Počila sta še dva strela. Od zadaj za hrbtom je stražniku priskočil na pomoč vratar Bizjak.*

Pred sodniki je Rodič priznal, da je streljal. Imel je pri sebi celo dva browninga, ki ju je baje kupil na severni meji in ju nameraval prodati v Ljubljani. Zanimal je, da bi bil tmel namen stražnika ustreliti.

Veliki senat ni Rodiča obsodil zaradi zločina poskušane usmrtitve policijskega stražnika, marveč le zaradi prestopka javnega nasilja po § 127. kaz. zak., da je skušal stražnika pri njegovem poslovanju ovirati. Po tem paragrafu je bil Anton Rodič obsojen na 1 leto robije. Po prestani kazni bo Rodič odveden v Novo mesto, da odsedi svojo poprejšnjo kazen.

ŽIMO

IZ LASTNE PREDILNICE KUPI TE NAJČENEJE PRI »ŽIMO«. GOSPOSVETSKA C. 1

I Gospode katehete ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol prosim za urnike — nadzornik za verouk.

I Društvo rokodelskih mojstrov v Ljubljani vabi svoje člane in prijatelje, da se udeležijo društvenega sestanka v četrtek, 13. t. m. ob 8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ul. 12. Na sporedu je zanimivo in zelo poučno predavanje.

I Za kanalizacijo mesta je mestna občina razpisala manjša dopolnilna dela, ki bodo veljala do 200.000 din. Končana je kanalizacija Trnovskega in tudi kanalizacija Tyrševe ceste, kar je mestno občino veljalo 2 milijona din. Tlakovanje Tyrševe ceste se torej lahko vsak dan prične. Pravkar je mestna občina oddala veliko kanalizacijo na Kongresni trg podaljšane Šubičeve ulice. Na kanalizacijo bo priključena vsa okolica Šubičeve ulice in severna stran Kongresnega trga, kjer se bo kanalizacija združila s kanalizacijo Wolfve ulice. V kratkem začne s temi deli, ki bodo veljala nad 400.000 din.

I V parkih se že budi pomlad. Povsod po deželi že nabirajo prve pomladanske cvetice. Iz zemlje so pogledali že zvončki, trobentice, teloh in druge znanilke prve pomladi. Tudi v ljubljanskih parkih je to cvetje že oznanilo pomlad in kmalu bo Ti-

voli zopet najbolj priljubljeno izprehajališče Ljubljancem.

I V Ljubljani umrli od 28. februarja do 6. marca 1941. Ravnihar Terezija roj. Tavčar, 73 let, vdova žel. uslužb., Kamniška ulica 15; Kraker Uršula roj. Leskovec, 79 let, vdova poštnega poduradnika; Simončič Uršula roj. Mavrič, 80 let, vdova železničarja v p., Cernetova ulica 6; Geiser Josip, 53 let, akviziter, Galjeva 12; Turnšek Stanislav, 9 mesecev, hči posestnice, Sv. Florijana ulica 13; Topliker Ivan, 84 let, višji polic. nadzornik v p., Cesta 29. oktobra 9; Celar Jožefa roj. Grašič, 70 let, vdova čevljarkega mojstra, Vidovdanska cesta 9; Abunar Jožefa, 45 let, zasebnica, Tovarniška ul. 5; Jovan Janko, 62 let, veletrgovec, Resljeva cesta 16; Galjot Cecilija roj. Vidovič, 51 let, žena delavca in pletilja, Savlje 47; Suyer Helena roj. Petričič, 75 let, žena odveta, Resljeva cesta 15; Freyer Karla roj. Kopriva, 71 let, vdova poštnega nadkontrolorja, Mišičeva cesta 23; Gajšek Anton, 58 let, uradnik drž. žel. v p., Vošnjakova ulica 20; Klimanec Cecilija roj. Hrnčič, 63 let, vdova trgovca, Gledališka ul. 16.

I V ljubljanski bolnišnici umrli. Božič Irena, 1 leto, hči skladiščnika, Križevniška ul. 9; Krejč Marija, 66 let, zasebnica, Svetle 49; Brajer Rafael, 6 mesecev, sin delavca, Rožni vrh 10, obč. Trebnje pri Novem mestu; Seme Matevž, 76 let, žel. uradnik v p., Ljubljanska ulica 13; Pasterk Marija roj. Resman, 50 let, žena žand. narednika v p., Rožna dolina, Cesta III-16, Požek Ana, 6 mesecev, hči cestarja, Adlešiči 26 pri Črnomlju; Skrubej Anton, 61 let, posestnik, Konjski vrh 44, občina Luče; Struna Olga, 7 let, hči kočarja, Bojanji vrh 7, obč. Stična; Kos Franc Bojan, 41 let, trg. zastopnik, Zidovska ulica 5; Kolnik Marija roj. Drešek, vdova Zganjar, 77 let, vdova posestnika, Orlova ulica 11; Kotnik Ludvik, 63 let, fotograf, Domobranska c. 5; Rižner Agata, 50 let, žena uradnika, Vrbovec 18, obč. Dobrova; Branc Jedert, 60 let, užitarica, Gozd št. 84 pri Kranjski gori; Panjan Drago, 17 let, kletarski vajenec, Črnomelj 143; Kramar Marija roj. Železnikar, vd. Modic, 76 let, zasebnica, Tesarska

Najnovejša poročila

Roosevelt podpisal zakon o ameriški pomoči napadenim državam

Washington, 11. marca. Associated Press: Roosevelt je pozno popoldne podpisal zakon o ameriški pomoči demokratičnim državam, ki so bile napadene.

Ko je poslanska zbornica končala razpravo o zakonu in sprejela tako zakon sam kakor tudi vse spremembe predloge senata, je imel predsednik zunanjepolitičnega odbora Blood govor, v katerem je med drugim dejal: »Ta zakon je klic prebujene Amerike, odnevaajoč glas trobente, ki napoveduje zmago vsem svobodnim narodom, kjer koli žive S tem zakonom so Združene države Severne Amerike zavrnile vse tiste strahopetneže, ki

so govorili, da je demokracija mrtva in da je brez vsake moči proti napadalcem. Dokazali smo sedaj, da se demokracija more in hoče zediniti, da izpelje in uresniči Lincolnovo načelo, da je treba narode vladati z vladami, ki prihajajo od ljudstva samega. Demokracija je ljudska vlada, postavljena od ljudstva in dela za njega. Narodi, ki tako žive, ne bodo izgubili »tega sveta.«

Pri končnem glasovanju je bil zakon za pomoč Angliji izglasovan v predstavnikiškem domu s 317 proti 71 glasovom. Tako je zakon sprejet v obeh domovih in je stopil v veljavo, ko ga je predsednik podpisal.

Minister Bottai padel v boju

Atene, 11. marca. Atenski radio poroča zvečer, da je italijanski minister prosvete Bottai zares padel v bojih pri Tepeleniju na čelu bataljona črnosrajčnikov.

Letalski boji nad Anglijo

London, 11. marca. Reuter. Sporočilo letalskega ministertva pravi, da so sovražnikova letala danes letela nad grofijo Kent, vendar je bil njih učinek slabši. Eno letalo je bilo zbito danes popoldne nad južno obalo. Glede snočnjega bombardiranja Portsmoutha, pa se je naknadno izvedelo, da je bilo

preteklo noč zbitih skupno 7 sovražnikovih letal v epopadu z angleškimi letali, eno sovražnikovo letalo pa je zbila britanska vojna ladja »Haldemes«. Tako je bilo v celoti nad Portsmouthom zbitih 8 sovražnih letal. (aa)

Drobne novice

London, 11. marca. Danes je umrl na svojem posestvu pri Bristolu znani angleški glasbenik Walford Davis.

Budimpešta, 11. marca. MTI. Snoč je bil v Budimpešti koncert beigradske Filharmonije, ki ga je dirigiral dirigent beigradske opere Lovro Matačić.

CELJE

Novi svetnik v ministrstvu prosvete

Celje, 11. marca.

Kakor je »Slovenec« *že poročal, je imenovan za svetnika odseka za vere v prosvetnem ministrstvu v našem mestu in tudi povsod drugod dobro znani in priljubljeni g. duhovni svetnik Lukman Franc.*

Golovo ni Celjana, ki g. svetnika ne bi poznal, saj si je s svojim dolgoletnim službovanjem in marljivim delovanjem v našem mestu pridobil pri vseh slojih največje simpatije. Skromnost, vedna pripravljenost pomagati bližnjemu, očetovska ljubezen do dijakov, delavnost in organizatorne sposobnosti so poleg mnogih drugih vrlin najlepša slika njegovega dela v Celju. Dasi zaplenjen z dušebrižništvom — saj je bil vsa leta v celju rektor Marijine cerkve — in z versko vzgojo mladine kot katehet na mežanski šoli, je še vedno našel dovolj časa, da se je udeleževal tudi drugih. Pri Vincencijevi konferenci je deloval karitativno, kot poslovodja Slomskove tiskovne zadruge je pokazal svoje sposobnosti v združenem gospodarstvu, v mestnem svetu občine celjske pa je kot član prosvetnega odbora neutrudno delal pri širjenju prosvete. Pri vsem pa ga je vodila velika zavest, da je naše grob list in je kot tak svojemu delu dajal še poseben pečat.

V svoji skromnosti je sicer vsa vidnejša priznanja vedno odklanjal, zato mu gotovo tudi tala članek ne bo po godu. Pa naj nam oprostil! Vsi njegovi nešteti znanci mu k novemu imenovanju prav iskreno čestitamo, priprani, da bo tudi na novem mestu v polni meri opravljal svoje poslanstvo kot duhovnik-prosvetitelj.

Zbor rezervnih častnikov

V Oficirskem domu v Celju so se zbrali v nedeljo dopoldne člani UROIR iz področja celjskega vojnega okrožja. Zbor je bil prepricjaven dokaz vzajemnosti naše aktivne vojske z rezervnimi oficirji. Občnega zbora sta se udeležila tudi poveljnika 39. pp. polkovnik Tomašević in celjskega vojnega okrožja polkovnik Caska. Članstvo je z vsem navdušenjem sprejelo vdanostno brzojavko, ki je bila odposlana Nj. Vel. kralju Petru II. Z občnega zbora so bili poslani še brzojavni pozdravi ministru vojske g. Pešiču in komisarju UROIR g. Milivoju Priču v Beograd. Po klenih besedah polkovnika g. Tomaševića so sledila poročila posameznih odbornikov.

c Na begu čez mejo ustreljen. Iz obmejnih krajev je prišlo v Celje poročilo, da so obmejni organi ustrelili na begu čez mejo tovarniškega delavca Antona Volentaria. Delavec se je dal speljati na led nekaterim tihotapcem, ki v svoji brezvestnosti spravljajo ljudi čez mejo in jim pri tem obetajo ne vem kakšne velikanske zaslužke. — Žrtev take brezvestnosti, ki je ni moglo dovolj ožigati, je postal Anton Volentar. Kdaj bodo ljudje sprevideli, da res časi niso takšni, da bi se klerkoli brez dela cedilo mleko in med. Kdor ima pri nas dobro voljo in hoče delati, bo prav gotovo prišel do zaslužka.

Požrtvovalno delo gasilske župe Šmarje pri Jelšah

Preteklo nedeljo je gasilska župa šmarskega okraja polagala svoj letni obračun. Še pred 10. uro so napolnili dvorano gasilskega doma delegate 26 gasilskih čet, kolikor jih je v okraju. Skupščina sta se udeležila tudi okrajni načelnik gosp. Törner in ravnatelj zdravilišča Rogaška Slatina g. Gračnar. Iz poročil župnih funkcionarjev je razvidno, da ima župa 26 gasilskih čet z 2068 člani in članicami, vsehvišji podporne člane in naraščaj. Vrednost gasilskega orodja, domov in gotovine se ceni na nad 2.000.000 din, dočim znašajo dolgov vsi čet samo 29.000 din.

Kulturno prosvetni odseki pri četah so priredili v preteklem letu 21 predavanj in 41 gledaliških iger. Prireditve gledaliških predstav ovirajo takse na vstopnice, katere morajo gasilske čete še vedno plačevati za svoje kulturne prireditve. Samarijanski odseki pri posameznih četah so priredili šest poldnevni predavanj o zaščiti pred napadi iz zraka. V Rogaški Slatini je pa nižji samarijanski tečaj. V teku letošnjega leta so predvideni še štirje taki tečaji za posamezna okrožja. V preteklem letu so samarijanski odseki izvršili 136 prevozov v razne bolnišnice. V 321 primerih pa se je nudila prva pomoč iz četne jekarne, katero poseduje vsaka četa.

Vseh naraščajnikov v župi je 210. Za referenta za mlade gasilce je bil izvoljen tov. Štefe, šolski upravitelj iz Privstave.

Pred zaključkom skupščine se je obširno razpravljalo o vežbanju obveznikov vojnih gasilskih čet in o izvedbi požarno obrambnih načrtov na področju posameznih čet.

Ravnatelj Jos. Trafenik 70 letnik

Maribor, 12. marca.

Danes obhaja 70 letnico svojega plodovitega življenja upokojeni ravnatelj Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru gospod Josip Trafenik.

Gospod jubilar se je rodil v učiteljski rodbini pri Sv. Florjani ob Boču dne 12. marca 1871. Po dovršenih gimnazijskih študijah je vstopil v mariborsko bogoslovje, kjer je bil za mašnika posvečen dne 25. julija leta 1895. Kot kaplan je nato služboval v raznih krajih levantinske škofije. Zadnje njegovo duhovniško mesto je bilo mesto kornega dirigenta v mariborski stolnici. Na tem mestu je ostal do leta 1919, ko je kot ravnatelj stopil v službo pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru.

Ob njegovem vstopu v službo je ta zavod še bil skromen in je imel svoje poslovne prostore v Stolni ulici. Zavodu se je po nastopu novega ravnatelja kmalu poznalo, da je vodstvo prevzel moč dela in sposobnosti. Zavod je uvedel moderno poslovanje in njegov razmah je postal od leta do leta večji. Kmalu si je zavod kupil lastno poslopje v Gosposki ulici, kamor je tudi preselil svoje poslovne prostore. Porast in razmah Spodnještajerske ljudske posojilnice sta tako zvezana z imenom in delom ravnatelja Trafenika.

Gospod jubilar je v Mariboru popularna osebnost. Mnoge vezi ga vežejo z najrazličnejšimi stanov mariborskega prebivalstva in marsikateri mariborčan se z veseljem šteje med njegove prijatelje, ki mu bodo danes k lepemu jubileju izrekli svoje čestitke. Naš list se številnim čestitkam pridružuje in mu želi še mnogo veselih in zdravih let!

m Umrla je bivša posestnica in trgovka v Rošpohu pri Mariboru ga. Olga Posch. Pogreb blage pokojnice bo v petek ob 16 iz hiše žalosti v Rošpohu. Naj počiva v miru! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

m Banovina je proračun odobrila. Na banski upravi so proračun mariborske mestne občine odobrili. Tolmačil ga je ravnatelj mestnega knjigovodstva g. Barle. Sedaj pa ga mora odobriti še finančno ministristvo v Beogradu, kamor je g. ravnatelj Barle že odpotoval, za njim pa odpotuje že župan dr. Juvan. Novi proračun bo stopil 1. aprila že v veljavo, trajal pa bo samo do konca l. 1941.

m Rezervni častniki, ki še niso dobili uniforme, naj se javijo čim prej na mestnem vojaškem uradu.

m H. Nučičeva proslava v mariborskem gledališču bo v soboto. G. Hinko Nučič je ustanovitelj slovenskega gledališča v Mariboru. Zato je dolžnost vseh narodno-kulturno zavodnih Slovencev v Mariboru, da počaste slavo s svojim obiskom.

m Dekliški krožek Maribor I. Drevi ob 7 bo v Zadrudni gospodarski banki sestanek. Obvezen za članice in mladenke.

m Smrtna nesreča v železniškem trikotu. Včeraj je našel progovni čuvaj v železniškem trikotu ob Tržaški cesti na progi mrtvega, od vlaka po-

voženega človeka. Kolesa so nesrečneža prerežala v pasu na dve ter je bil pri priči mrtve. Na lice mesta je prišla železniško-polijska komisija ter se je ugotovilo, da je mrtvec 34 letni trgovski potnik Zdravko Gobec, rodom iz Istre, živel pa je v Mariboru na Betnavski cesti. Peljal se je v nedeljek večer s Koroškega z zadnjim vlakom v Maribor. Vlak je prispel na končno postajo s 60-minutno zamudo. Do Koroškega kolodvora je bil Gobec v kupeju, ko pa je vlak krenil naprej proti glavnemu kolodvoru, pa je šel iz kupeja na hodnik in je verjetno ob tej priliki prišlo do nesreče, da je padel med vagoni in pod kolesa.

m Občni zbor Društva za varstvo deklet se vrši dne 17. marca ob 20 na Slomskove trgu 12-I. z običajnim sporedom. Člani društva in prijatelji iskreno vabljeni.

m Mariborsko okrožje ZFO — tehnični odbor. Danes po telovadbi seja tehničnega odbora. Vsi in točno, ker so na dnevnem redu važne stvari. — Načelnik.

m Velika tatvina je bila izvršena v Jiršovcih. Alojzu Bezjaku so tatovi iz zaklenjenega stanovanja iz omare odnesli 12.000 din gotovine. Tatvine sta osumljena dva mlajša moška, ki sta se kritični dan nahajala v bližini hiše.

Ljutomer

Dr. Šaruga Rudolf

banov. zdravnik v Ljutomeru, Glavni trg 3 je otvoril privatno zdravniško in zobozdravniško prakso

Studenc pri Sevnici

Z rezatvijo smo te dni otvorili sezijo prvega pomladanskega dela v naših vinogradih. Vreme sicer ni preveč ugodno, a ljudje se kljub temu silijo z delom, ki bi moralo biti pravzaprav že v februarju opravljeno. Posledice letošnje izredno hude zime, ki je v drugi polovici januarja v obliki praveh ledenih oklepov odela naše vinograde, se že poznajo. Trsje, ki je bilo že po lanskim zimam prizadeto, je tekom letošnje popolnoma odmrlo. Po mnogih krajih bo treba skrbeti za nove nasade, če hočemo, da nam naši vinogradi, ki so edini donos našega kmeta, popolnoma ne propadejo.

Naš prehranjevalni odbor ima z moko velike težave. Načrt za razdelitev je ostal sicer neizpremenjen. Zmagal pa je socialni čut trgovcev, da so pri zadnji dobavi moke znižali ceno za celih 0,25 din pri kilogramu, s čimer je v sedanjih razmerah malemu človeku že precej pomagano. Trgovini, ki je dala pobudo za to hvalevredno akcijo, kateri so potem sledile še druge — so naši ubožni meščani zelo hvaležni.

Novo mesto

Občni zbor Olepševalnega in tujsko-prometnega društva v Novem mestu bo danes, v sredo, dne 12. marca ob pol 20 v sejni dvorani mestnega magistrata.

Jesenice

Prosvetni večer priredi Krekovo prosvetno društvo v sredo, 12. marca ob 8 zvečer v veliki dvorani. Na sporedu je skioptično predavanje »Borba za mladino«. Predava salezijanec g. Luskar Alojz z Rakovnika. Sledil bo film »Don Bosko«. Pridite v obilnem številu. Za šolsko mladino bo ponovitev sporeda v četrtek, 13. in v petek, 14. marca ob 4 popoldne.

Uradne ure pri mestni občini Jesenice bodo od 17. marca dalje od 7 do 12 in od 3 do 6.

Cerkveni koncert bo priredil na tiho nedeljo naš cerkveni pevski zbor. Ljubitelji legega nabožnega petja že danes vabimo.

Kranj

Telovadno akademijo priredita v soboto, dne 15. t. m. ob 8 v gledališki dvorani Ljudskega doma FO in DK. Spored je zelo pester. Naši fantje in dekleta bodo pokazali, kaj so delali pozimi. Zato naj ne bo nikogar, ki ne bi dal naši mladini priznanja s tem, da obišče akademijo!

Utopiti se je hotela, pa se je premislila. Včeraj opoldne se je zgodil na Savi razburljiv dogodek. Neka ženska je hotela izvršiti samomor in skočiti v Savo. Brodila je po vodi nekaj časa z namenom, da bi jo voda odnesla. Medtem so mimoidoči ljudje poklicali rešilno postajo. Ko je rešilni avto prispel na breg Save in so hoteli reševalci potegniti žensko iz vode, niso več našli kandidatinje smrti, ker se je premislila in zbežala domov.

Kondor, znani karikatelist, ki je prejšnji teden razstavljal svoja dela v Ljubljani, je prišel v Kranj, kjer je odprl razstavo v mali dvorani Narodnega doma. Razstava je odprta dnevno od 9 do 19.

Japonska pomorska pehota v umetni megli napada kitajske postojanke v srednji kitajski provinci Santung.

ŠPORT

Mladinski dnevi ZFO in ZDK v letu 1941

Telovadni odbor ZDK vabi članice ljubljanskih krožkov k telovadbi, ki je vsako sredo zvečer na učiteljskišči po sledečem programu: od pol 9 do pol 9 gimnastika, od pol 9 do pol 10 odbojka. Pridite točno!